

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัย
ในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

นางสาวไพลิน นิลอาญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2558

**The Effects of Using a Guidance Activities Package Based on Therapeutic Activity
Approach to Develop Self -Disciplines of Autism
Preschool Children**

Miss Pailin Ninaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนา
ความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
ชื่อและนามสกุล นางสาวไพลิน นิลอาญา
แขนงวิชา การแนะแนว
สาขาวิชา ศาสตร์มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรลักษณ์ รัตนาพันธ์

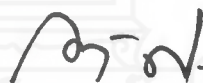
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรลักษณ์ รัตนาพันธ์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวรธรรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ผู้วิจัย นางสาวไพลิน นิลอาญา รหัสนักศึกษา 2572800296

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัสกษณ์ รัตนาพันธ์ ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติก ระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง (2) เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่และด้านการรักษาเวลาของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด และ (3) วิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองจากการสังเกต เป็นรายด้าน 3 ด้าน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นเด็กนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีอายุ ตั้งแต่ 4 - 6 ปี จำนวน 6 คน และได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุรเวช กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด จำนวน 15 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา (2) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย และ (3) แบบบันทึกพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีของวิลคอกชันเพื่อการทดสอบสมมุติฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กออทิสติกมีคะแนนความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกมีคะแนนความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่และด้านการรักษาเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของเด็กออทิสติก พบว่าเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว เด็กออทิสติกสามารถเข้าแถวได้ดีขึ้น ควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบแถวได้ ด้านการเก็บของให้เป็นที่ เด็กออทิสติกสามารถเก็บของใช้ส่วนตัว เก็บของเล่นให้เป็นที่ได้ดีและตรงตำแหน่งมากขึ้น และด้านการรักษาเวลา เด็กออทิสติกสามารถรักษาเวลาในการเล่นและเรียนได้ดี ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ยอมรับและทำตามเงื่อนไข ข้อตกลงต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

คำสำคัญ วินัยในตนเอง ชุดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมบำบัด เด็กออทิสติก

Thesis title: The Effects of Using a Guidance Activities Package Based on Therapeutic Activity Approach to Develop Self-Disciplines of Autism Preschool Children

Researcher: Miss Pailin Ninaya; **ID:** 2572800296;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Thesis advisors: (1) Dr. Wunlapa Sabaiying, Assistant Professor;

(2) Dr. Jareeluk Ratanaphan, Assistant Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the levels of self-discipline of autistic preschool children in the experimental group before and after using a guidance activities package based on therapeutic activity approach to develop their self-discipline; (2) to compare the scores of three specific aspects of self-discipline, namely, line regulation, keeping things in their proper places, and punctuality of autistic preschool children before and after using the guidance activities package based on therapeutic activity approach to develop their self-discipline; and (3) to analyzed their observed self-discipline behaviors in the three specific aspects before and after using the guidance activities package.

This research was a quasi-experimental research with the One Group Pretest-Posttest Design. The research sample consisted of six purposively selected preschool children, aged 4-6 years and diagnosed as being autistic by the doctor, who had been studying with normal preschool children in the first year to third year kindergarten classes during the 2015 academic year at Jaruwach Kindergarten in Bangkok Metropolis. The employed research instruments were (1) a guidance activities package based on therapeutic activity approach comprising 15 activities to develop three specific aspects of self-discipline: line regulation, keeping things in their proper places, and punctuality; (2) an observation form for observing self-discipline behaviors; (3) a behavior recording form. Quantitative data were statistically analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and Wilcoxon signed ranks test for hypothesis testing; while qualitative data were analyzed with content analysis.

Research findings showed that (1) after using a guidance activities package based on therapeutic activity approach, the self-discipline score of autistic preschool children were significantly increased at the .05 level of statistical significance; (2) after using the guidance activities package based on therapeutic activity approach, the autistic preschool children's self-discipline scores in all three specific aspects, namely, line regulation, keeping things in their proper places, and punctuality were significantly increased at the .05 level of statistical significance; and (3) from analysis of the autistic preschool children behaviors, it was found that their level of self-discipline behaviors were higher in all aspects: in the aspect of line regulation, they could maintain better order while standing in their lines; in the aspect of keeping things in their proper places, they could better keep their toys in their proper places; and in the aspect of punctuality, they could better keep their toy in their proper places; and in the aspect of punctuality, they could better keep their times in playing and learning, better complete their assigned tasks within the time limits, and better accept and follow the conditions and agreements.

Keywords: Self-discipline, Guidance activities package, Therapeutic activity, Autistic preschool children

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสลักษณ์ รัตนาพันธ์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมาจนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา อาจารย์ประสิทธิ์รักษา เจริญผล และนางสาวฐิติยา วังกาวรรณ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.อภิวันท์ กู้ตลาด ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุรเวชและคณะครูทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือ รวมถึงเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนอนุบาลจตุรเวช ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายขอขอบพระคุณครูพรณี กมลเลิศ และคุณอภิศักดิ์ ถมเมืองปัก ที่คอยเป็นกำลังใจตลอดมาในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคุณเทียมตา พวงมาลา คุณจันทร์ ดวงจันทร์คำ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้า ขอขอบคุณเพื่อนๆ แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่คอยช่วยเหลือแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์นี้ทุกท่าน

ไพลิน นิลอาญา

กรกฎาคม 2559

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	24
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบำบัด.....	37
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว.....	54
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	71
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	84
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	120
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	121
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	126
ค แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย.....	128
ง ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย.....	134
จ แบบบันทึกพฤติกรรม.....	187
ประวัติผู้วิจัย.....	189

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 แสดงแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด.....74

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำแนกตามอายุ.....85

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำแนกตามระดับชั้น.....85

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มตามแนวทางกิจกรรมบำบัด...86

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวทางกิจกรรมบำบัด.....87

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
ด้านการมีระเบียบแถว.....88

ตารางที่ 4.6 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการมีระเบียบแถว.....89

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
ด้านการเก็บของให้เป็นที่.....90

ตารางที่ 4.8 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการเก็บของให้เป็นที่.....91

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
ด้านการรักษาเวลา.....92

ตารางที่ 4.10 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการรักษาเวลา.....93

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ออทิสซึม (Autism) เป็นโรคทางจิตเวชเด็ก พบได้ในระยะแรกๆ ของชีวิตก่อนอายุ 30 เดือน เนื่องจากสมองบางส่วน ทำหน้าที่ผิดปกติ ทำให้เด็กที่เป็นโรคนี้อาจมีพัฒนาการด้านสังคมและการสื่อสารล่าช้า ไม่สมวัย จึงมีพฤติกรรม และอารมณ์ ผิดแปลกไปจากเด็กในวัยเดียวกัน เด็กที่เป็นโรคนี้อาจเรียกเหมือนกันทั่วโลกว่า เด็กออทิสติก (Autistic child) โดยคำว่า Autism มีรากศัพท์จากภาษากรีก ว่า Autos แปลว่า Self (ตนเอง) เด็กออทิสติก มีอาการที่เด่นชัด คือ การแยกตัวอยู่ในโลกของตนเอง เนื่องจาก สมองของเด็กออทิสติกทำหน้าที่ผิดปกติ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2558, ออนไลน์) นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2546, 11) ได้ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่าเป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัว มีปัญหาทางการพูดและภาษา ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้คน สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

ในปัจจุบันจำนวนของผู้ป่วยออทิสติกมีแนวโน้มสูงขึ้น เห็นได้จากการรายงานของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ทำการศึกษาระบาดวิทยาของออทิสติกตั้งแต่ปี 2545 – 2551 โดยทำการศึกษาเด็กอายุ 8 ปี ใน 14 พื้นที่เฝ้าระวังพบว่าความชุกของออทิสติกเพิ่มขึ้นจาก 6.4 ต่อ 1,000 คน ในปี 2545 เป็น 11.3 ต่อ 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2551 พบว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 78 ในระยะเวลา 6 ปี (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา. 2556, น. 4) และจากการรายงานผลสำรวจอุบัติการณ์กลุ่มอาการออทิสติกของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2553 พบความชุกที่ 1 : 88 โดยในประเทศไทยพบ 1 : 1,000 ในเด็กอายุ 0 - 5 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2547 และได้มีการคาดการณ์ว่าอาจมีผู้ป่วยออทิสติกมากถึง 370,000 คน และยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติกทำให้การเข้าถึงบริการน้อยมากเพียงร้อยละ 15 โดยจากรายงานจำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิต

ของประเทศไทยที่กระจายตามเขตสาธารณสุขรายจังหวัด ปี 2555 พบว่ามีผู้ป่วยออทิสติกที่เข้าถึงบริการจำนวน 25,537 ราย คิดเป็นอัตรา 39.74 ต่อประชากรแสนคน (กรมสุขภาพจิต, 2557)

ออทิสติกเป็นหนึ่งในความบกพร่องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 45) เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา ที่ได้กำหนดว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542, น. 5) ได้กำหนดในมาตรา 10 เรื่องการจัดการศึกษาที่ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นด้วย จากจำนวนของเด็กออทิสติกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทำให้สถานศึกษาต่างๆ มีเด็กออทิสติกเรียนร่วมอยู่ด้วยในเกือบทุกสถาบันและทุกระดับ เด็กกลุ่มนี้เมื่อได้เข้าเรียนในโรงเรียนหรือในสถาบันการศึกษาอื่นๆ แล้วส่วนใหญ่จะพบปัญหาในด้านภาษาและด้านสังคม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (จรัสลักษณ์ รัตนาพันธ์. 2555, น. 8 - 50) รวมถึงมีปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติตามกติกาของห้องเรียน การลุกจากที่นั่ง การออกนอกห้องเรียน โดยไม่ได้รับอนุญาต การขาดระเบียบวินัยในการเข้าแถว (วุฒิชัย ใจนะภา. 2556, น. 3) จากความบกพร่องของพัฒนาการและข้อจำกัดในการแสดงออกของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่เด็กกลุ่มนี้จะต้องได้รับการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นในโรงเรียนได้อย่างปกติสุข และควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นช่วงวัยที่เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด หากได้รับการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก (Mercer. 1979, น. 338) สามารถสร้างให้เป็นนิสัยที่ดีขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กออทิสติกนั้นจะต้องเป็นวิธีการที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละคนด้วย

แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมเด็กออทิสติกให้มีวินัยในตนเอง รวมถึงให้เด็กสามารถเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้นั้น มีหลากหลายแนวทาง เช่น การส่งเสริมจากครอบครัว การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม การรักษาด้วยยา การบำบัดทางเลือก เป็นต้น (ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2549, ออนไลน์) กิจกรรมบำบัด เป็นหนึ่งในวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยนักกิจกรรมบำบัดเป็นผู้ใช้กิจกรรมที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วเป็นเครื่องมือในการกระตุ้น ส่งเสริมพัฒนาการ จัดกิจกรรมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาของเด็กแต่ละคน (สรินยา ศรีเพชรราช. 2555, น. 6 - 21) ลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างวินัยในตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วยังมีงานแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ที่จัดอยู่ในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการช่วยเหลือเด็กออทิสติก โดยมุ่งเน้นให้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมพัฒนาทักษะสังคมและความมีวินัยในตนเอง โดยใช้กระบวนการทางคำแนะนำ หาแนวทางการแก้ปัญหา ให้บริการตามความต้องการและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก และให้การช่วยเหลือเด็กอย่างเสมอภาค (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2556, น. 2 - 9) ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมวินัยในตนเองแก่เด็กออทิสติกมีประสิทธิภาพมากที่สุด เด็กควรได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาด้วย (กิ่งสร เกาะประเสริฐ. 2555, น. 2 - 42)

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมในโรงเรียน และสามารถนำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็ก ผู้ดูแล และสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

2.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

2.3 วิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองจากการสังเกตเป็นรายด้าน 3 ด้าน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

3.2 เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

3.3 เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก สามารถพูดคุยสื่อสารได้และเข้าเรียนร่วมกับเด็กปฐมวัยปกติในช่วงวัยเดียวกัน มีอายุ

ตั้งแต่ 4 - 6 ปี จำนวน 6 คน และเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุรเวช เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ตัวแปรตาม คือ คะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

5. นิยามศัพท์

5.1 วินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาด้วยความสมัครใจ เป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสงบสุข ในเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองได้ 3 ด้าน ดังนี้

5.1.1 การมีระเบียบแถว หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ มีความเข้าใจเรื่องลำดับก่อน - หลัง และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวได้ คือ การเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลัง การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเดินแถว

5.1.2 การเก็บของให้เป็นที่ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถเก็บของให้เป็นไปตามที่กำหนด คือ การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของ การเก็บของเล่นหลังเล่นเสร็จ การวางรองเท้าหน้าห้องเรียน การเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นระเบียบ

5.1.3 การรักษาเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด คือ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเช้าเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด

5.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายกิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำ

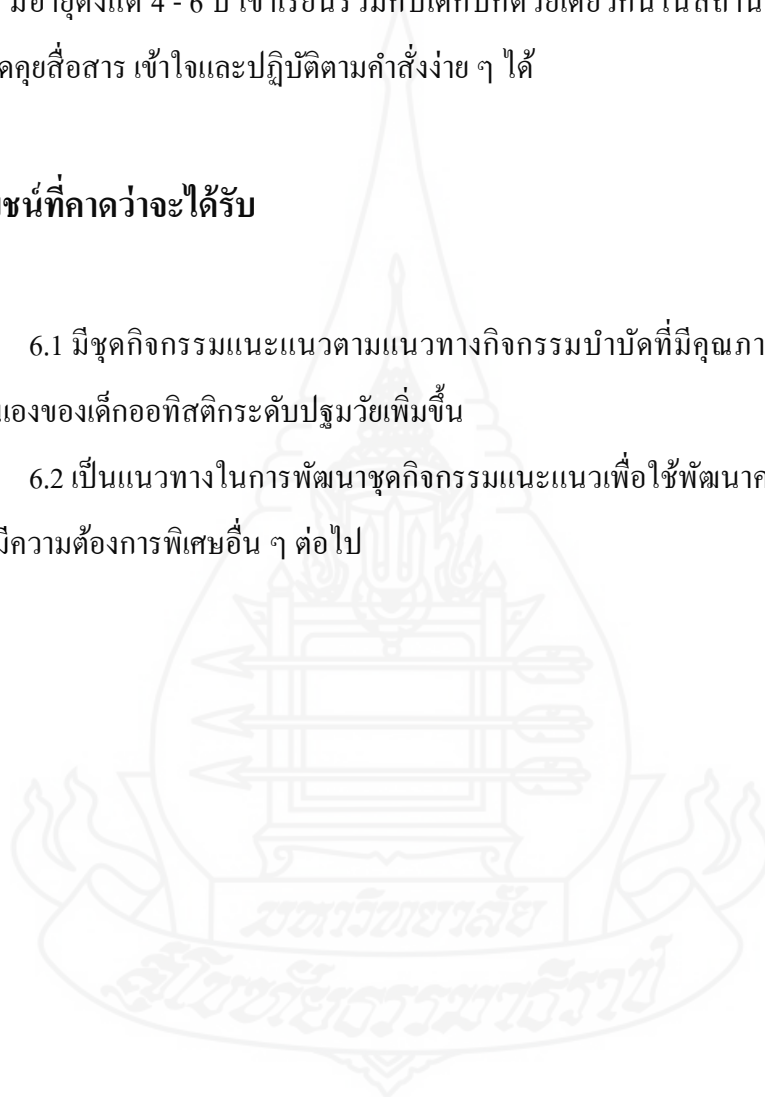
แนวทางกิจกรรมบำบัดมาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กออทิสติกที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาวินัยในตนเองได้อย่างเหมาะสม

5.3 เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย หมายถึง เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและมีพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสม มีอายุตั้งแต่ 4 - 6 ปี เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติวัยเดียวกันในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สามารถพูดคุยสื่อสาร เข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 มีชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยเพิ่มขึ้น

6.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนา
ความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย
 - 1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง
 - 1.2 พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
 - 1.3 การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กปฐมวัย
 - 1.4 การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กออทิสติก
 - 1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก ประกอบด้วย
 - 2.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
 - 2.2 สาเหตุการเกิดออทิสติก
 - 2.3 ลักษณะอาการของเด็กออทิสติก
 - 2.4 การจำแนกกลุ่มของเด็กออทิสติก
 - 2.5 พฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติก
 - 2.6 แนวทางการให้การดูแลและให้การช่วยเหลือเด็กออทิสติก
3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบำบัด ประกอบด้วย
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมบำบัด
 - 3.2 บทบาทของนักกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก
 - 3.3 แนวทางการให้บริการทางกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก
 - 3.4 กรอบปฏิบัติงานและกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้ในการพัฒนา เด็กออทิสติก
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย
 - 4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

- 4.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
- 4.3 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็ก
- 4.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนว
- 4.5 ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ประยุกต์ใช้ในกิจกรรมแนะแนวสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ
- 5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
 - 5.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
 - 5.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

บริสเบน (Brisbane. 1994, Pp. 76) กล่าวว่า วินัยในตนเอง เป็นเป้าหมายสูงสุดในการฝึกวินัย ต้องการให้ผู้ถูกฝึกสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วยตัวของเขาเอง

แจ็ก คานฟิลด์ และมาร์ค วิคเตอร์ ฮานเซน (Jack Canfield and Mark Victor Hansen. 2005, Pp. 1 อ้างอิงใน เรจินา จันท์เพ็ญ, 2548) ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถในการควบคุมตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่มีผู้อื่นคอยควบคุม มีความตั้งใจจริงในการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีความสามารถในการแก้ไขตนเองเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

เรจินา จันท์เพ็ญ (2548, น. 11) ให้ความหมายว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เป็นค่านิยมที่พึงามสามารถปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ด้วยการเกิดความสำนึกอย่างสมัครใจ ประกอบด้วยระเบียบวินัย 3 ด้าน คือ

- 1) ระเบียบวินัยการเข้าแถว หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถเข้าแถวและรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ยืนตัวตรง ไม่คุยกันในแถวและเดินอย่างมีระเบียบ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่วิ่ง
- 2) ระเบียบวินัยการเก็บและรักษาของใช้ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถเก็บของใช้ส่วนตัวทุกชนิดและของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นหรือใช้เสร็จได้อย่างมีระเบียบ

3) ระเบียบวินัยการตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถมาโรงเรียนทันตามกำหนดเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ และการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จเรียบร้อย และส่งงานตามกำหนดเวลา

ศีลดา แสงคำ (2549, น. 35) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเอง หมายถึง เป็นความสามารถในการแสดงออกของบุคคลในการควบคุมตนเองในเรื่องของอารมณ์และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการแสดงออก

ธิดารัตน์ ชนะคำดี (2552, น. 4) ให้ความหมายว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการบังคับ ควบคุมตนเองทั้ง ทางด้านพฤติกรรม ความประพฤติไปในทิศทางที่ดี เหมาะสมตามที่มุ่งหวังไว้ด้วยตนเอง โดย ปราศจากการบังคับเป็นไปด้วยความสมัครใจ รวมทั้งสามารถอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้มีวินัยในตนเองจะต้องเป็นบุคคลที่ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่น ในตนเอง ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเป็นผู้นำและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของสังคมการประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้วยการสังเกต 6 พฤติกรรม ได้แก่ การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง การเดินแถว การเก็บของเล่นเข้าที่ การเก็บและรักษาของใช้ การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการทำงานเสร็จส่งตามกำหนดเวลา โดยกำหนดประเด็นในการประเมินเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความสนใจ การทำตามกติกา และการให้ความร่วมมือ

โสภิญช์ เดชขันธุ์ (2554, น. 28) ให้ความหมายว่า ระเบียบวินัย หมายถึง ข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามข้อตกลง โดยไม่มีใครบังคับ สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ได้ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ดารารัตน์ ทัพโต (2554, น. 25) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับ และละเว้นการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับ โดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ โดยการที่ประพฤติปฏิบัตินี้เป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อตนเองและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

นฤมล เนียมหอม (2557, น. 3) ให้ความหมายว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมให้ประพฤติในสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับ และละเว้นการปฏิบัติในสิ่ง

ที่ไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับ โดยสมัครใจ โดยที่การประพฤติปฏิบัตินี้เป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อตนเอง และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

จากที่ได้ศึกษาความหมายของควมมีวินัยในตนเอง สามารถสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาด้วยความสมัครใจ เป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้การดำเนินชีวิตเป็นไปได้อย่างสงบสุข

1.2 พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

นฤมล เนียมหอม (2557, น. 3 - 5) ได้อธิบายว่า การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นสิ่งที่จำเป็น คือ ต้องทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของเด็ก ทั้งในด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม รวมถึงพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีวินัยในตนเองของเด็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก

พฤติกรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย การได้ศึกษาถึงปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น กอร์ดอนและบราวน์ (Gordon and Browne. 1995, Pp. 199 - 204) ได้นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเป็นผลจากธรรมชาติ (Nature) และการเลี้ยงดู (Nurture) ดังนี้

1) ปัจจัยด้านพัฒนาการ เด็กในแต่ละวัยมีพฤติกรรมและความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะเข้าใจว่าทำไมเด็กจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น และเพื่อให้การตั้งความคาดหวังต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นไปอย่างเหมาะสม

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เวลา และกำหนดการในแต่ละวัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนปฐมวัยมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของเด็ก ทั้งในเรื่องขนาดของเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ การจัดแบ่งพื้นที่ ระดับของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

2. การจัดเวลาให้เหมาะสมเป็นเรื่องสำคัญ ที่ต้องจัดเวลาให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก ทั้งเวลาในการทำกิจกรรม เวลาในการเก็บของและทำความสะอาด เวลาใน

การรับประทานอาหารเช้า เวลาในการนอน เวลาในการเข้าห้องน้ำ รวมถึงช่วงเวลาระหว่างกิจกรรม ลำดับของกิจกรรมต่างๆ ควรมีความชัดเจนในเรื่องเวลาเพื่อให้เด็กคาดเดาได้ว่าจะต้องทำอะไรต่อไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทำให้เด็กรู้สึกไว้วางใจ สร้างบรรยากาศของการสนับสนุนและช่วยเหลือกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก ครูกับพ่อแม่ และครูกับครูคนอื่นๆ ความสัมพันธ์เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้น

4. สิ่งอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ สภาพอากาศ เสียง ลม แสง เหตุการณ์ในครอบครัว ความเจ็บป่วย รายการโทรทัศน์ ภาวะโภชนาการ เป็นต้น

3) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ในเด็กแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเองที่ไม่เหมือนคนอื่น และเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่คิดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด และยังคงอยู่แม้ว่าจะถึงวัยที่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนแล้ว การที่ครูรับรู้และเข้าใจพื้นฐานอารมณ์ของเด็ก ทำให้สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมของเด็กได้อย่างเหมาะสม

4) ความต้องการด้านอารมณ์และสังคม เด็กทุกคนต้องการความรักและเอาใจใส่ ต้องการรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นคนที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ ต้องการเพื่อน และต้องการความรู้สึกที่ปลอดภัย เด็กๆ จะแสดงออกถึงพฤติกรรมเพื่อความต้องการในเรื่องเหล่านี้ ครูต้องช่วยให้เด็กรับมือกับความรูสึกเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

5) อิทธิพลของวัฒนธรรม เด็กถูกหล่อหลอมด้วยความเชื่อและวัฒนธรรมของครอบครัว เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับรู้และเรียนรู้มา ดังนั้นครูจึงต้องมีความละเอียดอ่อน มีความยืดหยุ่น และไม่ตัดสินพฤติกรรมของเด็กอันเกิดจากวัฒนธรรมของครอบครัว

1.2.2 พฤติกรรมที่นำไปสู่การมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

กอร์ดอนและบราวน์ (Gordon and Browne, 1996, Pp. 214 - 216) ได้กล่าวถึงเส้นทางที่จะนำไปสู่วินัยในตนเองของเด็กวัย 3 - 5 ปี (Road to self-discipline) ไว้ว่า เด็กต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเป็นเด็กที่มีวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

1) *เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเอง (Learning self-control)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การรับฟังผู้อื่น การเรียนรู้ว่าตนเองไม่ใช่ศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง การคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น การยอมรับข้อจำกัดในการแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การเรียนรู้ที่จะแบ่งปันและรอคอย การปฏิบัติตามข้อตกลงและการระงับความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าว

2) *เรียนรู้ที่จะตระหนักถึงความเป็นตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Learning self-awareness and confidence)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น การกล้าแสดงออก การยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ใหม่ ความภาคภูมิใจในความสำเร็จ การแสดงออกทางวาจาว่าชอบหรือไม่ชอบ การตระหนักถึงร่างกายของตนที่พัฒนาขึ้น และการรู้จักตนเอง

3) *เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง (Becoming autonomous)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การเลือกเพื่อนหรือกิจกรรมด้วยตนเอง การช่วยเหลือตนเอง การแยกจากพ่อแม่ การปฏิบัติงานจนสำเร็จ การริเริ่มการเรียนรู้ของตนเอง และการฝึกหัดเลือกและตัดสินใจ

4) *เรียนรู้ที่จะร่วมมือ (Learning cooperate)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การทำงานเป็นกลุ่มย่อย การมีส่วนช่วยเหลือในการตัดสินใจของกลุ่ม การเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นเกม การแข่งขัน การช่วยทำงานในบ้าน การช่วยงานผู้ใหญ่ การรู้จักเอาอกเอาใจผู้ใหญ่ และการให้ความสำคัญของข้อตกลงต่างๆ

5) *เรียนรู้ที่จะร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น (Becoming empathetic)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ ความเกรงใจ การช่วยเหลือ การอำนวยความสะดวก การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรักและเมตตาต่อเด็กที่เล็กกว่า การเริ่มตระหนักว่าพฤติกรรมของตนมีผลต่อผู้อื่นและการยอมรับในความแตกต่างของผู้อื่น

6) *เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา (Becoming a problem solver)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การใช้เหตุผล การทำข้อตกลง การมองสถานการณ์อย่างแตกต่าง ความสามารถในการพูดเจรจาตกลง และการระบุถึงข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น

7) *เรียนรู้ที่จะพัฒนาความรู้สึกลึกทางศีลธรรม (Developing a moral consciousness)* พฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ การเข้าใจว่าการแสดงพฤติกรรมใดๆก็ตามย่อมจะมีผลที่ตามมาของพฤติกรรมนั้นด้วยเช่นกัน การเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผล การเริ่มรับรู้ว่าจะสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก และการเข้าใจว่าการลงโทษเป็นผลจากการกระทำ

ระยะปฐมวัยเป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง (Sense of self) การส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการพัฒนาอัตลักษณ์แห่งตน (Self-identity) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

1.3 การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กปฐมวัย

ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น มีหลายวิธีการ ในที่นี้จะกล่าวถึงการสร้างวินัยในตนเองของ นฤมล เนียมหอม (2557, น. 11 - 12) ซึ่งได้เสนอแนวทางดังนี้

1) *หลักของการบูรณาการ* การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการพัฒนา และการเรียนรู้ (Gootman. 2001, Pp. 19) การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กจึงเป็นการปฏิบัติที่บูรณาการกับการใช้ชีวิต ควรเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก

2) *หลักของการยอมรับนับถือ* การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กอยู่บนพื้นฐานของความ-สัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ซึ่งจะต้องยอมรับในศักดิ์ศรีและความเป็นองค์รวมของมนุษย์ (Kindsvatter, Wilen, and Ishler. 1996, Pp. 86) ผู้เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก มีความใส่ใจต่อเด็ก ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจและทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม การที่เด็กและผู้ฝึกสอนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ด้านสังคมของเด็กได้ดีขึ้น (Gartrell. 1994, Pp. 58; Gootman. 2001, Pp. 14 - 15)

3) *หลักของเสรีภาพในการนำตนเอง* การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ต้องส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการควบคุมตนเอง ด้วยวิถีทางที่ทั้งครูและเด็กรู้สึกดีต่อตนเอง (Gootman, 2001, Pp. 2; Kindsvatter et al., 1996, Pp. 86) การที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ฟังตนเองได้ ริเริ่มได้อย่างอิสระ ทำให้เด็กมีวินัยในตนเองเพราะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ มีจุดมุ่งหมายและควบคุมตนเองได้ (Leatzow et al. 2542, Pp. 35)

4) *หลักของการสร้างความเคยชิน* การฝึกวินัยที่ดีที่สุดต้องอาศัยธรรมชาติของมนุษย์ ต้องเริ่มจากการยอมรับว่ามนุษย์ส่วนใหญ่อยู่ด้วยความเคยชิน การสร้างวินัยจึงต้องทำให้วินัยเป็นพฤติกรรมที่เคยชิน โดยพยายามเอาพฤติกรรมที่ดี ที่มีวินัยให้เด็กทำเป็นครั้งแรกก่อน หลังจากนั้นเมื่อทำบ่อยๆ ซ้ำๆ ก็จะเกิดความเคยชิน และเป็นวิถีชีวิตในที่สุด (พระธรรมปิฎก, 2538, น. 18 - 22) การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นต้องช่วยให้เด็กลดพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ประกอบกับการช่วยให้เด็กรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม แล้วสนับสนุนให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีซ้ำๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยในที่สุด

5) *หลักของความร่วมมือ* การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กเกิดจากการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ทั้งการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้ฝึกสอน ครู ผู้ช่วยครู ผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ และการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับพ่อแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานร่วมกับพ่อแม่ จะต้องทำให้พ่อแม่รู้สึกสบายใจในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก การทำงานร่วมกันนี้จะทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อสังคม และได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม (Gartrell, 1994, Pp. 77 - 85)

นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, น. 64 - 65) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกวินัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยมิได้หมายถึงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบ ความเข้มงวดของการอยู่ร่วมกันเท่านั้น แต่วินัยยังหมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสุขสบายด้วยความเข้าใจ มารยาทและเหตุผลอันดี เด็กจำเป็นต้องปลูกฝังความมีวินัยเนื่องจากการสร้างวินัย ไม่ใช่การลงโทษ แต่เกิดจากการสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การเป็นตัวอย่างที่ดี ให้โอกาสเด็กได้ปฏิบัติด้วยความสุข การสร้างวินัยเด็กที่ดีต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด ด้วยการตอบสนองให้เด็กรู้สึกถึงความรักจากพ่อแม่ เมื่อเด็กโตขึ้น การกำหนดวินัยภายในครอบครัว กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ให้เด็กทำนั้นต้องสอดคล้องกับอายุ อารมณ์และวุฒิภาวะของเด็ก แล้วเลือกพฤติกรรมที่ควรพัฒนาเด็ก ซึ่งในเด็กเล็กได้แก่ ความมีระเบียบ การช่วยเหลือเพื่อน การเล่นเกมมีกติกา การเป็นสมาชิกของสังคมที่ดี สิ่งสำคัญในการฝึกวินัยเด็ก นอกจากความรักและเหตุผลแล้ว สิ่งที่สำคัญ คือการสอนให้เด็กรู้ขอบเขตของความประพฤติ ด้วยความตระหนักว่าอิสรภาพที่แท้จริงคือ อิสรภาพที่มีขอบเขต ไม่ใช่การทำสิ่งใดตามใจตน ทุกคนมีขอบเขตเพื่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งหลักการสร้างวินัยให้กับเด็กนั้น มีดังต่อไปนี้

1) มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกให้เด็กรู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำได้ถูกต้องและชมเชย ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึกของเด็ก และความสามารถของเด็กตามระดับอายุ สอนวินัยด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุดแก่เด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย

2) ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน หรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรต้องรู้ว่าทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมที่ยอมรับได้และพฤติกรรมใดที่ผิด เมื่อทำผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำเด็กอาจเกิดความคับข้องใจได้

3) สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ว่าจะกล่าวหรือทำให้เด็กเสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่น แต่ให้เด็กได้เห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนและข้อควรต้องแก้ไข

4) ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติได้ดี ให้เด็กมีกำลังใจและสมัครใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง

5) การฝึกวินัยต้องทำสม่ำเสมอ ต้องเกิดจากการฝึกซ้ำๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับจนเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำผิดต้องชมเชย

สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองสามารถส่งเสริมและสร้างได้โดยเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย โดยครูหรือผู้ฝึกสอนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการฝึก ซึ่งต้องอยู่บนรากฐานของเหตุและผล การให้ความรักความเอาใจใส่ ให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย นอกจากนี้การฝึกวินัยจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ สร้างให้เป็นนิสัย และมีการให้กำลังใจเมื่อเด็กปฏิบัติได้ดี

1.4 การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการสื่อสารและสังคม มีพฤติกรรมซ้ำๆ หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่มองหน้าสบตา ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความยากลำบากในการพูดสื่อสาร ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎกติกาในสังคมได้ ขาดความมีวินัยทำให้มีปัญหาในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องต้องให้การส่งเสริมด้านความมีวินัยในตนเองเพื่อให้เด็กสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ปกติสุขยิ่งขึ้น ในการสร้าง

วินัยในตนเองแก่เด็กออทิสติกนั้น สามารถทำได้โดยใช้การเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กวัยเดียวกัน (จรัสกษณ์ รัตนาพันธ์. 2555, น. 50) แต่ต้องได้รับการช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะด้านภาษา การสื่อความหมาย พัฒนาทักษะทางสังคมและควรได้รับการแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคของการเรียนรู้ โดยใช้การฟื้นฟูทางการแพทย์ร่วมด้วย ซึ่งได้แก่ กิจกรรมบำบัด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสามารถของเด็กแต่ละคนเพื่อพัฒนาความมีวินัยของเด็กออทิสติกต่อไป

ในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างวินัยในตนเองสำหรับเด็กออทิสติกนั้น ควรมีการดำเนินการในหลายองค์ประกอบทั้งในด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/อุปกรณ์และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ และมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้และให้กิจกรรมนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม

สำหรับเด็กออทิสติกการวางแผนทำกิจกรรมหรือการวางหลักสูตรการเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น สามารถทำได้เช่นเดียวกับเด็กในวัยเดียวกัน แต่ต้องมีการปรับเปลี่ยนในสาระที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการพัฒนาทักษะทางสังคมให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน ในการปรับใช้กิจกรรมบำบัดควรมีการวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็ก ความบกพร่องในด้านการปรับระดับการรับรู้สิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กได้ เช่น ในเด็กออทิสติกที่มีปัญหาวินัยในตนเองเรื่องการเข้าแถว เด็กมีพฤติกรรมไม่ชอบการเข้าแถว ไม่ชอบให้ผู้อื่นอยู่ใกล้หรือสัมผัสตัว เนื่องจากเกิดความบกพร่องด้านการปรับระดับความรู้สึกลทางกายสัมผัส (tactile) ซึ่งต้องได้รับการบูรณาการกิจกรรมให้เหมาะสม เพิ่มประสบการณ์ในการรับสัมผัสให้แก่เด็ก ลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แล้วจึงให้กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเข้าแถวควบคู่กันไป

1.4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากเด็กออทิสติกส่วนใหญ่ ขาดทักษะด้านการสื่อสารและทักษะทางสังคม มีพฤติกรรมไม่มองหน้าสบตา ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก มีความยากลำบากในการปฏิบัติตามคำสั่ง ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองควรจัดแบ่งกิจกรรม

ให้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ให้เด็กปฏิบัติตามกิจกรรมทีละขั้นตอน ลดความซับซ้อนของกิจกรรม เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมแต่ละขั้น ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมโดยการทำกิจกรรมกลุ่มจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางสังคมของเด็กออกทิสติกให้มีมากขึ้นอีกด้วย ในแนวทางการกิจกรรมบำบัดนั้น กิจกรรมที่ให้อาจต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายและเหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง กิจกรรมส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ ได้แก่ กิจกรรมการเล่น และการทำกิจวัตรประจำวันของเด็ก ซึ่งอาจมีการจำลองสถานการณ์ก่อนการเชื่อมโยงให้เข้ากับกิจกรรมที่ต้องทำจริงในชีวิตประจำวันต่อไป

1.4.3 ด้านสื่อ/อุปกรณ์

สื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติกควรเป็นสื่อที่ทำให้มีการรับรู้ผ่านการมองเห็น สื่อที่มีลักษณะเป็นรูปภาพ สัญลักษณ์หรือคำศัพท์สั้นๆ เพื่อใช้ในการสื่อสารแทนคำพูดและให้สามารถจดจำได้ง่าย สื่อที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น ตารางภาพ ปฏิทินภาพ บัตรภาพลำดับเหตุการณ์ บัตรภาพการทำกิจกรรม ป้ายสัญลักษณ์ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆ เป็นต้น สื่อต่างๆ เหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองโดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลายและมีการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ จะยิ่งทำให้บรรลุเป้าหมายได้มากขึ้น เช่นเดียวกับกิจกรรมบำบัดที่ใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายนอกจากที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังสามารถใช้สื่อที่เป็นของเล่น บอล หรือใช้การปรับวัสดุสิ่งของรอบตัวที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่อไปได้

1.4.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก ควรมีการประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็ก ประสิทธิภาพของเครื่องมือหรือกิจกรรมที่ใช้ ข้อบกพร่องต่างๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นและควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ซ้ำหลายครั้ง เพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ที่แท้จริง ในการประเมินอาจจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบคำสั่งที่ใช้ในการทดสอบ เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจว่าต้องการให้ปฏิบัติเรื่องใด เช่น การใช้ภาพเป็นสื่อหรือใช้คำสั่งสั้นๆ เข้าใจง่าย เป็นต้น นอกจากนี้ควรทำการประเมินผลเมื่อเห็นว่าเด็กมีความพร้อมที่จะเข้ารับการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

สรุปในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กออทิสติก สามารถทำได้โดยอาศัยหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ/อุปกรณ์และด้านการประเมินผล รวมถึงมีการบูรณาการการจัดกิจกรรมตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้และส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งผลดีต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเสริมสร้างพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกโดยคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนร่วมด้วย

1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

1.5.1 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer)

นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าการเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น จะต้องมีความพื้นฐานมาตั้งแต่ ระยะเวลาแรกเกิดจนกระทั่งเติบโต สิ่งสำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับทารก หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น (ควงเดือน พันธมนาวิน. 2523, น. 6 - 9) ซึ่งเมาเรอร์ ได้อธิบายว่า ทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตนเอง โดยที่การเรียนรู้นี้จะ เกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 บุคคลที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็ก คือ บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้มาบับัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้คัมนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ขุกกัด้มีผู้ปัดให้ ฯลฯ เมื่อทารก ได้รับการบับัดความต้องการก็จะรู้สึกพอใจ สบาย และมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมาก และตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโต การที่ทารกได้รับการบับัดความต้องการจนรู้สึกพอใจ สบาย และมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์อยู่เสมอทุกครั้ง คือการปรากฏตัวของ บิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดู ในขณะที่มาปรนนิบัติดูแลเด็ก การบับัดความต้องการของตนกับบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู เป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอในการรับรู้ของเด็ก จึงถ่ายทอดมายังบิดา มารดา จึงทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูคน ดังนั้นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็ก คือผู้เลี้ยงเด็กหรือทารกนั่นเอง ซึ่งเป็นบิดามารดา หรืออาจเป็นผู้อื่นก็ได้

ขั้นที่ 2 ความรักและความผูกพันของเด็ก นำไปสู่การปฏิบัติตามการอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ทำให้เมื่อบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็ก หรือมีการกระทำหรือพูดจาย่างไร เด็กก็จะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูดหรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลสั่งสอนทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้ตัวเด็กเกิดความสุข ความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเอง โดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนเองของเด็กจะเลียนแบบทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่ากัน ตราบเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะเกิดความสุขและพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรัก และพอใจมาก่อนความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้

ลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะเกิดขึ้นในเด็กปกติที่มีอายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์แล้ว จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตามอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว การมีความรัก และในการมีอารมณ์ต่างๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองเป็นเพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงทำให้นำไปสู่การเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและเป็นผู้ทำผิดกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังไม่สามารถแก้ไขได้

จากทฤษฎีของแมเรอร์ การเกิดวินัยในตนเอง จนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกหรือวัยเด็กอย่างมีความสุข ได้รับความรัก ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบการกระทำ คำพูดที่ดีจากผู้เลี้ยงดู และพัฒนาให้เป็นลักษณะเด่นในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และนำไปสู่การมีพฤติกรรมเหมาะสม มีเหตุและผลของบุคคลนั้น

1.5.2 ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเอง ของเพคและ

ฮาวิกเฮอร์ต (Peck and Havighurst)

ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเอง ของเพคและฮาวิกเฮอร์ต นั้นเชื่อว่าการควบคุมของ อีโก้ (Ego Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego Control) ร่วมกัน ช่วยให้เกิดความต้องการ และแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่น ได้อย่างสมเหตุสมผลพลัง

ควบคุมของอีโก้ และซูปเปอร์อีโก้ ของแต่ละบุคคล ไม่เท่ากันเนื่องจากได้รับความรู้จากจริยศึกษาที่ทำให้บุคคลรู้ผลกระทำของตนเองนั้นไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความมีวินัยในตนเองหรือการควบคุมของอีโก้ และซูปเปอร์อีโก้ได้ในระดับที่ต่างกัน (ชิตินา จักรเพชร. 2554, น. 15 - 16)

กล่าวโดยสรุป คือมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างควบคุมอีโก้และซูปเปอร์อีโก้ได้ในระดับที่เหมาะสมซึ่งจะต้องเริ่มในเด็ก เป็นต้นมาจนถึงกระทั่งสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีภาวะจิตที่สมบูรณ์นั้น คือ มีการควบคุมตนเองหรือมีวินัยในตนเองอย่างเหมาะสม

ทฤษฎีที่กล่าวนี้ทำให้สามารถจำแนกคุณลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังต่อไปนี้

1. พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) เป็นบุคคลที่มีพลังในการควบคุมอีโก้ และซูปเปอร์อีโก้้น้อยมาก บุคคลเหล่านี้จะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง บุคคลเหล่านี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเองเป็นผู้ที่ขาดความมีวินัยในตนเองหรือมีน้อย

2. พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังในการควบคุมอีโก้ และไปเปอร์อีโก้มากขึ้นในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลเหล่านี้ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพึงพอใจและผลได้ของตนเองเป็นคนที่ไม่จริงจังต่อผู้อื่นจะอยู่ได้อำนาจของที่จะเอื้อประโยชน์ตามต้องการได้ ลักษณะนี้มักจะปรากฏในวัยเด็กตอนต้น

3. พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้้น้อยเหมือนสองพวกแรก แต่มีพลังควบคุมซูปเปอร์อีโก้ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก บุคคลเหล่านี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่น โดยไม่ไตร่ตรองตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่มเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองปานกลางแต่ไม่แน่นอน

4. พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้ในระดับปานกลาง แต่มีพลังในการควบคุมไปเปอร์อีโก้มาก เป็นผู้ที่ยอมรับกฎระเบียบปฏิบัติของสังคมเข้าไปเป็นลักษณะ และของตนเอง เป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นศรัทธา เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลเหล่านี้ทำตามเกณฑ์อย่างเคร่งครัดเนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์แม้ก่อปัญหาให้ผู้อื่นก็ไม่สนใจ ขาดความยืดหยุ่น บุคคลเหล่านี้จึงจัดเป็นผู้ที่ยังไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

5. พวกเขาเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มาก และมีพลังในการควบคุมชูปเปอร์อีโก้มากด้วย จนเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์สังคม และความสมเหตุสมผลไม่ตกอยู่ในอิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล ที่มีวินัยในตนเองสูงมากเป็นที่ตระหนักถึงผลการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนัก และนักทฤษฎีเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์

สรุปคือ การวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเอง จะต้องเริ่มมาจากการเลี้ยงดูตั้งแต่แรกจน เกิดความผูกพัน และเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูหรือ เลียนแบบ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาจนกลายเป็นผู้มีวินัยในตนเองในที่สุด

1.5.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral

Development)

ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg, 1976; อ้างอิงในสุรางค์ ไคว่ตระกูล, 2552, น. 69 - 71) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวนิวเพียร์เจทท์ และพบว่าพัฒนาการทาง จริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปีแต่จะพัฒนาไป อีกหลาย ขั้นตอนจากอายุ 11-25 ปีและเขายังเชื่อว่า ในการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้ เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวกันเท่านั้น โคลเบอร์กได้แบ่งระดับของจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งทั้ง 3 ระดับ นั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหนีการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) เกิดขึ้นกับ เด็กในช่วงอายุแรกเกิดถึง 7 ปีขั้นนี้เด็กชอบใช้การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เลือกระทำในทางที่เกิดประโยชน์ แก่ตนเองมากกว่า เด็กมักเข้าใจว่าความดีหมายถึง สิ่งที่ทำแล้ว ไม่ถูกลงโทษหรือถูกตำหนิเช่น เด็กทำการบ้าน เด็กทำเวรเพราะกลัวครูถูกลงโทษ เป็นต้น การ ตัดสินว่าจะ ไรถูกหรือผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้า ทำเสียหายมากก็ตัดสินว่า การกระทำ นั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) เกิดกับเด็ก ในช่วง อายุ 7-10 ปี ขั้นนี้เด็กจะค่อย ๆ เน้นความสำคัญของการได้รับรางวัลและคำชมเชย การ ตัดสินว่าจะให้รางวัลจึงเป็น แรงจูงใจให้เด็กกระทำความดีได้มากกว่าการดูว่าหรือรู้ว่า จะลงโทษ

เช่น เด็กจะช่วยบิดามารดาทำงานเพื่อ ต้องการได้รับคำชมเชยสรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้จะเน้นการ ต้องการได้รับคำชมเชยและรางวัลมากกว่าการได้รับ การลงโทษ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี(Good-boy Orientation) เกิดกับ บุคคลในช่วงอายุ10- 13 ปีขั้นนี้ตรงกับวัยที่เด็กอย่างเข้าวัยรุ่น เด็กจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก จะกระทำเพื่อต้องการให้กลุ่ม ขอมรับจึงมีการเลียนแบบตัวแบบที่ตนเห็นว่าดีงาม คือ เอาอย่างเด็กดี (Good Boy, Nice Girl) เด็กวัยนี้ส่วนใหญ่จะทำตามในสิ่งที่ตนตัดสินใจว่าคนอื่นจะเห็นด้วยหรือ ขอมรับ เพื่อให้เป็นที่ชอบพอและเป็นที่ยอมรับของ กลุ่มเพื่อน สรุปจริยธรรมขั้นนี้เน้นหนักในด้าน การทำตามคนอื่นมากกว่าการคำนึงเรื่องการถูกลงโทษ และการ ต้องการรางวัล

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เกิดกับ บุคคล ในช่วงอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้ บุคคลจะมีความรู้และ ประสบการณ์ว่า แต่ละกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้ สมาชิกยึดถือ มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่ม มี ศรัทธาในกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เข้าใจใน บทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะต้อง พิจารณาเพื่อกลุ่มหรือส่วนรวมสรุปว่า จริยธรรมขั้นนี้ในเรื่องการ กระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะ ทา ตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมมากกว่า กลัวการถูกลงโทษ หรือทำ เพื่อต้องการรางวัลหรือ กระทำตามกลุ่มเพื่อน

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) เกิดกับบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ขั้นนี้บุคคลพยายามกระทำเพื่อหลบหนี ไม่ให้ถูกตราหน้าว่า เป็นขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน คำว่า หน้าที่ของบุคคลในที่นี้หมายถึง การ กระทำตามที่ดีลงมีความเคารพ ตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเคารพตน ขั้นนี้บุคคลจะมีอุดมคติหรือ คุณธรรมประจำใจตนเองหรือสัญญาไว้กับ ผู้อื่น ไม่พยายามลิดรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวด้วย

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation) เช่น หิริ โอตตปปะ คือ มีความละเอียดใจ ตนเองในการกระทำชั่วและเกรงกลัวบาป เป็นบุคคลที่มีการเสียสละเพื่อสังคม อย่าง แท้จริง เช่น มหาบุรุษของ อินเดีย คือ คานธี เป็นต้น

จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นเหล่านี้ โคลเบิร์ก ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังต่อไปนี้

ระดับ 1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional level) (2-10 ปี) หมายถึง การตัดสินใจเลือก กระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุด คือ การมุ่งที่จะหลบ หลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้ มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สอง คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จัก การแลกเปลี่ยนแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมา ฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันต้องให้เขาตอบแทน เป็นต้น

ระดับ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) (10-16 ปี) หมายถึง การทำตามกฎเกณฑ์ของ กลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับ ๒ นี้ยังต้องมีการควบคุมจาก ภายนอกแต่ก็มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทสังคมได้ ในขั้นที่สาม บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเองชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ๆ ส่วนในขั้นที่สี่ บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือได้ว่าตนมีหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับ 3 คือ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional level) (16 ปีขึ้นไป) หมายถึง การ ตัดสินใจข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาตรึงด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของ สิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ห้า คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ขั้นที่หก ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด แสดงถึงการมีความรู้ที่ลึกซึ้งนอกเหนือจาก กฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่

การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบิร์กเชื่อว่าเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้น ไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไป จะเกิดขึ้นด้วยการมี ความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง

ในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก สำหรับเด็กต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กด้วยเนื่องจากเด็กยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลที่แท้จริงมาอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ เด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นรูปแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิดและมองเห็นเหตุผลในทางที่เป็นรูปธรรม และให้เห็นผลของการปฏิบัติ เพื่อให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการคิด นอกจากนี้ในช่วงปฐมวัย เด็กเริ่มมีความสนใจที่จะเลียนแบบ ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองและครู จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทางจริยธรรม ปฏิบัติตัวในรูปแบบที่เหมาะสมในสังคม มีวินัยในตนเอง การอบรมสั่งสอนด้วยการให้รางวัลและการลงโทษพยายามสอนให้เด็กสามารถใช้สติปัญญาเป็นเครื่องตัดสินมากกว่าความไม่มีเหตุผล (จิตตินันท์ เศษุคุปต์. 2553, น. 1 - 45)

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

2.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

เพ็ญแข ลิมศิลา (2542, น. 152) ได้ให้ความหมายว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อความหมาย และจินตนาการ แสดงให้เห็น โดยการมีพฤติกรรมที่ผิดปกติจากเด็กวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวออกจากสังคมรอบด้าน มีโลกส่วนตัว ทำให้เด็กขาดการรับรู้จนไม่สามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้เหมือนเด็กในวัยเดียวกัน ไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ มีปัญหาในการพูดเพื่อการสื่อสารทั้งที่ไม่ได้มีความผิดปกติทางการได้ยิน ไม่สามารถเข้าใจคำสั่งง่ายๆ ได้ ไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นก่อนได้ เล่นของเล่นไม่เป็นเนื่องจากขาดจินตนาการ มีพฤติกรรมซ้ำๆ พบอาการตามข้อบ่งชี้อย่างชัดเจนเมื่อเด็กมีอายุ 18 เดือนขึ้นไป

จิตติรัตน์ พุกจินดา (2545, น. 3) ได้ให้ความหมายว่า เด็กออทิสติก หมายถึง คำที่ใช้เรียกบุคคลที่มีภาวะหรืออาการออทิสซึม หรือบุคคลที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างหลากหลายและรอบด้าน ในด้านสังคม ภาษา และการสื่อสาร อารมณ์ พฤติกรรม ความสนใจในกิจกรรมและการกระทำซ้ำๆ ประสาทสัมผัส การเล่นและจินตนาการ หากเป็นในช่วงทารกเรียก

ทารกออทิสติก หากอยู่ในวัยเด็กนักเรียนเรียกเด็กออทิสติก หากเลขวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเรียกวัยรุ่นออทิสติก ถ้าหากเข้าสู่วัยผู้ใหญ่เรียกผู้ใหญ่ออทิสติก หรือ เรียกรวมทุกวัยว่า บุคคลออทิสติก

ผดุง อารยะวิญญู (2546, น. 11) ได้ให้ความหมายว่า เด็กออทิสติกหมายถึงเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัว มีปัญหาทางการพูดและภาษา ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้อื่น สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้

อุไรรัตน์ ไหมอ่อน (2549, น. 47) ได้ให้ความหมายว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่อยู่ในโลกของตนเอง เด็กกลุ่มนี้มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านที่เกี่ยวกับสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสื่อความหมาย ภาษาและจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุจากความผิดปกติทางกายภาพ และการทำหน้าที่ของสมอง เด็กออทิสติกแต่ละคนจะมีพฤติกรรมต่างจากเด็กปกติและมีความรุนแรงที่ไม่เท่ากัน

พุทธิตา (2550, น. 10) ภาวะออทิสซึม (Autism) เป็น โรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็ก เนื่องจากสมองผิดปกติ เด็กที่เป็นโรคนี้อยู่แต่ในโลกของตนเอง และขาดความสนใจที่จะมีสังคมร่วมกับคนอื่น เราเรียกเด็กที่เป็นโรคนี้อีกว่า เด็กออทิสติก

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2552, ออนไลน์) ว่าด้วยเรื่องการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา ได้ระบุไว้ว่า บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2558, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า ออทิสซึม (Autism) เป็นโรคทางจิตเวชเด็ก พบได้ในระยะแรกๆ ของชีวิตก่อนอายุ 30 เดือน เนื่องจากสมองบางส่วน ทำหน้าที่ผิดปกติ ทำให้เด็กที่เป็นโรคนี้อาจมีพัฒนาการด้านสังคม และการสื่อสารล่าช้า ไม่สมวัย จึงมีพฤติกรรม และอารมณ์ ผิดแปลกไปจากเด็กในวัยเดียวกัน เด็กที่เป็นโรคนี้อีกเรียกเหมือนกันทั่วโลกว่า เด็กออทิสติก (Autistic child) โดยคำว่า Autism มีรากศัพท์จากภาษากรีกว่า Autos แปลว่า Self (ตนเอง) เด็กออทิสติกมีอาการที่เด่นชัด คือ การแยกตัวอยู่ในโลกของตนเอง เนื่องจาก สมองของเด็กออทิสติกทำหน้าที่ผิดปกติ

สรุปได้ว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติของสมอง ส่งผลให้พัฒนาการล่าช้ารอบด้าน โดยเฉพาะ ด้านสังคม และด้านภาษา ร่วมกับการมีพฤติกรรมและอารมณ์ที่ผิดปกติไปจากเด็กวัยเดียวกัน ซึ่งความผิดปกตินี้พบได้ก่อน อายุ 30 เดือน

2.2 สาเหตุการเกิดออทิสติก

ปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดออทิสติกที่ชัดเจนนัก แต่เชื่อว่าน่าจะเกิดจากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน ทั้งเรื่องของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้สมองของเด็กผิดปกติทั้ง โครงสร้างและการทำงาน โดยความผิดปกติส่วนใหญ่เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์ (พุทธิตา. 2550, น. 12)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2558, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า โรคออทิสซึมนี้ พบได้ในเด็กทั่วโลก โดยที่ไม่จำกัดพื้นฐานทางสังคมของบิดามารดา เช่น การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ โดยพบโรคนี้นี้ในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิงถึง 4 เท่า ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถสรุปได้ถึงสาเหตุจำเพาะ แต่ยอมรับกันว่า ออทิสซึมเป็นกลุ่มอาการ ที่เกิดจากสมองบางส่วน ทำหน้าที่ผิดปกติ และมีการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยา ของระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ประสาทสัมผัสทางกาย ตา หู จมูก และลิ้น
2. การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทำให้เกิดการกระทำที่ซ้ำๆ
3. การมีสัมพันธภาพต่อบุคคล และการเล่นแบบมีจินตนาการ
4. พัฒนาการในการพูด การสื่อภาษา และการเรียนรู้

นอกจากนี้ จอมสุรางค์ โพธิ์สัตย์ (2558, ออนไลน์) ได้ให้สาเหตุของกลุ่มโรคออทิสติก คือ ความผิดปกติของสมองและระบบประสาทที่หลากหลาย แต่ไม่พบความผิดปกติที่จำเพาะ และไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการเลี้ยงดู หรือบุคลิกภาพของพ่อแม่

สามารถแบ่งสาเหตุหลักๆได้ 3 ปัจจัย ได้แก่

1) ความผิดปกติของระบบสมอง/ระบบประสาท

พบว่ากลุ่มโรคออทิสติก 10 - 83% มีความผิดปกติของคลื่นไฟฟ้าสมองและมีโอกาสเกิดโรคลมชักมากกว่าคนทั่วไปในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเด็กกลุ่มโรคออทิสติกที่มีระดับเชาวน์ปัญญา/ไอคิว (IQ) ต่ำ จะมีโอกาสเกิดอาการชักได้มากขึ้น ซึ่งความผิดปกติของลักษณะทาง

กายวิภาคของสมองและการทำงานของสมองหลายตำแหน่งส่งผลให้เกิดความบกพร่องหลายด้าน โดยความผิดปกติของสมองและการทำงานของสมองที่แตกต่างกันในผู้ป่วยแต่ละคนจึงทำให้ความบกพร่องและความรุนแรงแตกต่างกันไปด้วยในผู้ป่วยแต่ละคนด้วย ความผิดปกติของสารสื่อประสาท (Neurotransmitter สารเคมีที่ทำหน้าที่สื่อสารเพื่อให้การทำงานของระบบประสาทเป็นไปอย่างปกติ)

เด็กกลุ่มนี้มีขนาดสมองใหญ่กว่าเด็กทั่วไป 2 - 10% โดยในช่วงขวบปีแรกขนาดสมองจะมีขนาดปกติจนอายุ 2 - 4 ปี สมองจะมีขนาดใหญ่ขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของวงจรประสาทที่มีขนาดสั้น และทำให้วงจรประสาทที่มีขนาดยาวลดลง ทำให้กลุ่มโรคออทิสติกมีความสนใจเฉพาะรายละเอียดของสิ่งต่างๆ และมีความบกพร่องเรื่องความคิดรวบยอด

2) ปัจจัยทางพันธุกรรม

พบว่าพี่น้องของเด็กกลุ่มโรคออทิสติก มีโอกาสเป็นโรคในกลุ่มนี้ มากกว่าคนทั่วไปถึงประมาณ 22 เท่า และมีโอกาสพบความผิดปกติของพัฒนาการด้านภาษา และพัฒนาการด้านอื่นๆ รวมถึงการเรียนรู้ มากกว่าคนทั่วไปอีกด้วย พบกลุ่มโรคออทิสติกในแฝดไข่ใบเดียวกันมากกว่าแฝดไข่คนละใบและยังพบว่ามีความผิดปกติของบางยีน/จีน (Gene) และบางโครโมโซม (Chromosome)

3) ปัจจัยทางการเลี้ยงดู

เดิมเชื่อว่าพ่อแม่ของเด็กกลุ่มโรคออทิสติกมักประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีความบกพร่องด้านความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินเย็นชาโดยเปรียบเทียบพ่อแม่ลักษณะนี้ว่าเป็นพ่อแม่ผู้เย็น ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันไม่พบว่าการเลี้ยงดู หรือระดับความสำเร็จของพ่อแม่ นั้น มีความสัมพันธ์กับการเกิดกลุ่มโรคออทิสติก แต่อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ของเด็กกลุ่มโรคออทิสติก ก็มักประสบภาวะตึงเครียดจากการดูแลเด็กกลุ่มนี้ ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต เช่น ภาวะวิตกกังวล หรือซึมเศร้าได้

ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมา ล้วนเกี่ยวข้องกับการเกิดออทิสติก แต่ยังไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า แท้จริงแล้ว ออทิสติกนั้นเกิดมาจากสาเหตุใด

2.3 ลักษณะอาการของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกมีความบกพร่องที่เห็นได้ชัดเจน คือ ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านสังคม และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม วอลมาร์และคณะ (Volmar & Pual, Klin, Cohen. 2005, Pp. 15 - 23) ได้กล่าวถึงลักษณะอาการของเด็กออทิสติกแบ่งตามพัฒนาการ 3 ด้าน ดังนี้

1) ความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อความหมาย (Communication) เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมไม่มองหน้าสบตากับคนที่พูดด้วย ไม่มีความสนใจที่จะสื่อความหมายกับผู้อื่น ไม่ต้องการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบถึงความต้องการของตนเองได้ บางครั้งใช้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเรียกร้องความสนใจ เช่น ส่งเสียงกรี๊ด หรือเสียงแปลกๆ ทำท่าทางแปลกๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ

2) ความบกพร่องด้านสังคม (Social Interaction) เด็กออทิสติกมีความบกพร่องด้านสังคมที่เห็นได้ชัดเจน มักแยกตัวออกจากสังคม มีโลกส่วนตัว เล่นคนเดียว ไม่มองหน้าสบตา ไม่สนใจผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง ไม่สนใจที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3) มีพฤติกรรมซ้ำๆ ที่ไม่เหมาะสม (Repetitive Behaviors) พบพฤติกรรมทำสิ่งซ้ำๆ ในเด็กออทิสติก เช่น หมุนตัว สายหน้า สะบัดมือ เล่นของที่หมุนได้ หรือมองพัดลมที่หมุนอยู่ หรือพฤติกรรมอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น เดินเขย่งเท้า ยึดติดกับวัตถุเดิมๆ หรือกิจกรรมเดิมๆ ไม่มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรม ซนมากผิดปกติ ไม่ทำตามคำสั่ง ไม่สนใจคนรอบข้าง ส่งเสียงกรี๊ดร้องเมื่อไม่พอใจ และในบางรายมีพฤติกรรมทำร้ายตัวเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน(2558, ออนไลน์) ได้กล่าวถึง อาการของเด็กออทิสติก ดังนี้

1) เด็กมีพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม เด็กจึงแยกตัวอยู่ตามลำพัง เหมือนอยู่ในโลกของตนเอง ทำให้เด็กไม่รับรู้ และเรียนรู้จากสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เหมือนเด็กปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

2) เด็กมีพัฒนาการล่าช้าทางด้านการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย เมื่อถึงวัยที่ควรจะพูด ก็พูดไม่ได้ ทั้งๆ ที่หูไม่ได้หนวก อาจจะพูดเลียนแบบได้โดยไม่รู้ความหมาย หรือพูดภาษาตนเอง ที่ไม่ใช่ภาษา ซึ่งคนทั่วไปเข้าใจ

3) เด็กขาดจินตนาการและมีพฤติกรรมบางอย่างซ้ำๆ ทั้งการกระทำ การพูด และความคิด ทำให้เล่นสมมติไม่เป็น เล่นกับเด็กอื่นไม่เป็น พบว่า เด็กออทิสติกมีปัญหาทางอารมณ์เพิ่มขึ้น เมื่อเด็กอายุมากขึ้น อาการเหล่านี้จะเห็นได้ชัดเจน เมื่อเด็กมีอายุ 18 เดือนขึ้นไป

นอกจากนี้ในกลุ่มมือการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกา ฉบับที่ 5 (DSM – 5) ปีพ.ศ. 2556 ได้กำหนดลักษณะหลักเหลือเพียง 2 กลุ่ม คือ ความบกพร่องในการพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อความหมายได้เหมาะสมตามวัย (social communication and social interaction) และมีลักษณะ พฤติกรรม กิจกรรมและความสนใจเป็นแบบแผนซ้ำๆ จำกัดเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น และไม่มีความยืดหยุ่น (restricted, repetitive patterns of behavior, interest or activities) (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา. 2556, ออนไลน์)

ลักษณะอาการที่พบส่วนใหญ่เป็นอาการที่เด็กมีความบกพร่องในด้านสังคม ด้านภาษารวมถึงมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งลักษณะอาการที่พบนี้ในเด็กแต่ละคนก็จะมีอาการแตกต่างกันไป เฉพาะบุคคลด้วยเช่นกัน

2.4 การจำแนกกลุ่มของเด็กออทิสติก

การจำแนกกลุ่มเด็กออทิสติก โดยใช้เกณฑ์การวินิจฉัยโรคตามคู่มือการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ฉบับที่ 4 ปี พ.ศ.2543 (DSM-IV-TR, 2000) จัดออทิสติกทุกสเปกตรัมอยู่ในกลุ่มการวินิจฉัยที่เรียกว่า พีดีดี (Pervasive Developmental Disorders) ประกอบด้วย 5 กลุ่มย่อย ดังนี้ (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา. 2556, ออนไลน์)

1. ออทิสติก (Autistic Disorder)
2. แอสเพอร์เกอร์ (Asperger's Disorder)
3. เร็ทท์ (Rett's Disorder)
4. ซีดีดี (Childhood Disintegrative Disorder)
5. พีดีดี เอ็น โอเอส (PDD, Not Otherwise Specified)

โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยโรคออทิสติก (Autistic Disorder) ซึ่งประกอบด้วย 3 เกณฑ์หลัก ดังนี้

A. เข้าเกณฑ์ต่อไปนี้ 6 ข้อหรือมากกว่า จากหัวข้อ (1) (2) และ (3) โดยอย่างน้อยต้องมี 2 ข้อ จากหัวข้อ (1) และจากหัวข้อ (2) และ (3) อีกหัวข้อละ 1 ข้อ

1. มีคุณลักษณะในการเข้าสังคมที่ผิดปกติ โดยแสดงออกอย่างน้อย 2 ข้อต่อไปนี้
 - 1.1 บกพร่องอย่างชัดเจนในการใช้ท่าทางหลายอย่าง (เช่น การสบตา การแสดงสีหน้า กิริยาหรือท่าทางประกอบการเข้าสังคม)
 - 1.2 ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับที่เหมาะสมกับอายุได้
 - 1.3 ไม่แสดงความอยากเข้าร่วมสนุก ร่วมทำสิ่งที่สนใจ หรือร่วมงานให้เกิดความสำเร็จกับคนอื่น ๆ (เช่น ไม่แสดงออก ไม่เสนอความเห็น หรือไม่เชื่อว่าตนสนใจอะไร)
 - 1.4 ไม่มีอารมณ์หรือสัมพันธ์ภาพตอบสนองกับสังคม
 2. มีคุณลักษณะในการสื่อสารผิดปกติ โดยแสดงออกอย่างน้อย 1 ข้อต่อไปนี้
 - 2.1 พัฒนาการในการพูดช้าหรือไม่มีเลย โดยไม่แสดงออกว่าอยากใช้การสื่อสารวิธีอื่นมาทดแทน (เช่น แสดงท่าทาง)
 - 2.2 ในรายที่มีการพูดได้ ก็ไม่สามารถเริ่มพูดหรือสนทนาต่อเนื่องกับคนอื่นได้
 - 2.3 ใช้คำพูดซ้ำหรือใช้ภาษาที่ไม่มีใครเข้าใจ
 - 2.4 ไม่มีการเล่นสมมติที่หลากหลาย คิดเองตามจินตนาการ หรือเล่นเลียนแบบสิ่งต่างๆ ตามสมควรกับพัฒนาการ
 3. มีแบบแผนพฤติกรรม ความสนใจ หรือกิจกรรมที่จำกัด ซ้ำๆ และรักษาเป็นเช่นเดิม โดยแสดงออกอย่างน้อย 1 ข้อ ต่อไปนี้
 - 3.1 หมกมุ่นกับพฤติกรรมซ้ำๆ (stereotyped) ตั้งแต่ 1 อย่างขึ้นไป และความสนใจในสิ่งต่างๆ มีจำกัดซึ่งเป็นภาวะที่ผิดปกติทั้งในแง่ของความรุนแรงหรือสิ่งที่สนใจ
 - 3.2 คิดกับกิจวัตร หรือยึดทำกับบางสิ่งบางอย่างที่ไม่มีประโยชน์โดยไม่ยืดหยุ่น
 - 3.3 ทำกิริยาซ้ำๆ (mannerism) (เช่น เล่นสะบัดมือ หมุน โยกตัว)
 - 3.4 สนใจหมกมุ่นกับเพียงบางส่วนของวัตถุ
- B. มีความช้าหรือผิดปกติในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ ก่อนอายุ 3 ปี
- (1) ปฏิสัมพันธ์กับสังคม
 - (2) ภาษาที่ใช้สื่อสารกับสังคม
 - (3) เล่นสมมติหรือเล่นตามจินตนาการ

C. ความผิดปกติไม่เข้ากับ Rett's Disorder หรือ Childhood Disintegrative Disorder ได้ดีกว่า

ซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงการวินิจฉัยเกี่ยวกับออทิสติกตามเกณฑ์คู่มือการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกา ฉบับที่ 5 (DSM – 5) ปีพ.ศ. 2556 มีการกำหนดให้เรียกเป็นชื่อเดียวกันในทุกกลุ่มย่อยว่า Autistic Spectrum Disorder (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา. 2556, ออนไลน์)

นอกจากนี้ ฮอฟฟ์ (Hoff, 2001 อ้างอิงใน ศศิธร สังข์อู่. 2548, น. 17) ได้แบ่งกลุ่มของเด็กออทิสติกตามระดับของสติปัญญาและความสามารถทางภาษา ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1) เด็กออทิสติกที่มีความสามารถระดับต่ำ (Low Function Autism)

พบได้ประมาณ ร้อยละ 80 ของประชากรเด็กออทิสติกทั้งหมด โดยกลุ่มนี้จะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 75 และมีพัฒนาการทางภาษาติดอยู่ในขั้นการเลียนแบบ (Echolalic Speech)

2) เด็กออทิสติกที่มีความสามารถระดับสูง (High Function Autism)

มักเป็นเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการทางด้านภาษาดี เด็กกลุ่มนี้จะมีพัฒนาการทางภาษาผ่านขั้นการเลียนแบบ (Echolalic Speech) แต่จะมีพัฒนาการล่าช้าในด้านทักษะสังคมอยู่ ปัจจุบันเด็กออทิสติกกลุ่มนี้จะได้รับการวินิจฉัยในอีกชื่อหนึ่งว่า แอสเพอร์เกอร์ (Asperger Syndrome)

นอกจากนี้ ริง (Wing. 2001, Pp. 14 - 16) ได้แบ่งเด็กออทิสติกตามลักษณะพฤติกรรมทางสังคมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแยกตัว กลุ่มยอมตามและกลุ่มเข้าหาคนแต่มีลักษณะแปลกดังนี้

1) กลุ่มแยกตัว (Aloof Group)

เด็กออทิสติกกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อมและแยกตัวออกจากสังคม ไม่มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อยู่ในโลกของตนเองโดยไม่สนใจโลกภายนอก ตัวอย่างพฤติกรรม เช่น เมื่อเรียกแล้วไม่สนใจที่จะเข้าหา ไม่ตอบสนองเมื่อผู้อื่นพูดด้วย มีสีหน้าเรียบเฉย ไม่มองหน้าสบตาหรือมองผ่านผู้คน ไม่มีความสนใจในการเล่นกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน เป็นต้น

2) กลุ่มยอมตาม (Passive Group)

เด็กออทิสติกกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่ยอมรับเมื่อผู้อื่นเข้าหา หรือเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์ด้วย ยอมรับฟังและทำตามคำสั่ง โดยไม่มีท่าทีถอยห่าง เด็กสามารถเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันได้แต่มักได้รับบทบาทให้เป็นผู้ตาม แต่พบข้อจำกัดของเด็กกลุ่มนี้คือไม่สามารถการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นก่อน หรือเข้าหาผู้อื่นไม่เป็น

3) กลุ่มเข้าหาคนแต่มีลักษณะแปลก (Active but Odd Group)

เด็กออทิสติกกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเข้าหาผู้อื่นแต่มีลักษณะแปลก ซึ่งวิธีในการเข้าหา นั้นเป็นการเข้าหาในสิ่งที่ตนสนใจฝ่ายเดียว โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ที่พูดด้วย และมักเข้าหาผู้ใหญ่มากกว่าเด็กวัยเดียวกัน ในเด็กบางรายอาจมีพฤติกรรมเข้าหาผู้อื่นแต่ทำได้ไม่เหมาะสม โดยการกอดหรือสัมผัสที่รุนแรงเกินไป และยังพบว่าหาไม่ได้รับความสนใจในสิ่งที่ต้องการอาจแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้

2.5 พฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติก

จากลักษณะอาการของเด็กออทิสติกพบว่า มีความผิดปกติของพัฒนาการด้านสังคมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กด้วย ดังที่ แมช และวูล์ฟ (Mash, & Wolfe, 1999, Pp. 378 - 379) กล่าวไว้ว่า เด็กออทิสติกนั้นมีปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นเป็นอย่างมากตั้งแต่ขณะที่เป็นเด็กเล็ก ขาดทักษะหลายประการที่จำเป็นต่อพัฒนาการทางสังคมในระยะแรก ทั้งในด้านการเลียนแบบ การรับรู้ทางสังคม การแสดงความรู้สึกร่วมกับผู้อื่น และการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นบทบาทสมมติ เมื่อเด็กโตขึ้นแม้เด็กจะเริ่มมีพฤติกรรมทางสังคมได้บ้าง แต่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือความรู้สึกของผู้อื่นได้ ตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมได้ช้า และมีส่วนร่วมในประสบการณ์หรือความรู้สึกกับผู้อื่นน้อย

นอกจากนี้ สมภพ เรื่องตระกูล (2542, น. 266) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติกไว้ว่า เด็กออทิสติกนั้นมักไม่สามารถใช้กิริยาท่าทางเพื่อสื่อความหมายทางสังคมได้ เช่น การมองหน้าสบตา การแสดงออกทางสีหน้าหรือท่าทางเพื่อติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ทำให้เด็กไม่มีสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน เมื่อขณะที่เป็นเด็กเล็ก เด็กจะไม่มีเพื่อน ส่วนในเด็กโตอาจมีเพื่อนได้แต่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการมีสัมพันธ์ ไม่สนใจที่จะร่วมสนุกสนานหรือให้ความสนใจร่วมงานกับเพื่อนๆ ขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรม ขาดอารมณ์ในการ

ตอบสนองต่อปฏิกริยาที่ได้รับ เช่น ไม่เล่นร่วมกับเพื่อนแต่ชอบเล่นคนเดียว หรือเข้าร่วมกับเพื่อนได้แต่ไม่เป็นธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนี้เด็กออทิสติกจะยังไม่รับรู้ถึงความเป็นไปและไม่เข้าใจถึงความต้องการหรือความรู้สึกทุกข้อใจของผู้อื่น

ชาญวิทย์ พรนภดล (2545, น. 144 – 145) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางสังคมในแต่ละช่วงวัยของเด็กออทิสติกไว้ว่า

1) ช่วงวัยแรกเกิดถึง 1 ปี ในช่วงนี้ทารกออทิสติกมักไม่ชอบให้คนอุ้ม มีท่าทีเอนตัวหนีหรือร้องเสียงดังเมื่อถูกอุ้ม ไม่มีการสบตา จ้องมองแม่หรือผู้เลี้ยงดู ไม่ส่งภาษาหรือมองตามเวลาที่แม่เดินจาก ไม่มีการยิ้มแย้ม และไม่อ้าแขนรับเมื่อมีผู้ใหญ่จะเข้ามาอุ้ม

2) ช่วงวัย 2 – 3 ปี ในช่วงนี้จะพบความผิดปกติได้อย่างชัดเจน เด็กออทิสติกจะไม่สามารถแสดงความรู้สึกร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ตอบสนองเมื่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเรียกให้สนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เวลาชี้ให้ดูสิ่งของที่อยู่ไกลออกไปก็จะไม่มองตาม มักไม่เข้าหาพ่อแม่เพื่ออวดของเล่นหรือชักชวนให้เล่นด้วย เวลาต้องการสิ่งใดก็จะไม่ชี้นิ้วของตนแต่จะใช้การจับมือผู้อื่นไปชี้แทน ไม่เลียนแบบท่าทางหรือการเล่นของผู้อื่น ไม่สามารถเล่นเกมที่ต้องผลัดกันเล่นได้ ไม่แสดงอาการวิตกกังวลเมื่อต้องแยกจากพ่อแม่ หรือในทางตรงกันข้ามอาจแสดงอาการติดพ่อแม่มากเป็นพิเศษในบางรายอาจพบพฤติกรรมเข้าหาคนแปลกหน้า หรือไม่กลัวคนแปลกหน้า

3) ช่วงก่อนวัยเรียน ในช่วงนี้เด็กออทิสติกจะแสดงพฤติกรรมของการขาดทักษะทางสังคมอย่างชัดเจน โดยเด็กจะไม่สนใจที่จะเล่นหรือเข้าหาเพื่อนในวัยเดียวกัน มักเล่นคนเดียวหรือเล่นอยู่ใกล้ๆ กลุ่มเพื่อนแต่ไม่ยอมเข้าไปรวมกลุ่มกับเด็กคนอื่น ในบางรายที่มีอาการไม่รุนแรงเด็กอาจแสดงความรู้สึกสนใจที่จะเข้าไปเล่นกับเพื่อนแต่มีความยากลำบากในการเริ่มต้นการมีปฏิสัมพันธ์ หรือในบางรายอาจเล่นกับเด็กคนอื่นได้ แต่จะเล่นในสิ่งที่ตนเองสนใจเท่านั้น

4) ช่วงวัยเรียน ในช่วงนี้เด็กออทิสติกจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อนขึ้น ชอบเก็บตัวหรืออยู่คนเดียวตามลำพัง ไม่มีเพื่อนสนิท ไม่เข้าใจหรือไม่รับรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกสงสารหรือเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในเด็กบางรายที่ต้องการมีเพื่อนแต่ก็จะเข้ากับเพื่อนได้ยากหรือไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเท่าที่ควรแม้เด็กจะพยายามอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม

นอกจากนี้ มยุรี เพชรอักษรและคณะ (2557 : 5-14) ได้กล่าวถึงความบกพร่องของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติก ดังนี้

1) ช่วงอายุ 0 - 5 ปี 11 เดือน เด็กออทิสติกมีความบกพร่องในการพูดสื่อสารทั้งการพูด การเขียน การเข้าใจภาษาท่าทางและการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยแสดงออกในพฤติกรรมผิดปกติ เช่น ไม่สบตา ไม่ตอบสนองต่อคำสั่ง มีความยากลำบากในการเริ่มต้นและโต้ตอบการสนทนา ไม่รู้จักการรอคอย เป็นต้น มีการพูดที่ผิดปกติ เช่น พูดซ้ำ พูดทวนคำ หรือไม่พูด พูดเรียงลำดับประโยคไม่ถูกต้อง เป็นต้น แสดงสีหน้าเรียบเฉย ไม่สามารถใช้กริยาท่าทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การไหว้ การโบกมือลา เป็นต้น เริ่มต้นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ได้ แสดงท่าทีตอบสนองต่อบุคคลและสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่สามารถบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆเมื่อถูกถามได้ และไม่สามารถแสดงบทบาทตามบริบทของสังคมได้ เช่น บทบาทของการเป็นบุตร เพื่อน หรือพี่น้อง

2) ช่วงอายุ 6 - 11 ปี 11 เดือน เด็กออทิสติกมีความบกพร่องในการเข้าใจภาษาพูดและไม่สามารถใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความหมายได้ ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว มีการตอบสนองช้าต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม มีความยากลำบากในการเริ่มต้นสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่สามารถแสดงท่าทีตอบสนองต่อบุคคลและสถานที่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่สามารถปรับตัวกับบุคคลและสถานที่ไม่คุ้นเคย มีความสนใจอยู่กับเรื่องเดิมๆ ที่ตนสนใจโดยไม่ใส่ใจความรู้สึกของคนรอบข้าง และบางรายอาจมีการแสดงออกของบทบาททางเพศต่อเพศตรงข้ามไม่เหมาะสม

3) ช่วงอายุ 12 - 20 ปี บุคคลออทิสติกจะยังคงพบพฤติกรรมผิดปกติในช่วงอายุ 0 - 11 ปี 11 เดือนอยู่ และพบพฤติกรรมผิดปกติเพิ่มเติม เช่น ไม่รู้จักมารยาท กฎเกณฑ์กติกาของสังคม การแสดงออกทางเพศไม่เหมาะสม มีการพูดซ้ำๆ ถามซ้ำๆ เลือกลงเล่นกีฬาที่เล่นคนเดียว หลีกเลี่ยงการเล่นเป็นทีม ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ชอบแยกตัว มีปัญหาในการสนทนาและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่สามารถคงรักษาสัมพันธภาพระหว่างสนทนาได้และไม่รู้จักกาลเทศะ

มณี ภิญ โภษพรพาณิชย์ (2542, น. 383) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติกว่า เด็กออทิสติกนั้นไม่สามารถที่จะสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่หรือกับบุคคลอื่นได้ และขณะที่เข้าสังคมนั้น เด็กจะไม่ยิ้ม ไม่สบตา มีปัญหาในการแยกแยะระหว่างคนสำคัญในชีวิตกับ

บุคคลอื่น และไม่รู้สึกรีดกั้ววลเมื่อต้องแยกจากพ่อแม่เหมือนเด็กปกติทั่วไป เมื่อถึงวัยเรียนเด็กจะไม่สามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ มักมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะเข้ากลุ่ม และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายบุคคลออทิสติกมักต้องการที่จะมีเพื่อนแต่ก็มีความยากลำบากในการเข้าสังคมเนื่องจากไม่สามารถตอบสนองต่อความสนใจ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่นได้ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ บุคคลออทิสติกยังมีความต้องการทางเพศเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ส่วนใหญ่มักไม่ได้แต่งงาน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการที่ยังขาดทักษะทางสังคม

จะเห็นได้ว่าเด็กออทิสติกนั้นขาดทักษะในการเข้าสังคมและมีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม มีความยากลำบากในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย ซึ่งในวัยเด็กนั้นเป็นช่วงวัยที่ควรได้รับการส่งเสริมทักษะด้านสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และส่งผลดีต่อพฤติกรรมทางสังคมในอนาคตต่อไป

2.6 แนวทางการให้การดูแลและให้การช่วยเหลือเด็กออทิสติก

เมื่อเด็กได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติกแล้ว ย่อมเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่ต้องให้การช่วยเหลือ แม้จะยังไม่มียุทธวิธีในการรักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ ปรับตัว และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้ โดยพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2549, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงแนวทางการให้การดูแลและให้การช่วยเหลือเด็กออทิสติก ซึ่งมีทั้งหมด 10 หัวข้อ ดังนี้

2.6.1 ส่งเสริมพลังครอบครัว (Family Empowerment)

ครอบครัวนั้นมีบทบาทสำคัญที่สุดในการดูแลช่วยเหลือเด็กออทิสติก ไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคน พลังครอบครัว คือ พลังแห่งความสำเร็จ

1) *ส่งเสริมความสามารถเด็ก (Ability Enhancement)* เด็กออทิสติกบางคนมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน ถ้ามองเห็นความสามารถของเด็ก สร้างโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาและการยอมรับจากสังคมที่เพิ่มมากขึ้น

2) *ส่งเสริมพัฒนาการ (Early Intervention)* การส่งเสริมพัฒนาการ คือการ จัดกิจกรรมเพื่อใช้ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามวัย โดยยึดหลักลำดับขั้นพัฒนาการของเด็กปกติ ควรทำตั้งแต่อายุน้อย โดยต้องทำอย่างเข้มข้น สม่ำเสมอ และต่อเนื่องในระยะเวลาที่

นานพอ การออกแบบกิจกรรมหรือการฝึกต้องให้เหมาะสมตามสภาพปัญหา ความสามารถ และ ความเร็วในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

2.6.2 พฤติกรรมบำบัด (Behavior Therapy)

โปรแกรมพฤติกรรมบำบัดจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมให้คงอยู่ ต่อเนื่อง หยุดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ต้องการ ในการทำพฤติกรรมบำบัด ตั้งแต่อายุน้อยๆ และทำอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

2.6.3 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ (Medical Rehabilitation)

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ประกอบด้วย การฝึกและแก้ไขการพูด กิจกรรมบำบัด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) การฝึกและแก้ไขการพูด (Speech Therapy) หากเด็กสามารถพูดได้เร็ว โอกาสที่จะมีพัฒนาการทางภาษาใกล้เคียงกับเด็กปกติก็จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เด็กการใช้ภาษา ที่ไม่เหมาะสมก็ลดลงด้วย

2) กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นการประยุกต์ กิจกรรม หรือ กิจกรรม มาใช้ในการตรวจประเมิน วินิจฉัย ส่งเสริม ดูแลรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้สามารถ กลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้ ช่วยเสริมสร้างสมาธิ ทักษะการคิด พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการ ทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ นักกิจกรรมบำบัดจะเป็นผู้ที่ประยุกต์ใช้ กิจกรรมต่างๆ มาช่วยในการบำบัดเด็ก ตามสภาพปัญหาของแต่ละคน

2.6.4 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา (Educational Rehabilitation)

ในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษานั้น นับว่ามีส่วนสำคัญ ในการเพิ่ม ทักษะพื้นฐานด้านสังคม การสื่อสาร และทักษะทางความคิด ซึ่งก่อให้เกิดผลดีในระยะยาว โดย เนื้อหาหลักสูตรจะเน้นการเตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง แทนการฝึกแต่เพียงทักษะทางวิชาการเท่านั้น

2.6.5 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม (Social Rehabilitation)

ในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม ประกอบด้วย การฝึกฝนทักษะใน ชีวิตประจำวัน และการฝึกฝนทักษะสังคม เพื่อให้บุคคลออทิสติกสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ตามปกติ

2.6.6 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ (Vocational Rehabilitation)

แนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพนั้น มีเป้าหมายให้บุคคลออทิสติกสามารถทำงาน มีรายได้ และดำรงชีวิตโดยอิสระ พึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การปรับตัวเข้ากับหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.6.7 การรักษาด้วยยา (Pharmacotherapy)

การรักษาด้วยยานั้นไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อรักษาให้หายขาดจากโรคออทิสติกโดยตรง แต่นำมาใช้เพื่อบรรเทาอาการบางอย่างที่เกิดร่วมด้วย เด็กไม่จำเป็นต้องรักษาด้วยยาทุกคน และเมื่อทานยาแล้วก็ไม่จำเป็นต้องทานต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเช่นกัน

2.6.8 การบำบัดทางเลือก (Alternative Therapy)

นอกจากแนวทางหลักที่ใช้ในการบำบัดรักษาข้างต้นแล้ว ยังมีแนวทางการบำบัดทางเลือกอื่นๆ อีก เช่น ศิลปะบำบัด (Art Therapy), ดนตรีบำบัด (Music Therapy), เครื่องเอชอีจี (HEG; Hemoencephalogram), การฝังเข็ม (Acupuncture), การบำบัดด้วยสัตว์ (Animal Therapy) เป็นต้น ที่สามารถเลือกใช้ควบคู่กับแนวทางหลัก ตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และผลการตอบสนองที่ได้รับของเด็กแต่ละคน

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบำบัด

3.1 ความหมายของกิจกรรมบำบัด

พระราชกฤษฎีกา (2545, ออนไลน์) กิจกรรมบำบัด หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้และการพัฒนาเกี่ยวกับเด็ก โดยกระบวนการตรวจ ประเมิน ส่งเสริม ป้องกันบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพโดยการนำกิจกรรม วิธีการ และอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาเป็นวิธีการในการบำบัด

ภาควิชากิจกรรมบำบัด (2558, ออนไลน์) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นการใช้กิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายต่อเอกัตถบุคคลผู้มีข้อจำกัดจากความ

เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บทางกาย ความผิดปกติทางจิตสังคม ความบกพร่องด้านพัฒนาการหรือการเรียนรู้ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจฐานะ หรือกระบวนการเสื่อมถอยเนื่องจากวัย เพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด ป้องกันการไร้ความสามารถและคงไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดี

สมาคมนักกิจกรรมบำบัด (2558, ออนไลน์) กิจกรรมบำบัดเป็นวิชาชีพหนึ่งในกลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์และสุขภาพที่ดูแลเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์ในทุกกลุ่มอายุ ทั้งวัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ โดยให้บริการครอบคลุมทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกัน การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการให้คำปรึกษา แก่ผู้มารับบริการ ญาติหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุป กิจกรรมบำบัด หมายถึง วิชาชีพหนึ่งในกลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ให้บริการในด้านการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพและให้คำปรึกษาแก่บุคคลซึ่งครอบคลุมในทุกกลุ่มอายุ โดยใช้กิจกรรม วิธีการและอุปกรณ์ที่เหมาะสมเป็นวิธีในการบำบัด เพื่อให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพต่อไป

3.2 บทบาทของนักกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกนั้นเป็นผู้รับบริการกลุ่มหนึ่งที่นักกิจกรรมบำบัดให้บริการได้ในหลายมิติทั้งการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมีลักษณะการให้บริการ เช่น การคัดกรองเบื้องต้น การประเมินปัญหาเฉพาะทางกิจกรรมบำบัด การบำบัด การประเมินผลลัพธ์ของการบำบัดและการส่งต่อ เป็นต้น นักกิจกรรมบำบัดมีบทบาทด้านการประเมิน การบำบัด การสร้างเสริมความสามารถ (enable) การสนับสนุนผลักดันสังคม (advocate) การประสานงาน (mediate) และการเป็นที่ปรึกษา (consultation) (สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ. 2554; อังอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 14) ดังนี้

3.2.1 บทบาทด้านการประเมิน

การประเมินผู้รับบริการจัดเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการทางกิจกรรมบำบัด โดยพิจารณาในขอบเขตงานของนักกิจกรรมบำบัดในหลายองค์ประกอบ คือ 1) การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตแต่ละด้าน ประกอบด้วยกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน กิจวัตรประจำวันขั้นสูง การพักผ่อนและนอนหลับ การศึกษา การงาน การเล่น กิจกรรมยามว่างหรืองานอดิเรก และการมีส่วนร่วมทางสังคม 2) ทักษะในการทำกิจกรรม 3) รูปแบบการทำกิจกรรม 4) บริบทและสิ่งแวดล้อม 5) องค์ประกอบที่จำเป็นในการทำกิจกรรม และ 6) ปัจจัยส่วนบุคคล การประเมินเด็ก

ออทิสติกนั้นต้องคำนึงถึงความจำเป็นของการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่สำคัญต่อบทบาทของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนได้รับการประเมินความสามารถในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย ไม่จำเป็นต้องประเมินครบทุกด้าน ในบางรายอาจได้รับการประเมินเฉพาะด้านกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน การเล่น แต่บางรายอาจต้องได้รับการประเมินเพิ่มเติมในด้านการศึกษา กิจกรรมยามว่าง และการมีส่วนร่วมทางสังคม ภายหลังจากประเมินนักกิจกรรมบำบัดใช้ความรู้ทางการแพทย์ การใช้เหตุผลทางคลินิกในการวิเคราะห์ และพิจารณาตัดสินว่า ในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตเกิดจากผลกระทบของปัจจัยด้านใดต่อไป นี้คือปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะในการทำกิจกรรม รูปแบบการทำกิจกรรม บริบทและสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ประกอบที่จำเป็นในการทำกิจกรรม เมื่อนักกิจกรรมบำบัดตัดสินใจได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการประเมินเพิ่มเติมโดยใช้แบบประเมินที่เหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติกแต่ละรายเนื่องจากมีระดับความรุนแรงของอาการแตกต่างกันในรายที่มีอาการรุนแรง การสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตในบริบทที่ต่างกัันซึ่งแสดงถึงความสามารถในการปรับตัว เป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมมากกว่าการประเมินอย่างเป็นทางการ (Tomanik, Pearson, Loveland, Lane, & Shaw, 2007: Pp. 921- 928)

3.2.2 บทบาทด้านการบำบัดรักษา

ในการบำบัดรักษาเด็กออทิสติก มีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการบำบัดรักษา 2) การบำบัดรักษา และ 3) การประเมินผลการบำบัดรักษา โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม กระตุ้นพัฒนาให้เด็กออทิสติกมีทักษะในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย ซึ่งนักกิจกรรมบำบัดต้องเลือกใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมบำบัดให้เหมาะสมกับความสามารถและบริบททางกายภาพ บริบททางสังคมของออทิสติกและครอบครัวร่วมด้วย เพื่อให้การบำบัดมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ของการบำบัดและประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและครอบครัวเป็นสำคัญ

3.2.3 บทบาทด้านการสร้างเสริมความสามารถ

เมื่อเด็กออทิสติกมีทักษะในการทำ กิจกรรมการดำเนินชีวิตแล้ว นักกิจกรรมบำบัดควรส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กออทิสติกมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างการมีคุณภาพชีวิต

3.2.4 บทบาทด้านการสนับสนุนผลักดันสังคม

นักกิจกรรมบำบัดมีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สังคมเกี่ยวกับอรรถิ ศติกความสามารถและข้อจำกัด รวมทั้งการอยู่ร่วมกับเด็กออทิสติก เพื่อสร้างกระแสทางสังคม และ สร้างแรงผลักดันให้แก่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและออกกฎหมายในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าถึงการบริการทางการแพทย์ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ เฉพาะด้าน การสร้างงาน การทำงานและบ้านพิทักษ์เด็กออทิสติกเพื่อเปิดโอกาสการดำเนินชีวิตของ เด็กออทิสติกได้ตามศักยภาพ เกิดการยอมรับเด็กออทิสติกในสังคมมากขึ้น

3.2.5 บทบาทด้านการประสานงาน

นักกิจกรรมบำบัดควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานงานกับทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายในการช่วยเหลือเด็กออทิสติกในการพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริม คุณภาพชีวิตของเด็กออทิสติกและครอบครัว

3.2.6 บทบาทการเป็นที่ปรึกษา

นักกิจกรรมบำบัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่บุคคล ชุมชน สังคมหรือองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งบทบาทนี้กำลังขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีกฎหมายรองรับ การเป็นที่ปรึกษาทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น ที่ปรึกษาของนักกิจกรรมบำบัดและบุคลากรที่ เกี่ยวข้องสถานศึกษา หน่วยงาน สถานประกอบการและองค์กรที่มีการจ้างงานบุคคลออทิสติก เพื่อให้บุคคลออทิสติกสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bonder, 2010 ; อ้างอิงใน แนว ปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปคตรัม, 2557, น. 16)

3.3 แนวทางการให้บริการทางกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก

แนวทางการให้บริการทางกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติกมีเป้าประสงค์การบำบัด และฟื้นฟูทางกิจกรรมบำบัด คือการพัฒนาให้เด็กออทิสติกสามารถทำและมีส่วนร่วมในกิจกรรม การดำเนินชีวิต โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล เพื่อพัฒนาการ ทำหน้าที่ของร่างกาย หรือพัฒนาทักษะในการทำกิจกรรม และกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่เหมาะสม (Law, 2006 อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคล ออทิสติกสเปคตรัม, 2557, น. 16) ในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายของบุคคล เช่น ที่บ้าน โรงเรียนและ ในชุมชน

แนวทางการให้บริการทางกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัมแบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ (แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 16)

3.3.1 การเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการบูรณาการประสาทรับ

ความรู้สึก-การเคลื่อนไหว

การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาหลายชิ้นแสดงถึงเด็กออทิสติกมีความบกพร่องของกระบวนการบูรณาการประสาทรับความรู้สึก-การเคลื่อนไหวที่ส่งผลให้มีการตอบสนองหรือพฤติกรรมแสดงออกที่ผิดปกติ นักกิจกรรมบำบัดควรจัดกิจกรรมที่เสริมประสบการณ์การรับความรู้สึก-การเคลื่อนไหวที่เหมาะสม เช่นการให้กิจกรรมบูรณาการประสาทรับความรู้สึก-การเคลื่อนไหว กิจกรรมพัฒนาการรับความรู้สึก-การเคลื่อนไหว และควรให้คำปรึกษากับพ่อแม่และครูในการปรับเปลี่ยนบริบทของสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือโดยการสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อมมี 4 แบบ ได้แก่

- 1) การปรับเปลี่ยนเวลา (*temporal support*) เช่นถ้าเด็กมีพฤติกรรมผิดปกติต่อเสียงช่วงเวลากลางคืนก็ปรับเวลาให้เด็กกลับบ้านเร็วขึ้นก่อนเด็กคนอื่น
- 2) การปรับเปลี่ยนวิธีการหรือขั้นตอนการทำ (*procedural support*) ที่ช่วยให้ทำกิจกรรมได้ต่อเนื่องและสำเร็จ เช่นปรับระดับความยากของกิจกรรมหรือให้ทำเป็นบางขั้นตอน
- 3) การปรับเปลี่ยนสถานที่และตำแหน่ง (*spatial support*) ที่ทำให้เด็กสามารถจัดระเบียบตัวเองได้อย่างเหมาะสมในสิ่งแวดล้อม เช่น การปรับให้เด็กมานั่งแถวหน้าใกล้โต๊ะครูในรายที่มีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งหรือไม่มีสมาธิ
- 4) การสร้างเสริมการแสดงออกและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (*assertion and social interaction supports*) เช่นการฝึกทักทายเพื่อน การโต้ตอบสนทนา

3.3.2 การพัฒนาทักษะทั่วไปที่จำเป็นต่อการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต (*general skill building*)

แนวทางการบริการทางกิจกรรมบำบัดนี้ มุ่งพัฒนาทักษะด้านการเคลื่อนไหว ด้านการรับรู้ ด้านความคิดความเข้าใจ ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการสื่อ

ความหมายและการเข้าสังคม เพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน การเล่น และเรียนรู้ทักษะวิชาการ โดยการวิเคราะห์กิจกรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กออทิสติกทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จ เช่น ถ้าเด็กมีความยากลำบากในการใส่เสื้อผ้าด้วยตนเองนักกิจกรรมบำบัดต้องสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมในแต่ละขั้นตอน เพื่อคว่าขั้นตอนหรือกระบวนการใดที่ทำให้เด็กล้มเหลวในการทำกิจกรรมนี้ และปรับเปลี่ยนวิธีการขั้นตอน รูปแบบของเสื้อผ้า สอนทีละขั้นตอนจนพัฒนาความสามารถของเด็กในการทำทักษะนี้จนสำเร็จ นอกจากนี้ นักกิจกรรมบำบัดต้องให้คำปรึกษาด้านกลยุทธ์ในการบำบัดฟื้นฟูกับครอบครัวและครูเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของเด็กที่บ้าน โรงเรียนและชุมชน (Law, 2006 ; อ้างอิงในแนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปคตรัม. 2557, น. 17)

3.3.3 การเตรียมความพร้อมการทำงานและการประกอบอาชีพ

การเตรียมความพร้อมด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ เป็นการบริการหนึ่งของนักกิจกรรมบำบัดที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะบุคคลออทิสติกในช่วงวัยรุ่นและผู้ใหญ่ รวมถึงครอบครัวที่ต้องให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการดำเนินชีวิตและด้านจิตใจบุคคลออทิสติกสามารถฝึกให้มีทักษะการทำงานและสามารถประกอบอาชีพได้ถ้าหากได้รับการสนับสนุนโดยฝึกฝนทักษะที่ใช้ในงานและมีการช่วยค้นหาความสนใจต่องานที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ซึ่งนักกิจกรรมบำบัดสามารถพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติก

นอกจากนี้ คลินิกกิจกรรมบำบัด (2558, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า งานกิจกรรมบำบัดนั้น สามารถให้บริการได้กับผู้รับบริการทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ สำหรับงานกิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติกนั้น จะให้บริการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน การเรียนรู้ การจัดการกับเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อันเนื่องมาจากโรคหรือความเจ็บป่วยตามกลุ่มโรคต่าง สำหรับบริการทางกิจกรรมบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกมีแนวทางการให้บริการ ดังนี้

1. ให้บริการคัดกรองและกระตุ้นพัฒนาการในเด็กอายุระหว่าง 1 – 6 ปี
2. ให้บริการตรวจประเมินทักษะพื้นฐานที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก
3. ให้บริการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของสมองในเด็กวัยก่อนเรียนหรือช่วงปฐมวัย

4. จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง
5. ให้คำปรึกษากิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ
6. กิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม การปรับตัวกับผู้อื่น

3.4 กรอบปฏิบัติงานและกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้ในการพัฒนา

เด็กออทิสติก

3.4.1 กรอบปฏิบัติงานทางกิจกรรมบำบัด

กรอบปฏิบัติงานกิจกรรมบำบัด เป็นขอบเขตและกระบวนการให้บริการของนักกิจกรรมบำบัดแก่ผู้รับบริการได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (AOTA, 2002 & 2008 ; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติก สเปคตรัม. 2557, น. 19)

1) *ขอบเขตการปฏิบัติงานกิจกรรมบำบัด (Domain of Occupational Therapy Practice)* เป็นส่วนที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของวิชาชีพกิจกรรมบำบัดในการบ่งบอกถึงสิ่งที่นักกิจกรรมบำบัดต้องประเมิน ให้การบำบัดรักษา และได้ผลลัพธ์การบริการเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตได้ตามบทบาท ซึ่งสามารถแบ่งขอบเขตการปฏิบัติงานออกเป็น ประเภทของกิจกรรมการดำเนินชีวิต ได้แก่ กิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐาน กิจกรรมประจำวันขั้นสูง การศึกษา การทำงานหรือการประกอบอาชีพ การพักผ่อนและนอนหลับ การเล่น การทำกิจกรรมยามว่าง และการมีส่วนร่วมทางสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับบริการ ประกอบด้วยค่านิยม ความเชื่อ การรับรู้ทางจิตวิญญาณการทำหน้าที่ของร่างกาย และโครงสร้างของร่างกาย

ทักษะในการทำกิจกรรม ประกอบด้วยทักษะด้านประสาทสัมผัส-การรับรู้ ทักษะด้านการเคลื่อนไหว-การวางแผนการเคลื่อนไหว ทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ ทักษะด้านความคิดความเข้าใจ และทักษะการสื่อความหมาย-การเข้าสังคม

รูปแบบการทำกิจกรรม ประกอบด้วยอุปนิสัย สิ่งที่ทำเป็นประจำ บทบาท และธรรมเนียมปฏิบัติ

บริบทและสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมการดำเนินชีวิต ได้แก่สิ่งแวดล้อมของบุคคลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมวัฒนธรรม บริบทด้านเวลา และบริบทเสมือนจริง

องค์ประกอบที่จำเป็นในการทำกิจกรรม ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ต้องใช้รวมถึงคุณสมบัติของวัสดุอุปกรณ์นั้น ๆ พื้นที่ที่ต้องการในการทำกิจกรรมนั้น ความต้องการจำเป็นทางสังคมในการทำกิจกรรมนั้น ขั้นตอนและเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมนั้น การกระทำและทักษะที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมนั้น โครงสร้างและการทำหน้าที่ของร่างกายที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมนั้น

2) กระบวนการปฏิบัติงานทางกิจกรรมบำบัด (Process of Occupational Therapy Practice) แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการคือ (แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคล ออทิสติกสเปกตรัม, 2557, น. 20)

การประเมิน เริ่มจากการประเมินความต้องการและอุปสรรคของผู้รับบริการในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต ทักษะในการทำกิจกรรม คุณค่า ความสนใจ ความหมาย และรูปแบบในการเข้าร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งบริบทและสิ่งแวดล้อมของการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต เพื่อสรุปประวัติการทำกิจกรรม แบบแผนกิจกรรมการดำเนินชีวิต ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการ ปัญหาและเป้าหมายของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของผู้รับบริการ และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการความสามารถและอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาความสามารถในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตเพื่อกำหนดเป้าหมายการให้บริการ

การบำบัดรักษา ประกอบด้วยการวางแผน การให้การบำบัด และการทบทวนการบำบัดรักษา

3) ผลลัพธ์การบริการ ได้แก่ ความสามารถในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ศักยภาพของการแสดงบทบาท การปรับตัว สุขภาพและสุขภาวะ การป้องกัน และคุณภาพชีวิต

โดยทั้ง 3 กระบวนการนี้ ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างนักกิจกรรมบำบัดกับผู้รับบริการ นักกิจกรรมบำบัดใช้กรอบปฏิบัติงานกิจกรรมบำบัดร่วมกับกรอบอ้างอิงกิจกรรมบำบัดที่ให้แนวทางและวิธีการประเมินและการบำบัด เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการ ร่วมกับการใช้สื่อบำบัด ได้แก่ การใช้ผู้บำบัดหรือบุคคลเป็นสื่อ การใช้กิจกรรม (ทั้งกิจกรรมการดำเนินชีวิต กิจกรรมที่มีเป้าหมายและกิจกรรมเตรียมความพร้อม) การใช้กระบวนการการเรียนการสอน และการให้คำปรึกษา

3.4.2. กรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้ในการพัฒนาเด็กออทิสติก

กรอบอ้างอิงกิจกรรมบำบัดใช้เป็นหลักการและเหตุผลในการปฏิบัติงานของนักกิจกรรมบำบัด โดยการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการที่เป็นที่ยอมรับมาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาปัญหา ระดับความสามารถหรือระดับความสูญเสียความสามารถ รวมทั้งเป็นแนวทางในการให้บริการทางกิจกรรมบำบัด ซึ่งกรอบอ้างอิงกิจกรรมบำบัดที่ใช้ในการพัฒนาบุคคลออทิสติกสเปกตรัมมีดังนี้ (แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม, 2557, น. 20)

1) กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลึก

(Sensory Integrative Frame of Reference)

2) กรอบอ้างอิงพัฒนาการ *(Developmental Frame of Reference)*

3) กรอบอ้างอิงพฤติกรรม *(Behavioral Frame of Reference)*

4) กรอบอ้างอิงความคิดความเข้าใจ *(Cognitive Frame of Reference)*

5) กรอบอ้างอิงจิตสังคม *(Psychosocial Frame of Reference)*

6) กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้

(Frame of Reference to Enhance Teaching–Learning Process)

7) กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิต *(Occupational Frame of Reference)*

โดยมีรายละเอียดในแต่ละกรอบอ้างอิง ดังต่อไปนี้

กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลึก (Sensory Integrative Frame of Reference)

ในการบำบัดเด็กออทิสติก นักกิจกรรมบำบัดใช้กรอบการรักษาที่เรียกว่า Sensory Integration (SI) ซึ่งเป็นผลงานการศึกษาวิจัยของ Jean A. Ayres Ph.D., OTR (2015, online) ซึ่งหมายถึง กระบวนการทำงานของสมองเพื่อจัดการกับข้อมูลที่ได้รับมาจากการรับความรู้สึกเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รูปแบบของกิจกรรมการดำเนินชีวิตของคนเราตามวัยตามบทบาทและตามบริบทที่ดำรงอยู่ ได้แก่ กิจกรรมประจำวัน การเล่นเกม การเรียนรู้ การเคลื่อนไหว การแสดงออกและควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ การทำงาน ทักษะทางสังคม และการศึกษาเล่าเรียน (สรินยา ศรีเพชรราช, 2558, ออนไลน์)

กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นการทำงานของระบบประสาทสัมผัสและระบบประสาทส่วนกลางให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการระบบประสาทสัมผัส 3 ระบบหลัก คือ ความรู้สึกกายสัมผัส(Tactile) ความรู้สึกจากกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ(Proprioceptive) และความรู้สึกจากระบบเวสติบูลาร์(Vestibular) ผ่านการทำกิจกรรมที่มีความหมายต่อตัวบุคคล เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองที่เหมาะสม มีการปรับตัวต่อสิ่งเร้า และสร้างองค์ประกอบพื้นฐานด้านการเคลื่อนไหวและอารมณ์อย่างเป็นลำดับขั้น สามารถพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขึ้นไปได้ เมื่อสมองเกิดการจัดการอย่างเป็นระบบแล้วบุคคลก็จะพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีสมาธิ การมีการวางแผน ความภาคภูมิใจในตนเอง ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ความสามารถในการควบคุมตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถทางวิชาการ ความคิดในรูปนามธรรม การมีเหตุผล และความถนัด/ความเด่นของร่างกายและสมองแต่ละซีก ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการทำกิจกรรมการเล่น การเรียนรู้ทางวิชาการ การทำงาน การทำกิจวัตรประจำวันการวางแผนการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน และพฤติกรรมทางสังคมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย และนำไปสู่การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (Ayres, 1972 อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติก สเปคตรัม. 2557, น. 21)

กรอบอ้างอิงพัฒนาการ (Developmental Frame of Reference)

โมซีได้เสนอกรอบอ้างอิงพัฒนาการ “Recapitulation of Ontogenesis” ที่มีพื้นฐานจากแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการของนักคิดหลายคน เช่น Sullivan, Hantman, Sigmund Freud, Llorens, Piaget, Brune, Ayres เป็นต้น กรอบอ้างอิงนี้ให้ความสำคัญต่อทักษะการปรับตัว (adaptive skills) หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลทำแล้วเกิดความพึงพอใจ เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมผ่านการทำกิจกรรมที่มีเป้าหมาย (Mosey, 1996; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติก สเปคตรัม. 2557, น. 23)

แนวทางการบำบัดรักษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทักษะการปรับตัวมีหลักอยู่ 3 ประการ คือ (Mosey, 1996; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติก สเปคตรัม. 2557, น. 24)

1. ทักษะการปรับตัวของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะเสริมสร้างการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงของทักษะนั้น

2. ทักษะการปรับตัวของบุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการในทักษะแต่ละด้าน นั่นคือ ทักษะพื้นฐานหรือทักษะที่ต้องมีอยู่ก่อน ต้องเกิดขึ้นก่อน จึงจะสามารถพัฒนาหรือเกิดทักษะในขั้นต่อไปได้

3. ทักษะการปรับตัวของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ บุคคลนั้นต้องมีแรงจูงใจหรือความต้องการที่จะควบคุมทักษะความสามารถนั้น

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมหรือสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะที่ต้องการนั้น นักกิจกรรมบำบัดต้องเลือกกิจกรรมหรือจัดสิ่งแวดล้อมที่จูงใจหรือสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเพื่อให้บุคคลนั้นมีแรงจูงใจและเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีการพัฒนา การปรับและมีทักษะนั้นที่เหมาะสมกับตนเอง และใช้ได้หลายสถานการณ์

กรอบอ้างอิงพฤติกรรม (Behavioral Frame of Reference)

กรอบอ้างอิงพฤติกรรม เป็นกรอบอ้างอิงที่พัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่เป็นผลมาจากการศึกษาทดลอง และหลักทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theories) (Bruce & Brog, 1993; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม, 2557, น. 23) กรอบอ้างอิงพฤติกรรมให้ความสำคัญกับการสร้างพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการจัดพฤติกรรมปรับตัวที่ไม่เหมาะสม โดยพฤติกรรมปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรือการขาดทักษะที่จำเป็นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้อง การบำบัดรักษาจึงเน้นใช้เทคนิควิธีการทางพฤติกรรมบำบัดด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการกระทำ และการปรับบทบาทของผู้บำบัดในการเป็นผู้สอนทักษะ ชี้นำทักษะ ปรับแต่งและเสริมแรงพฤติกรรม เพื่อให้บุคคลมีพฤติกรรมและทักษะการปรับตัวที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ซึ่งการพิจารณาว่า พฤติกรรมปรับตัวใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมนั้นต้องคำนึงถึงบรรทัดฐานของสังคม และเงื่อนไขของใจในการแสดงพฤติกรรมที่อาจเป็นผลจากความต้องการของร่างกาย เช่น ความหิว ความต้องการหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวด ความต้องการทางเพศ หรือจากความต้องการของสังคม เช่น ความต้องการความรัก การยอมรับจากสังคม

แนวทางการบำบัดรักษาเชิงพฤติกรรมที่ใช้ในเด็กออทิสติกวัยเรียนมี 2 แนวทาง คือ (Fava, Sterfano, Valeri, D'Elia, Arima & Strauss 2012; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิก กิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 27)

1) การบำบัดรักษาที่เน้นทักษะที่บกพร่อง (*skill-focused behavioral interventions*) ได้แก่

การบำบัดรักษาด้านทักษะภาษาและการสื่อสาร ที่เน้นสอนองค์ประกอบของภาษา และการสื่อสาร พร้อมการให้แรงเสริม และการแก้ไขภาษาและการสื่อสารที่ถูกต้อง การมีต้นแบบที่ดี และการมีสื่อชี้แนะ ซึ่งเป็นวิธีการบำบัดที่มีประสิทธิผลสำหรับเด็กออทิสติกวัยก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ การจัดสถานการณ์การสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการสร้างสถานการณ์ที่เอื้อให้เกิดความพยายามสื่อสาร เช่น การปล่อยเวลาให้นานขึ้น เพื่อให้เด็กออทิสติกเลียนแบบ หรือการให้โอกาสฝึกหัดซ้ำ การให้โอกาสสื่อสารขณะทำกิจกรรมประจำวันร่วมกับผู้ปกครอง ครู เพื่อน และผู้บำบัด

การบำบัดรักษาด้านทักษะสังคม เป็นการบำบัดที่อาศัยการกำกับจากผู้ใหญ่ (*discrete-trial adult-directed interventions*) โดยการสอนหรือปรับแก้พฤติกรรมในสถานการณ์จริง เช่น การเข้าสังคมกับเพื่อนวัยเดียวกัน จะช่วยให้เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมทางสังคมในระดับต่ำมีการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ผ่านการกระตุ้นให้คิด และการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของเพื่อนเป็นเทคนิคที่ช่วยให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นคงอยู่ได้ยาวนาน

การบำบัดรักษาด้านพฤติกรรมซ้ำ เป็นรูปแบบสำคัญในการบำบัดเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมซ้ำและความสนใจจำกัด เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมอาละวาด และพฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง โดยใช้คำสั่งที่จำกัดหรือด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้เด็กออทิสติกรับรู้ถึงการสื่อสารจากผู้อื่นว่า ตนเองแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2) การบำบัดรักษาที่เน้นพฤติกรรมในองค์รวม (*comprehensive behavioral interventions*) (แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, 27-28)

เป็นการบำบัดเพื่อจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและรุนแรงหลายพฤติกรรม โดยเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติก และการบำบัดพฤติกรรมอย่างเข้มข้น โดยมีแนวทางคือ มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่มีความหมาย อย่างน้อย 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เป็นโปรแกรมการบำบัดตามความจำเป็นเฉพาะกับเด็กออทิสติกแต่ละคน โดยคำนึงถึงความสามารถทุกมิติได้แก่ ความสามารถในการเข้าหา ความสามารถในการเลียนแบบความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการเล่น และความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งนักกิจกรรมบำบัดมีหน้าที่ในการประเมินปัญหาและความสามารถ เสริมสร้างจุดแข็งและขจัดจุดอ่อนของเด็กออทิสติกสนับสนุนและสร้างโอกาสในการเข้าร่วม การเรียนรู้และการแสดงความสามารถที่สมวัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้โอกาสเรียนรู้ผ่านการฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมการสอนที่ช่วยให้เกิดความคิดเชิงบวก ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการจัดการพฤติกรรมอย่างทันท่วงที ให้โอกาสในการฝึกพฤติกรรมทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนของเด็กออทิสติก เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวทั้งในการวางแผนการฝึก การตั้งเป้าหมาย การจัดลำดับความสำคัญ และการประเมินประสิทธิผลของการฝึกเพื่อคงทักษะทั่วไปในกิจกรรมที่บ้านและชุมชน ให้การสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการศึกษาก่อนวัยเรียนจนถึงประถมศึกษาที่ควรเน้นการสอนที่让孩子ออทิสติกเกิดความคิดริเริ่มและเป็นอิสระผ่านกิจกรรมบูรณาการภายใน โรงเรียน

กรอบอ้างอิงความคิดความเข้าใจ (Cognitive Frame of Reference)

กรอบอ้างอิงความคิดความเข้าใจนี้อาศัยแนวคิดพื้นฐานทางจิตวิทยาพฤติกรรมและจิตวิทยาสังคมด้านการบวนการด้านความคิดความเข้าใจ (cognitive process) และการควบคุมตนเอง (self control) โดยความคิดความเข้าใจเป็นกระบวนการในการรับและประมวลผลข้อมูลความรู้สึกทั้งจากภายในและภายนอกร่างกาย ที่นำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งพฤติกรรมภายใน เช่น ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมภายนอก เช่น การกระทำ การพูด การเขียน ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกเหล่านี้จะย้อนกลับเป็นข้อมูลเข้าสู่กระบวนการประมวลผลในลำดับต่อไป (Bruce & Brog, 1993 & 2002; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคล ออทิสติก สเปคตรัม. 2557, น. 29) ซึ่งแนวทางและวิธีการในการบำบัดรักษาด้านความคิดความเข้าใจ ได้แก่

1) *Dynamic Interactional Model* หรือ *multi-context approach* เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย Joan Togliа ที่เชื่อว่า ทักษะความคิดความเข้าใจเป็นผลผลิตของปฏิสัมพันธ์แบบไม่หยุดนิ่งและเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคล กิจกรรมที่กระทำ และสิ่งแวดล้อม ส่วนความบกพร่องด้านความคิดความเข้าใจ หมายถึง ความบกพร่องหรือการขาดประสิทธิภาพในการรับรู้ความบกพร่องในการตระหนักรู้ถึงข้อมูลที่ได้รับ การขาดความสามารถในการเรียกข้อมูลที่อยู่ใน

หน่วยความจำมาใช้ และการไม่สามารถประยุกต์ใช้หรือตัดแปลงความรู้ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์หนึ่งไปใช้กับสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป (พริยา มั่นเขตต์วิทย์. 2551, น. 43- 86)

2) *Quadraphonic approach* เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย Beatriz Abreu ที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎีพื้นฐานได้แก่ ทฤษฎีในการประมวลผลข้อมูล การสอนและเรียนรู้ ประสาทพัฒนาการ ชีวกลศาสตร์และทฤษฎีพื้นฐานที่เน้นความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้ นิยมใช้วิธีการเล่าเรื่อง (narrative) และการวิเคราะห์การทำหน้าที่ของบุคคล (functional analysis) เพื่อความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลใน 4 ด้าน (พริยา มั่นเขตต์วิทย์. 2551, น. 43 - 86) ได้แก่

สถานภาพวิถีชีวิต (lifestyle status) คือ วิธีการใช้ชีวิตในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่างๆ อาทิ พฤติกรรมการแสดงออกและกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน

สถานภาพในแต่ละช่วงชีวิต (life-stage status) คือการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตวิญญาณของบุคคลเมื่ออยู่ในช่วงวัยต่าง ๆ

สถานภาพด้านสุขภาพ (health status) คือ การบรรยายสภาวะก่อนการเจ็บป่วยและการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ค่านิยม หรือทัศนคติหลังการเจ็บป่วย

สถานภาพด้านความพิการ (disadvantage status) คือ การบรรยายระดับของข้อจำกัดในการทำกิจกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากความบกพร่องส่วนบุคคล ด้านร่างกายสติปัญญาและสังคม ฯลฯ

3) *Cognitive Orientation for daily Occupational Performance (CO-OP)* (Sylvia Rodger and Helene Polatajko , 2010 ; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 29) เสนอวิธีการบำบัดรักษาด้วยกระบวนการแก้ปัญหาที่เน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และกิจกรรมการดำเนินชีวิต ร่วมกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาหรือกระตุ้นกลยุทธ์กระบวนการรู้คิด (cognitive strategies) ของบุคคลโดยเฉพาะทักษะความคิดความเข้าใจขั้นสูง (metacognitive skills) เพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นต่อการเพิ่มสมรรถนะในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างกว้างขวางความต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลงระหว่างภาวะปกติและผิดปกติ

กรอบอ้างอิงจิตสังคม (Psychosocial Frame of Reference)

กรอบอ้างอิงจิตสังคมให้ความสำคัญด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมที่ส่งผลต่อบทบาทความสามารถในการทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคล

การบำบัดรักษาเด็กออทิสติก ตามกรอบอ้างอิงนี้ นักกิจกรรมบำบัดมีแนวทางการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับปัญหา (Olson, 1999 ; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 36) ดังนี้

1. การช่วยผู้ดูแลเด็กในการกำหนดกิจกรรมหรือสิ่งที่ต้องทำเป็นประจำ โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เด็กรู้สึกยุ่งยากหรือทำให้เด็กควบคุมตนเองไม่ได้ เด็กจะค่อย ๆ สงบลง ให้ความร่วมมือ และมีระเบียบ ในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

2. การช่วยผู้ดูแลเด็กให้เข้าใจความไม่สบายใจของเด็ก อันเนื่องมาจากอุปนิสัยพื้นฐานส่วนบุคคลและวิธีการจัดการกับเด็ก โดยสนใจความต้องการทั้งของเด็กและครอบครัวเป็นหลัก เด็กและผู้ดูแลจะมีปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น

3. การช่วยเด็กพัฒนาทวิวิธีในการคิด การทำความเข้าใจในกิจกรรม ซึ่งเดิมก่อให้เกิดความวิตกกังวลมาก เด็กจะมีโอกาสมากขึ้นที่จะสามารถทำหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว

4. การช่วยเด็กให้สามารถบอกหรือแสดงพฤติกรรมให้พ่อแม่หรือผู้ดูแลทราบถึงความต้องการที่เชื่อมโยงกับกิจกรรม จะทำให้พ่อแม่หรือผู้ดูแลสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ดีขึ้น

5. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย ทำให้เด็กเห็น โอกาสในการทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน และกิจกรรมนั้นทำให้ได้รับสิ่งเสริมแรงจากภายนอก เด็กจะพยายามมากขึ้น เกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรม

6. ถ้าเด็กเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้สำเร็จ และยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เด็กจะมองหาผู้อื่นสำหรับกิจกรรมที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้มากขึ้น

7. ถ้าเด็กเรียนรู้ทักษะสังคมพื้นฐานในการเล่นร่วมกับเด็กคนอื่น สิ่งนี้จะช่วยเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนซึ่งจะทำให้ความสนใจของเด็กและทักษะในกิจกรรมของเด็กเพิ่มขึ้น 8. การนำกลุ่มเด็กโดยใช้กระบวนการจินตนาการหรือกิจกรรมการเล่นเกม เด็กจะมีความเข้าใจและยอมรับ

ข้อกำหนด ลำดับ และกติกาเพิ่มขึ้นในการเล่นแบบกลุ่มซึ่งสนุกสนานและน่าพึงพอใจ เด็กจะมีแรงจูงใจในการทำตามกฎ หรือตักเตือนกัน และจะทำก่อนคิดน้อยลง

9. การช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมใหม่ด้วยวิธีที่ลดความกลัวแก่เด็ก เด็กจะมีโอกาสที่จะร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น

10. การให้โอกาสในการทดลองทำกิจกรรมใหม่ที่หลากหลาย เด็กจะสามารถทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำได้มากขึ้น

กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ (Frame of Reference to Enhance Teaching–Learning Process)

กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้เชื่อว่า บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่ต้องการด้วยตนเอง แบ่งเป็น 4 ชั้นตามหลักการเรียนการสอน 2 ประการ คือ 1) วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นความต่อเนื่องของการเรียนรู้โดยการชี้แนะผู้อื่นกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 2) บทบาทของผู้สอนที่เป็นความต่อเนื่องระหว่างการสอนโดยตรงไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้ (Greber & Ziviani, 2010 ; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม, 2557, น. 37 - 38)

ชั้นที่ 1 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้บำบัดเป็นผู้กระตุ้น โดยตรง (direct, facilitator-initiated strategies) เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทักษะเฉพาะของงาน เช่น การสอนและอธิบายที่ชัดเจน การสาธิต การจัดแบบแผนทางร่างกาย และการถามด้วยคำถามง่าย ๆ

ชั้นที่ 2 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้บำบัดเป็นชี้แนะ (indirect, facilitator-initiated strategies) เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดความสามารถในการตัดสินใจทำหรือใช้ทักษะด้วยตนเอง เช่น การถามที่กระตุ้นการคิดและตัดสินใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเตือนโดยการแตะหรือคั่นทางกาย การเตือนโดยการใช้การแสดงทางสีหน้า สายตา และกริยาท่าทาง การคิดดัง ๆ

ชั้นที่ 3 การเสริมต่อการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มด้วยตนเอง (direct, learner-initiated strategies) เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถระลึกถึงทักษะหลักที่ทำให้เกิดการ

กระทำที่เหมาะสม เช่น การฝึกซ้อม การใช้เทคนิคช่วยจำ การพูดสอนตนเอง การแสดงโดยนัย และการเตือนด้วยการเคลื่อนไหวตนเอง

ขั้นที่ 4 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (indirect, learner-initiated strategies) เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ประเมินผล และเกิดการทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น การใช้จินตภาพ การสอนตนเอง การถามตนเอง การตรวจสอบด้วยตนเอง การแก้ปัญหา และการทำเป็นปกติวิสัย

กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิต (Occupational Frame of Reference)

กรอบอ้างอิงนี้ให้ความสนใจกิจกรรมการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการบำบัดรักษาและเป็นเครื่องมือในการบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัด โดยมีความเชื่อว่ากิจกรรมการดำเนินชีวิตเป็นพื้นฐานประสบการณ์ของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการมีชีวิตรอด โดยพฤติกรรม การทำกิจกรรมการดำเนินชีวิต (occupational behavior) ของมนุษย์หรือความสามารถของบุคคลในการเลือก จัดการ และกระทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่มีความหมายด้วยความพึงพอใจ และสอดคล้องกับ วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจของบุคคล ดังนั้น ตามกรอบอ้างอิงนี้ นักกิจกรรมบำบัดเน้นการปฏิบัติที่ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางในการเลือก จัดการ และทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เป็นมีความหมายต่อผู้รับบริการ (Primeau & Ferguson, 1999; อ้างอิงใน แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคลออทิสติกสเปกตรัม. 2557, น. 39)

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545, น. 80) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประสม เช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ แอบบันทิกเสียง เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ ทั้งเกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมุติ แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง และภายในจะบรรจุคู่มือครู คู่มือผู้เรียน และสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

ศศธร บำรุง (2553, น. 12) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อและเทคนิคต่างๆ ประกอบกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดกิจกรรม

วรรณรา พงษ์สิน (2550, น. 24) ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประกอบ เช่น นิทาน เกม เพลง บทบาทสมมุติ เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรม รูปภาพ ใบความรู้ วิดีทัศน์ แอบบันทิกเสียง แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน ที่สอดคล้องกับวิชา หรือหน่วยการสอน เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายและเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2555, น. 11) กิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเสริม ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่สร้างขึ้น โดยมีการใช้เทคนิคต่างๆ ในการจัดกิจกรรม โดยกิจกรรมแนะแนวจะประกอบด้วย กิจกรรมย่อยหลายๆกิจกรรมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

4.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวนั้น มูโรและคอตท์แมน (Muro and Kottman, 1995 อ้างถึงในสมร ทองดี และปราณี รามสูต, 2555, น. 45) ได้ทำการรวบรวมผลการศึกษาของทีมงานพัฒนากิจกรรมแนะแนวหลายกลุ่ม และได้เสนอขอบข่ายของ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึที่ดีของผู้รับบริการต่อการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
 2. เพื่อให้ผู้รับบริการค้นหาความหมายให้ชีวิตด้านการเรียนรู้ มีชีวิตแห่งการเรียนรู้ในทุกย่างก้าวของประสบการณ์
 3. เพื่อส่งเสริมสร้างพัฒนาการให้ผู้รับบริการมองเห็นตนเองในแง่บวก
 4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับบริการศรัทธา มองเห็นคุณค่าในตนเอง
 5. เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตระหนักรู้ตนเองของผู้รับบริการและให้ตระหนักในความสามารถที่จะแสดงตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม
 6. เพื่อให้ผู้รับบริการสำรวจและเข้าใจค่านิยมของตน รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ
 7. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้รับบริการรู้จักยอมรับผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง มองโลกในแง่ดี
 8. เพื่อให้ผู้รับบริการมีทักษะด้านการเรียนรู้ในสิ่งพื้นฐานที่คนธรรมดาสามัญทั่วไปพึงเรียนรู้ได้
 9. เพื่อพัฒนาเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาของผู้รับบริการ
 10. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยให้ประพฤติปฏิบัติเยี่ยงคนที่มีความรับผิดชอบทั่วไปได้
 11. เพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกต่อการมีวิถีชีวิตที่เหมาะสม ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม
- จากวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวทั้ง 11 ประการที่กล่าวมาแล้วนั้น จะให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างให้ผู้รับบริการนั้นสามารถดำเนินชีวิตส่วนตัวโดยราบรื่นและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้โดยสงบสุข

4.3 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็ก

ในการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็กนั้นจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมให้ตอบสนองกับธรรมชาติตามวัยของเด็กด้วย เพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุเป้าหมายและตรงตามความต้องการของผู้รับบริการที่เป็นเด็กให้มากที่สุด

สมร ทองดีและปราณี รามสูตร (2555, น. 35) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของวัยเด็กและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวแก่ผู้รับบริการวัยเด็กที่สนองธรรมชาติตามวัยปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ ดังนี้

4.3.1 ธรรมชาติของวัยเด็ก คือ เด็กจะมีความซุกซน ชอบแสวงหา อยากรู้อยากเห็น ชอบสนุก ชอบเคลื่อนไหว สมาธิสั้น สนใจการเล่นเป็นหลัก มีข้อจำกัดเล็กน้อยในด้านทักษะการสื่อสารและการแสดงตัว มีการรับรู้เชิงรูปธรรมได้ดีกว่านามธรรม ต้องการเรียนรู้ทักษะสังคมนอกบ้านมากขึ้น ต้องการพึ่งพิงผู้ใหญ่ในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม เด็กหญิงโตเร็วกว่าเด็กชายเล็กน้อย

4.3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็ก

1. เน้นกิจกรรมเรียนรู้ปนเล่นที่มีชีวิตชีวา และให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหวให้มากที่สุด อาจใช้เกม กาลเล่น กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น
2. ส่งเสริมการแสดงออกและสื่อสาร โดยผู้จัดกิจกรรมช่วยประคับประคองในส่วนที่เด็กทำได้ไม่ด้นัก
3. ใช้สื่อประกอบกิจกรรมหรือกระบวนการจัดกิจกรรมทุกรูปแบบที่จะช่วยเสริมสร้างการรับรู้ในกระบวนการของกิจกรรมสำหรับเด็ก
4. สอดแทรกการพัฒนาทักษะทางสังคมแก่เด็กให้มากที่สุด ซึ่งกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม จะสอดแทรกทักษะทางสังคมได้มาก ทั้งด้านการพูด การฟัง การสร้างสัมพันธภาพ ความมีน้ำใจ วินัยในการอยู่ร่วมกัน
5. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมแนะแนวเพื่อให้รับทราบและได้รับความร่วมมืออย่างทั่วถึงจากผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้งในด้านการส่งเด็กหรือช่วยการตัดสินใจของเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม และในด้านการดูแลส่งเสริมการนำทักษะประสบการณ์จากกิจกรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของเด็ก

6. จัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่มโดยนำเด็กชายที่โตกว่าเด็กหญิง 1 - 2 ปี มาร่วมในบางส่วนของกิจกรรม เพื่อให้เด็กเข้ากันได้ดีมากขึ้นในการทำกิจกรรม

7. ควรเลือกกิจกรรมแนะแนวกลุ่มนอกสถานที่บ้าง เช่น ลานกว้าง ห้องกิจกรรมรวมที่เก็บเสียงหรือทำเสียงดังได้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กแสดงตัวตนตามธรรมชาติ

สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ได้เสนอไปนี้เป็นเพียงแนวทางเท่านั้น เมื่อนำไปปฏิบัติจริงจะต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของผู้รับบริการ ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ สถานะ บทบาท ปัญหา และความต้องการ ซึ่งต้องมีการปรับหรือพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มด้วย เช่น หากเป็นกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็ก ผู้จัดกิจกรรมจะต้องมีความรู้ในด้านการเล่นเกม เพลง นิทาน และกิจกรรมนันทนาการมากเป็นพิเศษ สมร ทองดีและปราณี รามสูตร (2555, น. 37) สำหรับการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับเด็กออทิสติกนั้นจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนด้วย

4.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนว

ขั้นตอนของกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป ขั้นประเมินผลกิจกรรม เพื่อมุ่งให้ผู้รับบริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมนั้นไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้างผู้รับบริการทั้งกระบวนการคิดและการปฏิบัติ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้ต้องกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้เป็น “ผู้ร่วมทำกิจกรรม ไม่ใช่ผู้สังเกตการณ์” (Luckner and Nudler, 1997 อ้างใน Kottman, Ashby and DeGraaf, 2001, Pp. 14) และต้องจัดกิจกรรมให้ผู้รับบริการมีความสุข สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีอารมณ์ร่วม อาจใช้เกม เพลง นิทาน ข่าว กรณีศึกษา เป็นต้น นำมาเป็นสื่อแนวทางในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน (สมร ทองดี และ ปราณี รามสูตร. 2555, น. 50) คือ

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้รับบริการอาจเล่นเกม บทบาทสมมติ ทำงาน ทำกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ฟังหรืออ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า เล่าอดีต เล่าเรื่องราว แบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ หรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก วิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่า เกิดอะไรขึ้นจากขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต (Generalization) ผู้รับบริการสร้างองค์ความรู้ หรือสรุป สาระการเรียนรู้จากการอภิปรายสะท้อนกลับ การรับรู้จากทฤษฎีและแนวคิดเพิ่มเติม ต่อไปอีก เพื่อความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิต

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ผู้รับบริการทดลองประยุกต์ใช้สาระการ เรียนรู้สู่ชีวิต โดยอาจทดลองแก้ปัญหาสถานการณ์จำลอง สร้างคำขวัญ วางแผนพัฒนาตนเอง ในการปฏิบัติตามแผน

ในการทำวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย จึง ต้องมีการปรับขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมแนะแนวให้เหมาะสมกับช่วงวัย และความสามารถ ของเด็กแต่ละคนอีกด้วย

4.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ประยุกต์ใช้ในกิจกรรมแนะแนวสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ

4.4.1 ทฤษฎีจิตวิทยาของสกินเนอร์

สกินเนอร์ได้พัฒนาทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ขึ้น โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การควบคุม ของเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ และพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ กับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้น เกิดร่วมกันระหว่างผู้แสดงพฤติกรรม และเงื่อนไขของ สิ่งแวดล้อมในรูปผลกรรม ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เรียกว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเอง ผู้แสดงพฤติกรรม เองและพฤติกรรมดังกล่าวถูกควบคุมโดยผลกรรมนั้น รูปแบบการเกิดพฤติกรรมสกินเนอร์ได้ให้ ความสนใจกับผลสืบเนื่องที่ได้รับว่ามี 2 ประเภท คือ 1) ผลสืบเนื่องที่เป็นตัวเสริมแรง (Reinforce) ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่นั้นมีอัตราการทำเพิ่มขึ้น และ 2) ผลสืบเนื่องที่เป็น การลงโทษ (Punisher) ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นยุดลง (สม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2549, น. 32) นอกจากนี้สกินเนอร์ยังมองว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อม ของตนเอง พฤติกรรมของมนุษย์จะคงอยู่ตลอดไป จำเป็นต้องมีการเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงนี้มีทั้ง

การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) (Martin, Garry & Pear, Juser, 2009, Pp. 30)

หลักการและวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น มีหลักการและวิธีการ ดังนี้ (Martin, Garry & Pear, Juser, 2009; อ้างถึงใน นิธิพัฒน์ เมฆขจร และ วัลภา สบายยิ่ง, 2555)

1) การให้ได้พฤติกรรมเพิ่มขึ้นเกิดบ่อยขึ้นด้วยการใช้ตัวเสริมแรงทางบวก เป็นขบวนการที่ส่งเสริมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำอีก เมื่อได้รับคำชมเชยหรือรางวัล ซึ่งตัวเสริมแรงทางบวก ได้แก่ ตัวเสริมแรงที่บริโภคได้ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม เช่น ที่บ้าน ที่เล่น ในชุมชน ที่พักผ่อนในเวลาว่าง ตัวเสริมแรงในสถานการณ์สังคม ได้แก่ การใช้วาจาพูด เช่น คำชม พูกว่าถูกต้อง เก่ง ดี หรือใช้ภาษากาย การกอด สัมผัส ประทับมือ

ในการเสริมแรงนั้น สกินเนอร์ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยแยกวิธีการเสริมแรงออกเป็น 2 วิธี คือ

การเสริมแรงทุกครั้ง (Continuous Reinforcement) เป็นการให้การเสริมแรงทุกครั้ง ที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

การให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราว (Partial Reinforcement) เป็นการให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราว โดยไม่ให้ทุกครั้งที่คุณเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยแยกการเสริมแรงเป็นครั้งคราว ดังนี้ 1) เสริมแรงตามอัตราส่วนที่แน่นอน 2) เสริมแรงตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอน 3) เสริมแรงตามเวลาที่แน่นอน 4) เสริมแรงตามเวลาที่ไม่แน่นอน

การเสริมแรงแต่ละวิธีนั้น ให้ผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และพบว่า การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอนจะให้ผลดีในด้านที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์จะเกิดขึ้นในอัตราสูงมาก และเกิดขึ้นต่อไปอีกเป็นเวลานานหลังจากที่ไม่ได้รับแรงเสริมแล้ว

2) การพัฒนาและคงไว้ในพฤติกรรมหนึ่งๆ ด้วยการให้การเสริมแรงที่มีเงื่อนไข (Conditioned Reinforcement) การเสริมแรงที่มีเงื่อนไข เป็นสิ่งเร้าจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ในภายหลัง ไม่ใช่ตามธรรมชาติมนุษย์ เช่น อาหาร ตัวอย่าง การเสริมแรงที่มีเงื่อนไข เช่น การชมเชย การให้รางวัล การที่สิ่งเร้าหนึ่งกลายเป็นตัวเสริมแรงคู่ไปกับตัวเสริมแรงอื่นๆ ตัวเสริมแรง

อื่นๆ นี้ถือเป็นตัวเสริมแรงสำรอง (Backup Reinforcement) ตัวเสริมแรงที่สามารถสะสมได้เรียกว่า การสะสมเหรียญ (Tokens) ตัวอย่าง ครูสามารถใช้ดาวเป็นการสะสมเหรียญที่เด็กจะได้จากการแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ และสามารถสะสมดาวได้เพื่อให้ได้รางวัล

3) การลดพฤติกรรมด้วยการกดให้พฤติกรรมหายไป (Extinction) พฤติกรรมหนึ่งๆ หากไม่ได้รับแรงเสริมแรงอย่างที่เคยได้รับ พฤติกรรมนั้นๆ จะไม่ถูกแสดงออกมา การทำให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเสริมแรง แล้วไม่ได้รับการเสริมแรงซึ่งผลจากการใช้การหยุดยั้งนั้น เป็นการงดให้รางวัล งดให้ความสนใจต่อพฤติกรรมของเด็กซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ควบคู่ไปด้วย

4) การพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยการลดสิ่งเร้าหรือการเสริมแรงดังกล่าวลงไปจนหมด (Fading) การใช้สิ่งเร้าหรือการเสริมแรงที่สำเร็จอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือการเสริมแรงใหม่ที่มาทดแทนสิ่งเร้าหรือการเสริมแรงบางส่วนหรือทั้งหมด คือเทคนิคการลดสิ่งเร้าหรือการเสริมแรงลงจนหมดไป

5) การประยุกต์ใช้เทคนิคการสร้างในพฤติกรรมใหม่ (Shaping) โดยให้การเสริมแรงมากๆ ในขณะที่เกิดพฤติกรรมใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่ต้องการ เช่น ในเด็กที่เริ่มหัดเรียกแม่ มักจะให้แรงเสริมด้วยการกอดหรือหอมเด็ก เมื่อเด็กเรียกแม่ได้ชัดเจนขึ้นเราก็ให้แรงเสริมอย่างมากว่าตอนแรก

6) การให้ได้พฤติกรรมใหม่ตามลำดับขั้นตอนของพฤติกรรม โดยการสร้างพฤติกรรมใหม่ (Behavior Chaining) การสร้างพฤติกรรมคือลำดับของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ถือเป็นห่วงโซ่หนึ่ง โดยการตอบสนองที่เกิดขึ้นนั้นกลายเป็นสิ่งเร้าใหม่ให้เกิดการตอบสนองในห่วงโซ่ถัดไปเป็นลำดับไปจนถึงการตอบสนองขั้นสุดท้ายที่ต้องการ

7) ขจัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมผ่านการลงโทษ (Punishment) การให้ผลกรรมหลังจากการแสดงพฤติกรรม ทำให้พฤติกรรม ทำให้พฤติกรรมนั้นลดลงหรือยุติลง ซึ่งผลกรรมที่เกิดขึ้นนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นสิ่งที่ไม่พอใจ เป็นขบวนการขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เด็กแสดงออก และไม่让孩子แสดงพฤติกรรมแบบนี้อีกในอนาคต เมื่อมีสิ่งเร้าที่ทำให้ลดการแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ เราอาจเรียกว่าเป็นสิ่งเร้าที่น่ารังเกียจ ถือเป็น การลงโทษต่อพฤติกรรมนั้น ประเภทการลงโทษ ได้แก่ การให้ความเจ็บปวด การตำหนิ การบอกให้หยุดและการลดสิ่งตอบแทน

8) การสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยการหนีออก และการหลีกเลี่ยงที่มีเงื่อนไข (Escape and Avoidance Conditioning) การหนีออกที่มีเงื่อนไข เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่น่ารังเกียจ เช่น การที่เด็กหยุดทำอย่างหนึ่งเพื่อหนีจากการถูกบ่นจากแม่ การหลีกเลี่ยงที่มีเงื่อนไขเป็นการให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยสิ่งเร้าที่น่ารังเกียจ ตัวอย่างจะคล้ายกับกรณีเด็กแต่เป็นการตอบสนองของเด็กในการไม่ทำในพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการบ่นของแม่

9) การถ่ายโอนพฤติกรรมไปสู่สถานการณ์ใหม่และทำให้ยั่งยืน การเข้าสู่สภาพทั่วไปของสิ่งเร้า (Stimulus Generalization) เมื่อพฤติกรรมหนึ่งๆ มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจากสิ่งเร้าหนึ่งหลังจากได้รับการเสริมแรงจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์อื่นที่คล้ายกัน ซึ่งถือเป็นการเข้าสู่สภาพทั่วไปของสิ่งเร้าเดิมดังกล่าว การเข้าสู่สภาพทั่วไปของการตอบสนอง (Response Generalization) เมื่อพฤติกรรมหนึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์อื่นเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมอื่นที่ได้รับการเสริมแรง จากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน พฤติกรรมอื่นถือเป็นการเข้าสู่สภาพทั่วไปของการตอบสนอง

10) การแก้ไขผลการกระทำ (Overcorrection) เป็นการแก้ไขผลการกระทำของเด็กและแก้ไขในปริมาณที่มากกว่าเดิม เช่น เด็กคนหนึ่งคว้าโต๊ะเรียน ครูจึงสั่งให้เด็กตั้งโต๊ะตั้งเดิม จะเห็นได้ว่าการปรับพฤติกรรมนี้มี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือ เด็กต้องแก้ไขผลการกระทำของตนเสียก่อน

11) การงดให้รางวัล (Timeout) เป็นการงดให้รางวัลในช่วงเวลาจำกัด เช่น นักเรียนที่คุยกันจะถูกตัดสิทธิ์ไม่ให้เล่นเกม เป็นต้น

12) การทำสัญญากับเด็ก (Behavioral Contract) เป็นการทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น นักเรียนสัญญากับครูว่าจะไม่ขโมยสิ่งของเพื่อนอีกตลอดระยะเวลา 2 เดือน

13) การเป็นแบบอย่างที่ดี (Modeling) ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนอาจยึดแบบอย่างในหลายด้านในการปรับพฤติกรรม หากไม่สามารถเป็นแบบอย่างได้ อาจให้เพื่อนนักเรียนเป็นแบบอย่างก็ได้

โดยสรุปแล้วพฤติกรรมของมนุษย์นั้น อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการเสริมแรงและการลงโทษ และพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปเนื่องจากผลกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้นๆ หลักการทฤษฎีของสกินเนอร์เป็นที่ยอมรับ โดยเทคนิคในการปรับพฤติกรรมมีอยู่ 4 วิธีหลัก ๆ ได้แก่ 1) การควบคุมตนเองและการบังคับตนเอง 2) เทคนิคที่ใช้ในการสร้างพฤติกรรมใหม่ๆ 3) เทคนิคที่ใช้ในการลดพฤติกรรม 4) เทคนิคที่ใช้ในการเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมไว้

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาของสกินเนอร์

ในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาของสกินเนอร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษนั้น มีแนวทางดังนี้ (Long, Martyn, 2000, Pp. 15 - 16 อ้างอิงใน นิธิพัฒน์ เมฆจรและ วัลภา สบายยิ่ง, 2555)

1. ในการสอน การให้การเสริมแรงหลังการตอบสนองที่เหมาะสมของเด็ก จะช่วยเพิ่มอัตราการตอบสนองที่เหมาะสมให้มากขึ้น รวมถึงการเว้นระยะการเสริมแรงอย่างไม่เป็นระบบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเสริมแรงจะช่วยให้การตอบสนองของผู้เรียนคงทนถาวร
2. การลงโทษที่รุนแรงจนเกินไป มีผลเสียมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้เรียนรู้หรือจำสิ่งที่เรียนรู้ไม่ได้ ควรใช้วิธีการงดการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
3. หากต้องการเปลี่ยนพฤติกรรม หรือปลูกฝังนิสัยให้แก่ผู้เรียน ควรแยกแยะขั้นตอนของปฏิกริยาตอบสนองออกเป็นลำดับขั้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาแรงเสริมที่จะให้แก่ผู้เรียน

การนำทฤษฎีของสกินเนอร์ไปประยุกต์ใช้นั้น สิ่งสำคัญ คือการตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ต้องตั้งจุดมุ่งหมายในรูปของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนและตัวเสริมแรงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ ได้แก่ การแสดงสีหน้ายิ้มแย้ม การชมเชย คะแนน ความรู้สึกที่ได้รับ ความสำเร็จและโอกาสได้ทำในสิ่งที่ต้องการ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนจะต้องให้แรงเสริมในปริมาณที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ

4.4.2 ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีปัญญาสังคม ถูกพัฒนาขึ้นโดย แบนดูรา ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า มนุษย์เรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การเห็นตัวแบบ (Modeling) ผู้สังเกตจะดูว่า ตัวแบบทำอะไรแล้วได้รับผลการกระทำอะไรในวันหน้า ผู้สังเกตจะระลึกถึงแบบแผนพฤติกรรมและทำตามตัวแบบนั้น (ปรีชา วิหคโต, 2554, น. 22)

หลักพื้นฐานของทฤษฎีปัญญาสังคม มี 3 ประการ ดังนี้ (ประดินันท์ อุปรมย์, 2540, น. 117-155)

1. กระบวนการเรียนรู้ต้องอาศัยทั้งกระบวนการทางปัญญา และทักษะการตัดสินใจของผู้เรียน
2. การเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ ระหว่าง ตัวบุคคล (Person) สิ่งแวดล้อม (Environment) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน
3. ผลของการเรียนรู้กับการแสดงออกอาจจะแตกต่างกัน สิ่งที่เรียนรู้แล้วอาจไม่มีการแสดงออกก็ได้ เช่น ผลของการกระทำ (Consequence) ด้านบวก เมื่อเรียนรู้แล้วจะเกิดการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ แต่ผลการกระทำด้านลบ อาจมีการเรียนรู้แต่ไม่มีการเลียนแบบ

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคม

ในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ สามารถนำเทคนิคการให้ตัวแบบมาประยุกต์ใช้ โดย มีการจำแนกตัวแบบเป็น (ปรีชา วิหคโต . 2554, น. 45)

- 1) ตัวแบบที่เป็นพฤติกรรมของบุคคล
- 2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากภาพยนตร์
- 3) ตัวแบบจากหนังสือ นวนิยาย นิทาน

ในการเลือกใช้ตัวแบบนั้น ควรเลือกให้เหมาะสมกับเด็กโดยคำนึงถึงความสามารถในการรับรู้ที่ไม่เท่ากันของเด็กแต่ละคนด้วย

4.4.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน (Psychosocial theory of personality)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน ได้กล่าวถึงความขัดแย้งทางอารมณ์และสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงพัฒนาการตามปกติของมนุษย์ ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาสตัดสินใจเพื่อสร้างบุคลิกภาพของตน Leatzow และคณะ (2542, น. 19 - 35) จึงได้นำเสนอพัฒนาการ 3 ขั้นแรก ซึ่งอยู่ในช่วงปฐมวัย ดังนี้

- 1) ความไว้วางใจ / ไม่ไว้วางใจ (Trust / Mistrust) อายุ 0 - 1 ปี ปัญหาในการสร้างความไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น เป็นผลมาจากประสบการณ์ในชีวิตของเด็ก ความไว้วางใจนี้เป็นพื้นฐานประการหนึ่งในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต เป็นขั้นตอนแรกสุดของ

การสร้างบุคลิกภาพ อย่างไรก็ตามไม่มีสูตรตายตัวว่าจะพัฒนาความไว้วางใจตนเองและผู้อื่นให้เกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะถ้าจะไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เด็กแต่ละคนได้รับต่างๆ กันไป แต่อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นคือการส่งเสริมจากผู้ใหญ่

2) การพึ่งตนเอง / ความสงสัยในตนเอง (*Autonomy / Doubt*) อายุ 1 - 3 ปี การต่อสู้วิกฤตในขั้นพัฒนาการนี้ก็เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าเขาสามารถควบคุมตนเองได้ พัฒนาการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กสร้างความไว้วางใจตนเองและผู้อื่นได้แล้ว เด็กในวัย 2 ขวบมักมีพฤติกรรมที่แสดงความเป็นอิสระ และแสดงความสามารถที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ เด็กมักจะสำรวจและขยายขอบเขตการสำรวจกว้างออกทีละน้อย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กพึ่งตนเองหรือมีความสงสัยในตนเองได้นั้นอยู่ที่การช่วยเหลือของผู้ใหญ่ และประสบการณ์จากช่วงที่ผ่านมา

3) ความริเริ่ม / ความละอาย (*Initiative / Guilt*) อายุ 3 - 6 ปี เด็กมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมตามลำพัง เป้าหมายของพัฒนาการขั้นนี้ คือ ความรู้สึกว่าคุณมีความหมาย เด็กวัยนี้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่ เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางกายและปัญญามากขึ้น เด็กก็จะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากขึ้น และทำกิจกรรมใหม่ๆ ได้มากขึ้นด้วย เด็กจะยุติการเล่นที่ไม่มีจุดหมาย เริ่มสนใจกิจกรรมที่มีเป้าหมายบางอย่าง และเริ่มมีแผนที่จะให้ตนเองบรรลุเป้าหมายด้วย แม้เด็กจะเปลี่ยนเป้าหมายและแผนการแต่การกระทำก็ยังมีจุดหมาย การเล่นของเด็กวัยนี้ไม่ใช่การเล่นตามลำพังเพื่อเรียนรู้ผ่านการสัมผัส แต่เป็นการเล่นกับกลุ่มเพื่อนซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้ว่าเป้าหมายของเขาอาจไม่ตรงกับเป้าหมายและแผนการของคนอื่น โดยปัจจัยที่กำหนดพัฒนาการในขั้นนี้ คือ การส่งเสริมจากผู้ใหญ่ พัฒนาการที่ผ่านมา โอกาสที่ได้รับจากทางบ้าน โรงเรียน และชุมชน ตลอดจนอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน

ในการนำทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กนั้น จิตินันท์ เศษะคุปต์ (2553, น. 1 - 44) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1) *วัยที่เด็กเริ่มเข้าเรียน (อายุ 2 - 3 ปี)* ครูและเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กในวัยนี้มาก ลักษณะของเด็กในวัยนี้คืออยู่ไม่นิ่ง ชอบทำงานแข่งขันและร่วมมือกัน ครูจึงควรใช้บทบาทของตนในการเหนี่ยวนำให้เด็กทำกิจกรรมร่วมมือกับเพื่อน และไม่ควรรู้คำสั่งห้ามจนเกินไป เพราะจะทำให้

ให้เด็กรู้สึกผิดและกลัวการถูกลงโทษจึงอาจพัฒนาบุคลิกภาพแบบรู้สึกผิดและไม่กล้าแสดงออกถึงความสามารถที่แท้จริงของตนได้

2) *วัยก่อนเข้าเรียนและวัยเรียน (อายุ 3 - 8 ปี)* เด็กในวัยนี้ชอบเลียนแบบและมีความคิดริเริ่ม ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก เช่น มีความอ่อนโยน การพูดความจริง การมีวินัยในตนเอง การเสียสละ พุดจาไพเราะ ตรงต่อเวลา มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเช่นกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน ครูกับผู้ปกครอง เป็นต้น

3) *วัยเด็กตอนปลาย (อายุ 9 - 12 ปี)* เด็กในวัยนี้ ครูควรสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสทดลองบทบาทสมมุติ เช่น อาจมีการตั้งชมรมต่างๆ หรือกลุ่มกิจกรรมในโรงเรียน ให้เด็กเข้าร่วมเป็นสมาชิกและได้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจในห้องเรียน ควรมีการสนับสนุนให้ตั้งกฎเกณฑ์ภายในห้องเรียน ให้เด็กมีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนเป็นรายบุคคลให้มีความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

จากทฤษฎีพัฒนาทางจิตสังคมของอีริกสัน แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่หรือผู้ดูแลเด็กนั้นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้เด็กเติบโตไปทิศทางที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดเป็นนิสัยและบุคลิกภาพที่เหมาะสม จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และทำกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางสังคมตามวัย และผู้ใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กอีกด้วย

5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับวินัยในตนเอง

เรจินา จันทรเพ็ญ (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2548 ผลการวิจัยพบว่าความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความมีวินัยในตนเองหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ และนักเรียนมีวินัยในตนเองด้านการเข้าแถวสูงสุด

คารารัตน์ ทัพโต (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉันทนา ศรีภักดี (2555) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การละเล่นพื้นบ้านของไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน อายุระหว่าง 4-5 ปี โรงเรียนบ้านบัวมด เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อน ระหว่างและหลังการทดลองมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการยอมรับผู้อื่นและด้านตรงต่อเวลา เพิ่มขึ้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สีบศักดิ์ น้อยดัด (2555) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี จากการศึกษาพบว่า หลังจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบและด้านความอดทนอดกลั้นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จารุวรรณ กำลั้งเหลือ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองเด็กปฐมวัย โดยการจัดการชั้นเรียนคละอายุ โรงเรียนบ้านห้วยหมากแดง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน เป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4 – 6 ปี ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการชั้นเรียนคละอายุ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนทดลอง

กานต์ระพี เบญจมนิวัฒน์ (2558) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคของ เคอร์ซี่ ในการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 15 คน โรงเรียนวัดปากอ่าว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคของเคอร์ซี่มีพัฒนาการของคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองรายสัปดาห์สูงขึ้นตามลำดับ และมีการพัฒนาของคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.54 คิดเป็นพัฒนาการของคะแนนร้อยละ 92.33%

เฉลา บ้วนหลี่ (2558) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านช่อกระดินพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การจัดประสบการณ์เรียนรู้ บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลาและด้านการควบคุมตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับดี และเด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กออทิสติก

ศศิธร สังข์อู่ (2548) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน จำนวน 12 คน อายุ 4 - 6 ปี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความร่วมมือทั้งในระหว่างการทดลองและระยะหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทรี กระต่ายแก้ว (2548) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในโรงเรียนของเด็กออทิสติกโดยใช้ชุดภาพการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง รูปแบบ

วิจัยเป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เวลา 7 สัปดาห์ แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ใช้เวลา 1 สัปดาห์ เป็นระยะในการสังเกตพฤติกรรม ระยะที่ 2 ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เป็นระยะที่ใช้ชุดภาพในการสอน สัปดาห์ละ 10 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวม 60 ครั้ง ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่า ร้อยละและค่าความถี่ ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในโรงเรียนของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้ชุดภาพการสอนลดลง

อุไรรัตน์ ไหมอ่อน (2549) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ จำนวน 2 คน โรงเรียนอนุบาลเรวดีพัทลุง ผลการทดลองพบว่าเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน มีพฤติกรรมการเข้าสังคมสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนวุฒิ คำประเทือง (2551) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทางกิจกรรมบำบัด ที่มีต่อสมรรถภาพการทำงานข้อมือในเด็กออทิสติก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนออทิสติกของศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบ One Group Pretest – Posttest Desing เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ โปรแกรมหารฝึกทางกิจกรรมบำบัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเครื่องวัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและเครื่องวัดความคล่องแคล่วของมือ ผลการศึกษาพบว่าเด็กออทิสติกมีสมรรถภาพการทำงานข้อมือเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับโปรแกรมการฝึกทางกิจกรรมบำบัด

สุชากร วสุ โภคิน (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้ปกครองในการเสริมสร้างความสามารถทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติก ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะปฏิบัติสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลองเด็กปฐมวัยออทิสติกมีความสามารถทางสังคมทั้งด้านปฏิสัมพันธ์ทางกาย ด้านปฏิสัมพันธ์ทางวาจาและด้านการกระทำตามข้อตกลงสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณวิสา พรรณจันทร์แมน (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัยในการแต่งกายด้วยตนเองของนักเรียนออทิสติกโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กออทิสติก เพศชาย

จำนวน 1 คน อายุ 7 ปี เครื่องมือที่ใช้คือ เรื่องราวทางสังคม จำนวน 2 เรื่อง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกระยะเวลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และแสดงผลในลักษณะของกราฟเส้น ผลการศึกษาพบว่า เรื่องราวทางสังคมที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้นักเรียนออกทัศนคติเป้าหมายมีวินัยเรื่องการแต่งกายได้ด้วยตนเองมากขึ้น

5.3 เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว

วรรณรา พงษ์สิน (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักคอง จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือในการทำวิจัยได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสำหรับกลุ่มทดลอง 2) โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มควบคุม 3) แบบวัดความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประพิมพ์พร สันวงศ์ (2551) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหลวง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวในการส่งเสริมระเบียบวินัยในตนเอง และแบบประเมินพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแล้วนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นในด้านความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียนและด้านมารยาทที่ดีงาม

ศศธร บำรุง (2553) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนกาญจนาภิเษกสมโภชฯ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 7 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม 3 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น จำนวน 12 กิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่

ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มมีการปรับตัวทางสังคมมากกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกนั้นสามารถทำได้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การใช้ชุดภาพการสอน การใช้เทคนิคต่างๆ ในการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เด็กมีวินัยในตนเองมากขึ้น แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวและใช้แนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติก พบเพียงงานวิจัยที่มีความใกล้เคียงกันเท่านั้น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกยังมีไม่มาก ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมสำหรับการทำวิจัยให้แพร่หลายต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก สามารถพูดคุยสื่อสารได้และเข้าเรียนร่วมกับเด็กปฐมวัยปกติ ในช่วงวัยเดียวกัน ที่มีอายุตั้งแต่ 4 - 6 ปี จำนวน 6 คน และเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุเวช เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย โดยผู้ประเมินได้แก่ ครูประจำชั้นและผู้วิจัย ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

2.1.2 ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กระดับปฐมวัย

2.1.3 กำหนดขอบเขตของนิยามปฏิบัติการเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.1.4 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ วัตถุประสงค์งานวิจัย และให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้โดยสร้างเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การมีระเบียบแถว	จำนวนคำถาม 6 ข้อ	ได้แก่ข้อ 1 - 6
ด้านที่ 2 การเก็บของให้เป็นที่เป็นที่	จำนวนคำถาม 8 ข้อ	ได้แก่ข้อ 7 - 14
ด้านที่ 3 การรักษาวเวลา	จำนวนคำถาม 6 ข้อ	ได้แก่ข้อ 15 - 20

รวมทั้งหมด 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ดังนี้

ทำไม่ได้ = 1 คะแนน หมายถึง เด็กไม่สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้เลย

ทำได้ปานกลาง = 2 คะแนน หมายถึง เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้บ้างแต่ไม่ทุกครั้ง ต้องคอยชี้แนะ

ทำได้ดี = 3 คะแนน หมายถึง เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาได้ทุกครั้ง

2.1.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้น ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามในแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+1 = สอดคล้องหรือแน่ใจว่าข้อทดสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อทดสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 = ไม่สอดคล้องหรือแน่ใจว่าข้อทดสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (โกศล มีคุณ, 2555)

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ได้ค่า IOC เป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การมีระเบียบแถว $IOC \geq 0.5$ จำนวนคำถาม 6 ข้อ

ด้านที่ 2 การเก็บของให้เป็นที่ $IOC \geq 0.5$ จำนวนคำถาม 8 ข้อ

ด้านที่ 3 การรักษาเวลา $IOC \geq 0.5$ จำนวนคำถาม 6 ข้อ

รวมมีจำนวนที่ได้ค่า $IOC \geq 0.5$ ทั้งหมด 20 ข้อ (รายละเอียดภาคผนวก ค)

2.1.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยจากข้อ 5 ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาหาค่าความเที่ยงของแบบสังเกตทั้งฉบับ ซึ่งหาได้จากค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องระหว่างผลการสังเกตของผู้สังเกต 2 คน (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2557, น. 52 - 53) ดังนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนครั้งที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนครั้งที่บันทึกตรงกัน} + \text{จำนวนครั้งที่บันทึกต่างกัน}}$$

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องที่มีค่าสูงสุดเท่ากับ 1.0 ถ้าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องมีค่าใกล้ 1 แสดงว่า เครื่องมือมีความเที่ยงสูง

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยฉบับนี้ได้ค่าความเที่ยงเป็น 0.85 (รายละเอียดภาคผนวก ค)

2.1.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อนและหลังการทดลอง

2.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย มีจำนวนทั้งหมด 15 กิจกรรม มีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

2.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทาง
กิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

2.2.2 ศึกษารายละเอียดจากทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

2.2.3 กำหนดนิยามปฏิบัติการ

2.2.4 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนว โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน 15 กิจกรรม ดังนี้
ตารางที่ 3.1 แสดงแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

กิจกรรม	ความมีวินัย ในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ “หนูรู้จักวินัย”	ให้ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับความมี วินัยในตนเอง	จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากหนังสือนิทาน และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อการเรียนรู้ร่วม กับการเสริมแรงและใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการ การสอนและการเรียนรู้ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นโดยตรง
ด้านที่ 1 การมีระเบียบแถว พฤติกรรมที่เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ มีความเข้าใจ เรื่องลำดับก่อน-หลัง และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวได้ ได้แก่ การเข้าแถว เรียงลำดับก่อน-หลัง การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเดินแถว		
กิจกรรมที่ 2 “เรียงแถวแนว เดียวกัน”	การเข้าแถวให้เป็น ระเบียบควบคุม ตนเองให้อยู่ใน แถวได้ ไม่ออก นอกแถว	จัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิคตัวแบบที่เป็นนิทาน การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงที่มีเงื่อนไข และใช้ กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมตามแนวทาง กิจกรรมบำบัด โดยมีการบูรณาการของ 3 ระบบหลัก คือ กายสัมผัส การรับความรู้สึกจากกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อและ ระบบเวสติบูลาร์

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	ความมีวินัยในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
<p>ด้านที่ 1 การมีระเบียบแถว พฤติกรรมที่เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ มีความเข้าใจเรื่องลำดับก่อน-หลัง และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวได้ ได้แก่ การเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลัง การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเดินแถว</p>		
กิจกรรมที่ 3	การเข้าแถว	จัดกิจกรรมโดยใช้การเคลื่อนไหวซึ่งเหมาะสมกับ
“หนูน้อยเข้าแถวเก่ง”	เรียงลำดับก่อน-หลัง ไม่แทรกแถวหรือแซงเพื่อน	ช่วงวัยของเด็ก สอดแทรกทักษะทางสังคมในการเข้าแถว ใช้สื่อสัญลักษณ์ตัวเลขและตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่มให้เด็กเรียนรู้การลำดับก่อน-หลัง พร้อมทั้งให้การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข ใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมกับการเคลื่อนไหวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น
กิจกรรมที่ 4	การเข้าแถวเคารพธงชาติ ยืนอยู่ในแถวได้จนจบเพลง ไม่เดินออกนอกแถว	จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อสารการเรียนรู้ และสื่อเสียงเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ร่วมกับเทคนิคการให้การเสริมแรงทางบวกและทางลบ และใช้กรอบอ้างอิงพฤติกรรมนิยมซึ่งในทางกิจกรรมบำบัดจะจัดกิจกรรมตามสถานการณ์จริง อาศัยการกระตุ้นจากผู้บำบัดโดยตรง เน้นการฝึกในทักษะที่บกพร่อง ปรับแก้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์จริง
กิจกรรมที่ 5	ระเบียบแถวในขณะที่มีการเดินแถว ไม่แตกแถวไม่ชวนเพื่อนคุย	จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อการเรียนรู้ ร่วมกับใช้ตัวแบบที่เป็นตัวบุคคลอาศัยกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เด็กได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมกับการเคลื่อนไหวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้และใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนานในการทำกิจกรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	ความมีวินัยในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
<p>ด้านที่ 2 การเก็บของให้เป็นที่ พฤติกรรมที่เด็กสามารถเก็บของให้เป็นตามที่กำหนด ได้แก่ การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของ การเก็บของเล่นหลังเล่นเสร็จ การวางรองเท้าหน้าห้องเรียน การเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นระเบียบ</p>		
<p>กิจกรรมที่ 6 “ของส่วนตัวอย่ามัวให้คนอื่นเก็บ”</p>	<p>การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของของตนเอง</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปภาพ ใช้เทคนิคตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ร่วมกับการให้การเสริมแรงทางบวก ใช้สิ่งของและสถานที่จริงในการทำกิจกรรม และใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวัน</p>
<p>กิจกรรมที่ 7 “ของเล่นเดินได้”</p>	<p>การเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้ว ให้เรียบร้อยและวางในตำแหน่งเดิม</p>	<p>จัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิคตัวแบบจากหนังสือนิทาน และตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ใช้กระบวนการกลุ่มในการผลักดันให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ และใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยให้เด็กเลือกกิจกรรมที่มีความหมายกับตนหรือกิจกรรมที่เด็กสนใจ</p>
<p>กิจกรรมที่ 8 “รองเท้าเรียงเป็นคู่ดูสวยงาม”</p>	<p>การเก็บวางรองเท้าหน้าห้องเรียนให้เป็นระเบียบ และวางรองเท้าให้ตรงกับสัญลักษณ์ของตนเอง</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อที่เป็นภาพสัญลักษณ์ เน้นการฝึกปฏิบัติจริง สถานที่จริง และใช้ตัวแบบจากผู้วิจัยและเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันได้</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	ความมีวินัยในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
<p>ด้านที่ 2 การเก็บของให้เป็นที่ พุทธิกรรมที่เด็กสามารถเก็บของให้เป็นตามที่กำหนด ได้แก่ การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของ การเก็บของเล่นหลังเล่นเสร็จ การวางรองเท้าหน้าห้องเรียน การเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นระเบียบ</p>		
กิจกรรมที่ 9 “กินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่”	<p>การเก็บจานของตนเองไปไว้ในจุดที่เก็บจานหลังจากรับประทานอาหารหรือขนมเสร็จแล้ว</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบจากครูและเพื่อนในกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ในสถานที่จริง และฝึกปฏิบัติซ้ำๆ ใช้เทคนิคช่วยจำโดยการมีส่วนร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงความคิดความเข้าใจตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ร่วมกับการใช้เทคนิควิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิต</p>
กิจกรรมที่ 10 “เก้าอี้พาเพลิน”	<p>การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่หลังจากลุกออกจากที่นั่งแล้วให้เป็นระเบียบ</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบจากครูและเพื่อนในกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง สถานที่จริง และฝึกซ้ำๆ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลึกตามแนวทางกิจกรรมบำบัด และใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม และส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้</p>
<p>ด้านที่ 3 การรักษาเวลา พุทธิกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเช้าตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด</p>		
กิจกรรมที่ 11 “น่องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา”	<p>เล่นได้ตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากเพื่อน ให้กระบวนการกลุ่มประสบความสำเร็จ และการทำกิจกรรมซ้ำๆ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลึกเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ควบคู่กับกรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	ความมีวินัยในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
<p>ด้านที่ 3 การรักษาเวลา พฤติกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด</p>		
กิจกรรมที่ 11 “น้องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา”	เล่นได้ตามเวลาที่กำหนด	จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากเพื่อน ให้กระบวนการกลุ่มประสบความสำเร็จ และในการทำกิจกรรมซ้ำๆ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ควบคู่กับกรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม
กิจกรรมที่ 12 “อาหารอร่อยไม่ปล่อยให้แข็ง”	การรับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด	จัดกิจกรรมโดยใช้บัตรภาพเป็นสื่อการเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์จริง ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้
กิจกรรมที่ 13 “หนูน้อยแต่งตัวไม่มัวโอ๊ะ”	การแต่งกายด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด	จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์วีดิโอสื่อการเรียนรู้และตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่ม จัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์จริงร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ และเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวัน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กิจกรรม	ความมีวินัยในตนเอง	แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
<p>ด้านที่ 3 การรักษาเวลา พฤติกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด</p>		
<p>กิจกรรมที่ 14 “ฟื้นสวค้วยแปรงพิเศษ”</p>	<p>การแปรงฟันด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์วิดีโอสื่อการเรียนรู้และตัวแบบจากผู้วิจัย เรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงบูรณาการประสาทความรู้สึกลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำวัตรประจำวัน</p>
<p>กิจกรรมที่ 15 ปัจฉิมนิเทศ “เด็กดีมีวินัย”</p>	<p>สรุปพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้งหมด</p>	<p>จัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ คงไว้ซึ่งพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้วยการใช้การเสริมแรงที่มีเงื่อนไขและใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด</p>

2.2.5 นำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัด และผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจดูความสอดคล้องภายในระหว่างนิยามปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

2.2.6 ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมแนะแนวให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.7 นำชุดกิจกรรมแนะแนวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนออกทิสติกที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความชัดเจนของกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นกลุ่มทดลองต่อไป

2.2.8 นำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย 15 ครั้ง ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 – 26 กุมภาพันธ์ 2559 (รายละเอียดภาคผนวก ง)

2.3 แบบบันทึกพฤติกรรม

แบบบันทึกพฤติกรรมนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม

2.3.2 ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม

2.3.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมให้มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ วัตถุประสงค์งานวิจัย และให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้

2.3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกพฤติกรรมให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

3.1.1 เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการทดลอง โดยขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุรเวช กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการใช้สถานที่และจัดเวลาของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

3.1.2 เลือกกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย โดยการเลือกแบบเจาะจง คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก สามารถพูดคุยสื่อสารได้และเข้าเรียนร่วมกับเด็กปฐมวัยปกติในช่วงวัยเดียวกันที่มีอายุตั้งแต่ 4 - 6 ปี จำนวน 6 คนและเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุรเวช เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยทำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยเพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยทั้งหมด 15 กิจกรรม ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ เวลา 11.00 – 12.00 น. ช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ – 18 มีนาคม 2559

3.2.3 ผู้วิจัยบันทึกการสังเกตพฤติกรรมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมทุกครั้งหลังจัดกิจกรรมเสร็จในแต่ละครั้ง จนครบทั้งหมด 15 กิจกรรม

3.3 หลังการทดลอง

3.3.1 หลังดำเนินการทดลองแล้ว ผู้วิจัยและครูประจำชั้นของเด็กออทิสติกกลุ่มเป้าหมายทำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

3.3.2 นำคะแนนที่ได้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

3.3.3 นำแบบบันทึกพฤติกรรมไปทำการวิเคราะห์เนื้อหา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย แสดงจำนวนจำแนกตามอายุ และระดับชั้น

4.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยวิธีของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test)

4.3 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยวิธีของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test)

4.4 วิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยการสังเกตพฤติกรรม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยก่อนและหลังการจัดชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยวิธีของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติ

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

2.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

2.4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้านของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

1. สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกที่เข้าร่วมเรียนในห้องเรียนปกติ ร่วมกับเพื่อนนักเรียนในวัยเดียวกัน สามารถพูดคุยสื่อสาร บอกความต้องการของตนเองและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งอย่างง่ายได้ มีอายุระหว่าง 4 – 6 ปี จำนวน 6 คน และกำลังเรียนอยู่ในระดับอนุบาลปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลจตุรเวช ปีการศึกษา 2558

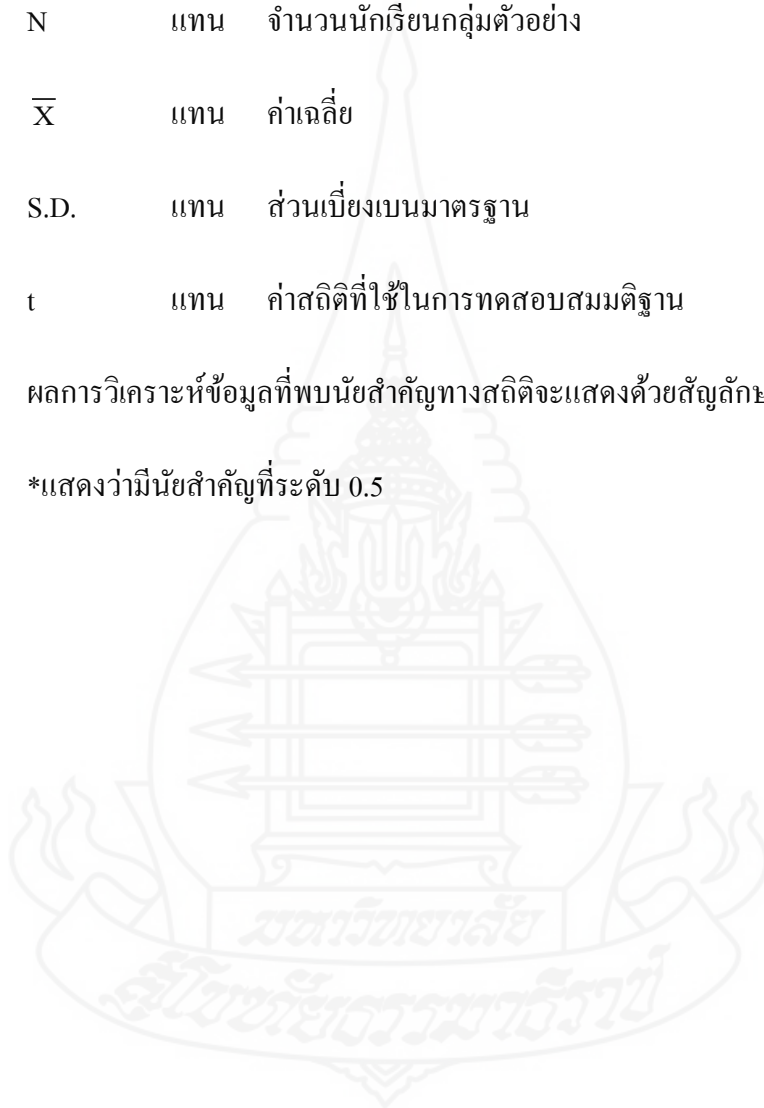
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบนัยสำคัญทางสถิติจะแสดงด้วยสัญลักษณ์

*แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกที่สามารถเข้าเรียนร่วมในห้องเรียนปกติกับเพื่อนนักเรียนในวัยเดียวกัน สามารถพูดคุยสื่อสาร บอกความต้องการของตนเอง และสามารถปฏิบัติตามคำสั่งอย่างง่ายได้ จำนวน 6 คน เป็นเพศชายทั้งหมด และกำลังเรียนอยู่ในระดับอนุบาลปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุรเวช ซึ่งมีข้อมูลด้านอายุ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6	4	66.67
5	1	16.67
4	1	16.67

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 6 คน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า อายุ 6 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุ 5 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ อายุ 4 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุบาลปีที่ 3	4	66.67
อนุบาลปีที่ 2	1	16.67
อนุบาลปีที่ 1	1	16.67

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 6 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า มีเด็กออทิสติกที่อยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6

การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้เป็นกรวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลมาจากการทดลองโดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองสูงขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป ด้วยวิธีการของวิลคอกชัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังนี้

2.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

ระยะเวลา	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	6	96.83	13.51	2.220	*.026
หลังการทดลอง	6	101.83	14.06		

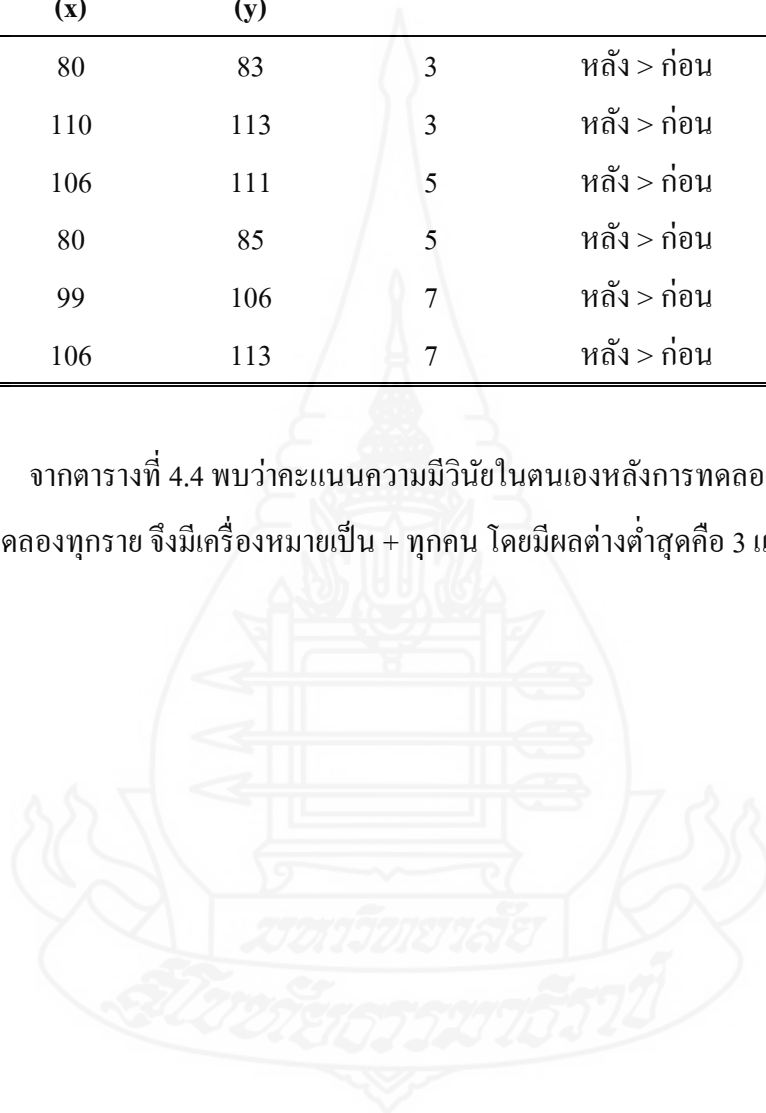
* $p < .05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดแล้วเด็กออทิสติกมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

คนที่	คะแนนก่อน การทดลอง (x)	คะแนนหลัง การทดลอง (y)	ผลต่าง (y-x)	ทิศทางของความ แตกต่าง	เครื่องหมาย
1	80	83	3	หลัง > ก่อน	+
2	110	113	3	หลัง > ก่อน	+
3	106	111	5	หลัง > ก่อน	+
4	80	85	5	หลัง > ก่อน	+
5	99	106	7	หลัง > ก่อน	+
6	106	113	7	หลัง > ก่อน	+

จากตารางที่ 4.4 พบว่าคะแนนความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าคะแนน
ก่อนการทดลองทุกราย จึงมีเครื่องหมายเป็น + ทุกคน โดยมีผลต่างต่ำสุดคือ 3 และสูงสุดคือ 7

2.3 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อเพิ่มความมีวินัยในตนเอง เป็นรายด้าน

2.3.1 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการมีระเบียบแถว

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการมีระเบียบแถว

ระยะเวลา	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	6	27.17	3.60	2.060	*.033
หลังการทดลอง	6	28.67	3.77		

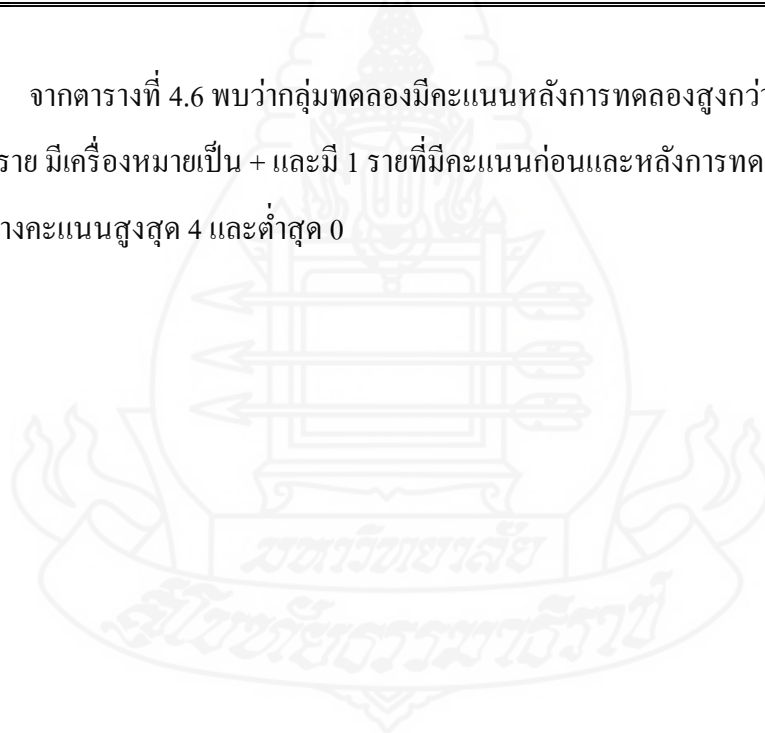
*p < .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการมีระเบียบแถว สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ในด้านการมีระเบียบแถว เด็กมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ตารางที่ 4.6 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการมีระเบียบแถว

คนที่	คะแนนก่อน การทดลอง (x)	คะแนนหลัง การทดลอง (y)	ผลต่าง (y-x)	ทิศทางของความ แตกต่าง	เครื่องหมาย
1	24	24	0	หลัง = ก่อน	-
2	33	34	1	หลัง > ก่อน	+
3	30	31	1	หลัง > ก่อน	+
4	24	25	1	หลัง > ก่อน	+
5	26	28	2	หลัง > ก่อน	+
6	26	30	4	หลัง > ก่อน	+

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง 5 ราย มีเครื่องหมายเป็น + และมี 1 รายที่มีคะแนนก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยมีผลต่างคะแนนสูงสุด 4 และต่ำสุด 0

2.3.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการเก็บของให้เป็นที่

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
ด้านการเก็บของให้เป็นที่

ระยะเวลา	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	6	40.00	6.78	2.232	*.016
หลังการทดลอง	6	42.33	6.98		

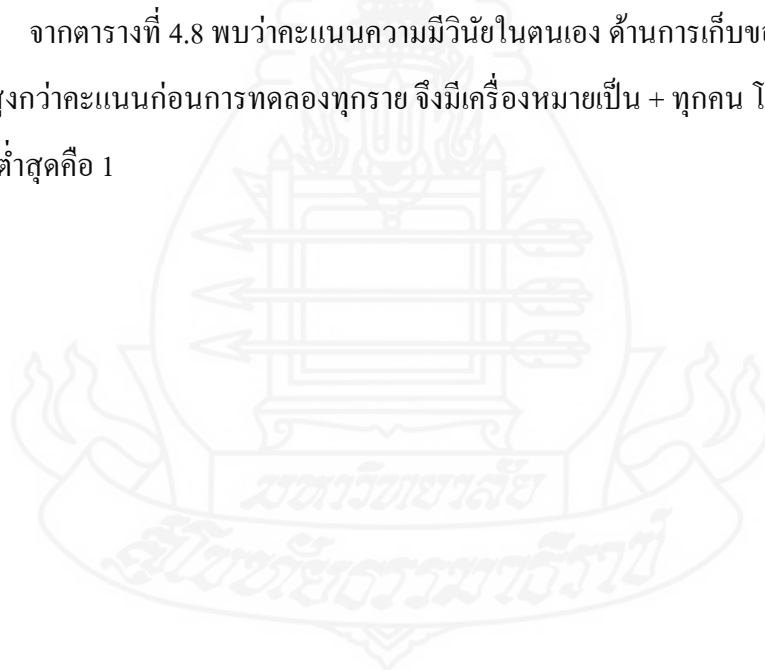
*p < .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทาง
กิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการเก็บของให้เป็นที่ สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุด
กิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็น
เห็นว่าภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ในด้านการเก็บของให้เป็นที่
เด็กมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการเก็บของให้เป็นที่

คนที่	คะแนนก่อน การทดลอง (x)	คะแนนหลัง การทดลอง (y)	ผลต่าง (y-x)	ทิศทางของความ แตกต่าง	เครื่องหมาย
1	33	35	2	หลัง > ก่อน	+
2	46	47	1	หลัง > ก่อน	+
3	45	48	3	หลัง > ก่อน	+
4	30	32	2	หลัง > ก่อน	+
5	42	45	3	หลัง > ก่อน	+
6	44	47	3	หลัง > ก่อน	+

จากตารางที่ 4.8 พบว่าคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการเก็บของให้เป็นที่ หลังการ
ทดลองมีสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลองทุกราย จึงมีเครื่องหมายเป็น + ทุกคน โดยมีผลต่างสูงสุด
คือ 3 และต่ำสุดคือ 1

2.3.3 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการรักษาเวลา

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
กลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด
ด้านการรักษาเวลา

ระยะเวลา	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	6	29.67	4.55	2.060	*.033
หลังการทดลอง	6	32.50	4.81		

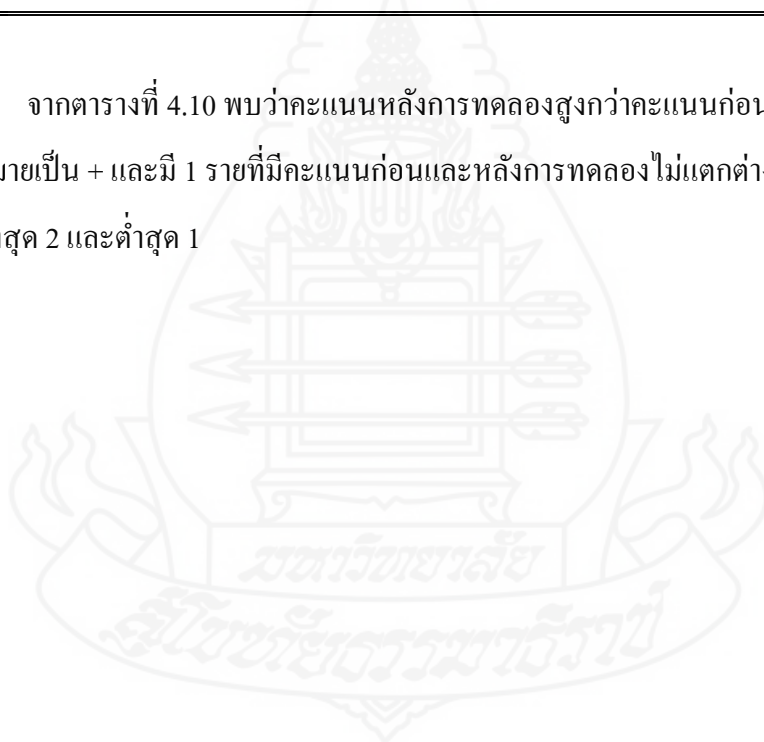
*p < .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทาง
กิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการรักษาเวลา สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าภาย
หลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ในด้านการรักษาเวลา เด็กมีการพัฒนา
ความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ตารางที่ 4.10 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ด้านการรักษาวินัย

คนที่	คะแนนก่อน การทดลอง (x)	คะแนนหลัง การทดลอง (y)	ผลต่าง (y-x)	ทิศทางของความ แตกต่าง	เครื่องหมาย
1	23	24	1	หลัง > ก่อน	+
2	31	32	1	หลัง > ก่อน	+
3	31	32	1	หลัง > ก่อน	+
4	26	28	2	หลัง > ก่อน	+
5	31	33	2	หลัง > ก่อน	+
6	36	36	-	หลัง = ก่อน	-

จากตารางที่ 4.10 พบว่าคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง 5 ราย
มีเครื่องหมายเป็น + และมี 1 รายที่มีคะแนนก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยมีผลต่าง
คะแนนสูงสุด 2 และต่ำสุด 1

2.4 เสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกกลุ่ม

ทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย การมีระเบียบแถว การเก็บของให้เป็นที่เป็นที่ และการรักษาเวลา เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่เปลี่ยนไป หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 ด้านการมีระเบียบแถว

ก่อนการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกก่อนการทดลอง พบว่า เด็กไม่สามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ ไม่มีความเข้าใจเรื่องลำดับ ก่อน – หลัง บางครั้งมีพฤติกรรมแทรกแถว แซงแถวเพื่อน หรือเดินออกนอกแถว เป็นต้น ไม่สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวหรือในขณะที่มีการเดินแถวได้ รวมถึงการเข้าแถวเคารพธงชาติ ที่เด็กยังไม่สามารถอยู่นิ่งๆ ได้ มีพฤติกรรมเดินไปมา ระหว่างการเข้าแถว ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อระเบียบแถวและ อาจทำให้เด็กคนอื่นๆ มีการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้ได้

หลังการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกหลังการทดลอง พบว่า เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ดีขึ้น แต่อาจต้องได้รับคำชี้แนะอยู่บ้าง เริ่มมีความเข้าใจ ลำดับ ก่อน – หลังมากขึ้น มีพฤติกรรมแทรกแถว แซงแถวเพื่อน หรือเดินออกนอกแถว ลดน้อยลง สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้นานขึ้น ควบคุมตนเองให้อยู่นิ่งๆ ขณะยืนเข้าแถวได้ดีขึ้น ตามลำดับ ทำให้เด็กสามารถเข้าแถวร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ดีขึ้น

2.4.2 การเก็บของให้เป็นที่

ก่อนการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกก่อนการทดลอง พบว่า เด็กยังไม่สามารถเก็บของให้เป็นที่ได้ด้วยตัวเอง เช่น ยังไม่สามารถเก็บของใส่ส่วนตัวให้เข้าช่องเก็บของได้ หรือการเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้ว การวางรองเท้านักเรียนที่ยังไม่เป็นระเบียบและวางไม่ตรงสัญลักษณ์ของตนเอง รวมถึงการเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ และการเก็บเก้าอี้ สิ่งเหล่านี้เด็กยังไม่เข้าใจ ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ขาดความมีวินัยในการเก็บของให้เป็นที่

หลังการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกหลังการทดลอง พบว่า เด็กมีความเข้าใจในเรื่องการเก็บของให้เป็นที่มากขึ้น เช่น เด็กสามารถเก็บของใส่ส่วนตัวในช่องเก็บของได้เอง โดยการสังเกตสัญลักษณ์ หรือการสังเกตชื่อของตนเองได้ดีขึ้น สามารถเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้วได้ อาจให้การชี้แนะเล็กน้อยเพื่อให้สามารถเก็บได้เป็นระเบียบมากขึ้น สามารถเก็บรองเท้าตรงตามสัญลักษณ์หรือชื่อของตนเองได้ถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้เด็กสามารถเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จและเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้เรียบร้อยมากขึ้น สามารถทำได้ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ในบางครั้งอาจมีการให้คำชี้แนะเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถเก็บของได้อย่างถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนดและเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงามมากขึ้น

2.4.3 การรักษาเวลา

ก่อนการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกก่อนการทดลอง พบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เช่น ไม่สามารถทำแบบฝึกหัดให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด หรือการเล่นที่มักจะเล่นโดยไม่คำนึงถึงเวลา เมื่อหมดเวลาเล่นเด็กยังมีพฤติกรรมหงุดหงิด ไม่ยอมเลิกเล่น เป็นต้น รวมถึงใช้เวลาในการทำกิจวัตรประจำวันที่ยาวนานเกินไป เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งตัวและการแปรงฟัน เป็นต้น

หลังการทดลอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติกหลังการทดลอง พบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เช่น สามารถทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดได้เร็วขึ้น เสร็จทันเวลาที่กำหนด รวมถึงการเล่นที่เมื่อหมดเวลาเล่นแล้วเด็กสามารถยอมรับข้อกำหนด ขอมหยุดเล่น ไม่มีท่าที่หงุดหงิด และสามารถควบคุมตนเองให้รักษาเวลาได้มากขึ้น ในบางครั้งอาจต้องอธิบายเหตุผลเพิ่มเติม หรือให้คำชมเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น นอกจากนี้ หลังการทดลอง เด็กสามารถรับประทานอาหารได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดมากขึ้น สามารถแต่งกายได้ด้วยตนเองเร็วขึ้น และสามารถแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่ในบางรายอาจทำไม่ได้ทุกครั้ง ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการฝึกฝนต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

1.1.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

1.1.3 วิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองจากการสังเกตเป็นรายด้าน 3 ด้าน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก สามารถพูดคุยสื่อสารได้และเข้าเรียนร่วมกับเด็กปฐมวัยปกติในช่วงวัยเดียวกันที่มีอายุตั้งแต่ 4 – 6 ปี จำนวน 6 คน และเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลจตุเวช เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย
- (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

1.2.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นเตรียมการทดลอง

(1) เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการทดลอง โดยขออนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลจตุเวช กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการใช้สถานที่และจัดเวลาสำหรับทำการทดลอง

(2) เลือกกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก มีอายุตั้งแต่ 4 - 6 ปี จำนวน 6 คน และได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

2) ขั้นดำเนินการทดลอง

(1) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยเพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

(2) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยทั้งหมด 15 กิจกรรม ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เวลา 11.00 – 12.00 น. โดยเลือกวันที่เด็กมาเรียนครบทุกคน ช่วงเวลาดังแต่วันที่ 1 – 26 กุมภาพันธ์ 2559

(3) ผู้วิจัยบันทึกการสังเกตพฤติกรรมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมทุกครั้ง หลังจัดกิจกรรมเสร็จในแต่ละครั้ง จนครบทั้งหมด 15 กิจกรรม

3) หลังการทดลอง

(1) หลังดำเนินการทดลองแล้ว ผู้วิจัยและครูประจำชั้นของเด็กออทิสติกกลุ่มเป้าหมายทำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

(2) นำคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

(3) นำผลที่ได้จากการบันทึก ไปวิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย แสดงจำนวนจำแนกตามอายุและระดับชั้น

2) เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยวิธีของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Rank Test)

3) เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย กลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

4) วิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด จากการสังเกตพฤติกรรม

1.3 ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กออทิสติกมีการพัฒนาวินัยในตนเองสูงขึ้น

2. หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กออทิสติกมีการพัฒนาวินัยในตนเองสูงขึ้น โดยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการมีระเบียบแถว

หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการมีระเบียบแถว สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองในด้านการมีระเบียบแถวสูงขึ้น

2) ด้านการเก็บของให้เป็นที่

หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการเก็บของให้เป็นที่ สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองในด้านการเก็บของให้เป็นที่สูงขึ้น

3) ด้านการรักษาเวลา

หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านการรักษาเวลา สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เด็กมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองในด้านการรักษาเวลาสูงขึ้น

3. พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลาของเด็กออทิสติกกลุ่มทดลองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านการมีระเบียบแถว

เด็กออทิสติกสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ดีขึ้น แต่ในบางครั้งอาจต้องได้รับคำชี้แนะเพื่อให้สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้ดีขึ้น มีความเข้าใจลำดับ ก่อน – หลังมากขึ้น มีพฤติกรรมแทรกแถว แซงแถวเพื่อน หรือเดินออกนอกแถว ลดน้อยลง สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้นาน ควบคุมตนเองให้อยู่นิ่งๆ ขณะยืนเข้าแถวได้ ทำให้เด็กสามารถเข้าแถวร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ดีขึ้น

2) ด้านการเก็บของให้เป็นที่

เด็กออทิสติกมีความเข้าใจในเรื่องการเก็บของให้เป็นที่มากขึ้น เช่น เด็กสามารถเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของได้เองโดยการสังเกตสัญลักษณ์ หรือการสังเกตชื่อของตนเอง สามารถเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้วได้ อาจให้การชี้แนะเล็กน้อยเพื่อให้สามารถเก็บได้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น สามารถเก็บรองเท้าตรงตามสัญลักษณ์หรือชื่อของตนเองได้ถูกต้อง สามารถเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จและเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้ พฤติกรรมทั้งหมดเด็กสามารถทำได้ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ในบางครั้งอาจให้คำชี้แนะเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถเก็บของได้อย่างถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนดและเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ เรียบร้อยมากขึ้น

3) ด้านการรักษาเวลา

เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นในเรื่องการรักษาเวลา สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เช่น สามารถทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดได้เร็วขึ้น เสร็จตามเวลาที่กำหนด รวมถึงการเล่นที่เมื่อหมดเวลาเล่นแล้ว เด็กสามารถยอมรับข้อกำหนด ขอมหยุดเล่น ไม่มีทำที่หงุดหงิด และสามารถควบคุมตนเองให้รักษาเวลาได้มากขึ้น ในบางครั้งอาจต้องอธิบายเหตุผลเพิ่มเติม หรือให้คำชมเล็กน้อย เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีต่อเนื่อง นอกจากนี้ เด็กสามารถรับประทานอาหารเช้าเสร็จตามเวลาที่กำหนดมากขึ้น สามารถแต่งกายได้ด้วยตนเองเร็วขึ้น และสามารถแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่ในบางรายอาจทำไม่ได้ทุกครั้ง ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการฝึกฝนต่อไป

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด และเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นรายด้าน 3 ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยการสังเกตพฤติกรรม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ซึ่งการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 96.83 ส่วนภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพบว่ามีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 101.83 และมีทิศทางของคะแนนสูงขึ้นทุกคนเนื่องจากมีเครื่องหมายเป็นบวก และมีผลต่างของคะแนนสูงสุด 7 คะแนน และผลต่างคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน แสดงให้เห็นว่าเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรี กระต่ายแก้ว (2548) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่มีความมีวินัยในโรงเรียนของเด็กออทิสติกโดยใช้ชุดภาพการสอน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำนวน 1 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง รูปแบบวิจัยเป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เวลา 7 สัปดาห์ แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ใช้เวลา 1 สัปดาห์ เป็นระยะในการสังเกตพฤติกรรม ระยะที่ 2 ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เป็นระยะที่ใช้ชุดภาพในการสอน สัปดาห์ละ

10 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวม 60 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในโรงเรียนของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้ชุดภาพการสอนลดลง

วรรณวิสา พรรณจันทร์แม่นัน (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัยในการแต่งกายด้วยตนเองของนักเรียนออทิสติกโดยใช้เรื่องราวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กออทิสติก เพศชาย จำนวน 1 คน อายุ 7 ปี เครื่องมือที่ใช้คือ เรื่องราวทางสังคม จำนวน 2 เรื่อง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกระยะเวลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และแสดงผลในลักษณะของกราฟเส้น ผลการศึกษาพบว่า เรื่องราวทางสังคมที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้นักเรียนออทิสติกเป้าหมายมีวินัยเรื่องการแต่งกายได้ด้วยตนเองมากขึ้น

จากผลการศึกษารายด้าน พบว่าเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทิศทางของคะแนนสูงขึ้นในทุกด้าน เนื่องจากมีเครื่องหมายเป็นบวกแสดงให้เห็นว่าคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยทั้ง 3 ด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ดังนี้

1. ด้านการมีระเบียบแถว จากผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการมีระเบียบแถวสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการมีระเบียบแถวของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 27.17 และหลังการทดลองพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 28.67 มีทิศทางของคะแนนสูงขึ้นเนื่องจากมีเครื่องหมายเป็นบวก 5 ราย ซึ่งกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยในด้านการมีระเบียบแถว มี 4 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมเรียงแถวแนวเดียวกัน กิจกรรมหนูน้อยเข้าแถวเก่ง กิจกรรมยื่นมือ ไม่หนีแถว และกิจกรรมหนูเดินดี

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยด้านการมีระเบียบแถวได้ ทำให้เด็กสามารถเข้าแถวได้ดีขึ้น เข้าแถวได้เป็นระเบียบ ควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้ ไม่ออกนอกแถว

โดยใช้กิจกรรมเรียงแถวแนวเดียวกัน สามารถเข้าแถวเรียงลำดับก่อนและหลังได้ดีขึ้น ไม่แทรกแถวหรือแซงเพื่อน โดยใช้กิจกรรมหนูน้อยเข้าแถวเก่ง สามารถเข้าแถวเคารพธงชาติ ยืนอยู่ในแถวได้จนจบเพลงและไม่เดินออกนอกแถว โดยใช้กิจกรรมยืนดีๆ ไม่หนีแถว สามารถเดินแถวได้ดี มีระเบียบวินัย ไม่แตกแถวและไม่ชวนเพื่อนคุย โดยใช้กิจกรรมหนูเดินดี ทุกกิจกรรมล้วนส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองด้านการมีระเบียบแถวสูงขึ้น

2. ด้านการเก็บของให้เป็นที่ จากผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของให้เป็นที่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของให้เป็นที่ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 40.00 และหลังการทดลองพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 42.33 มีทิศทางของคะแนนที่สูงขึ้นเนื่องจากมีเครื่องหมายเป็นบวกทุกราย ซึ่งกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยในด้านการเก็บของให้เป็นที่ มี 5 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมของส่วนตัวอย่ามัวให้คนอื่นเก็บ กิจกรรมของเล่นเดินได้ กิจกรรมรองเท้าหนูเรียงเป็นคู่สวยงาม กิจกรรมกินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่ กิจกรรมเก้าอี้พาเพลิน

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยด้านการเก็บของให้เป็นที่ได้ เด็กสามารถเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของของตนเองได้ โดยใช้กิจกรรมของส่วนตัวอย่ามัวให้คนอื่นเก็บสามารถเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้วให้เรียบร้อย และวางในตำแหน่งเดิมได้ โดยใช้กิจกรรมของเล่นเดินได้ สามารถเก็บรองเท้าหน้าห้องเรียนให้เป็นระเบียบและวางรองเท้าให้ตรงกับสัญลักษณ์ของตนได้ โดยใช้กิจกรรมรองเท้าหนูเรียงเป็นคู่สวยงาม สามารถเก็บจากของตนเองไปไว้ในจุดที่เก็บงานหลังจากรับประทานอาหารหรือขนมเสร็จได้ โดยใช้กิจกรรมกินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่ และสามารถเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่หลังลุกออกจากที่นั่งแล้วให้เป็นระเบียบ ทุกกิจกรรมล้วนส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของให้เป็นที่สูงขึ้น

3. ด้านการรักษาเวลา จากผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการรักษาเวลาสูง

กว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนความมีวินัยในตนเองด้านการรักษาเวลาของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 29.67 และหลังการทดลองพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 32.50 มีทิศทางของคะแนนที่สูงขึ้นเนื่องจากมีเครื่องหมายเป็นบวก 5 ราย ซึ่งกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยในด้านการรักษาเวลา มี 4 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมน้องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา กิจกรรมอาหารอร่อยไม่ปล่อยให้เซ็ง กิจกรรมหนูน้อยแต่งตัวไม่มัว ไอ้เอ๋ และกิจกรรมฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยด้านการรักษาเวลาได้ ทำให้เด็กสามารถเล่นได้ตามเวลาที่กำหนด ควบคุมตนเองให้หยุดเล่น ไม่มีพฤติกรรมงอแง หรือต่อรองเมื่อหมดเวลาเล่น โดยใช้กิจกรรมน้องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา สามารถรับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยใช้กิจกรรมอาหารอร่อยไม่ปล่อยให้เซ็ง สามารถแต่งกายด้วยตัวเองให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยใช้กิจกรรมหนูน้อยแต่งตัวไม่มัว ไอ้เอ๋ และสามารถแปรงฟันได้ด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยใช้กิจกรรมฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ ทุกกิจกรรมล้วนส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองด้านการรักษาเวลาสูงขึ้น

จากการศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา พบว่าหลังการทดลองเด็กออทิสติก ระดับปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีข้อมูลแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีระเบียบแถว จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า เด็กออทิสติกสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ดีขึ้น แต่อาจต้องได้รับคำชี้แนะอยู่บ้าง เริ่มมีความเข้าใจลำดับ ก่อน – หลังมากขึ้น มีพฤติกรรมแทรกแถว แชนงแถวเพื่อน หรือเดินออกนอกแถว ลดน้อยลง สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้นานขึ้น ควบคุมตนเองให้อยู่นิ่งๆ ขณะยืนเข้าแถวได้ดีขึ้นตามลำดับ ทำให้เด็กสามารถเข้าแถวร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ดีขึ้น

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านการมีระเบียบแถว แสดงให้เห็นว่า เด็กออทิสติกเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดได้ดี โดยการบูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดเพื่อช่วยลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ เมื่อเด็กออทิสติกควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากขึ้น เด็กสามารถมีส่วนร่วมกับกิจกรรมแนะแนวที่จัดได้ดี เกิดการเรียนรู้ และความเข้าใจ นำไปสู่การมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ตัวอย่างกิจกรรมที่เห็นได้ชัด คือ กิจกรรมหนูน้อยเข้าแถวเก่ง เด็กออทิสติกเข้าร่วมทำกิจกรรมแนะแนวในเรื่องของการเข้าแถวให้เป็นระเบียบ การรู้จักลำดับก่อน-หลัง ร่วมกับการเคลื่อนไหวที่บูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดเข้าไปในขั้นของการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากนั้นใช้กระบวนการแนะแนวในขั้นการสะท้อนกลับการเรียนรู้ ขึ้นสรุปสาระสู่ชีวิตและขึ้นคิดและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เด็กออทิสติกมีความเข้าใจในการปฏิบัติตัวขณะเข้าแถว และให้ความสำคัญของการเข้าแถวลำดับก่อน-หลัง จากนั้นนำประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปปฏิบัติต่อไปได้ ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมหนูน้อยเข้าแถวเก่งแล้ว เด็กออทิสติกสามารถมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเข้าแถวลำดับก่อน-หลังในการใช้ชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น นอกจากนี้กระบวนการในการจัดกิจกรรมแนะแนวมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่ม เด็กออทิสติกจึงได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ได้รับแรงเสริมทางบวกในการทำกิจกรรม เช่น คำชม ปรบมือ และเกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านการมีระเบียบแถว ส่งผลให้เด็กสามารถเข้าแถวร่วมกับเพื่อนได้ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเข้าแถวและอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้อย่างปกติสุข

2. ด้านการเก็บของให้เป็นที่ จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า หลังจากที่เด็กออทิสติกได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น เด็กสามารถเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของได้เองโดยการสังเกตสัญลักษณ์ หรือการสังเกตชื่อของตนเองได้ดีขึ้น สามารถเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้วได้ อาจให้การชี้แนะเล็กน้อยเพื่อให้สามารถเก็บได้เป็นระเบียบมากขึ้น สามารถเก็บรองเท้าตรงตามสัญลักษณ์หรือชื่อของตนเองได้ถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้เด็กสามารถเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จและเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้เรียบร้อยมากขึ้น สามารถทำได้ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่

บางครั้งอาจมีการให้คำชี้แนะเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถเก็บของได้อย่างถูกต้องตามตำแหน่งที่กำหนดและเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงามมากขึ้น

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านการเก็บของให้เป็นที่ แสดงให้เห็นว่าเด็กออทิสติกเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดได้ดี เด็กมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ซึ่งเป็นการบูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อให้เด็กสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตัวเอง ร่วมกับนำวิธีการในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการคิด และเห็นคุณค่าของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของให้เป็นที่และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม ตัวอย่างกิจกรรมที่เห็นได้ชัด คือ กิจกรรมของเล่นเดินได้ เป็นกิจกรรมแนะแนวที่ให้ความรู้ในการเก็บของเล่นให้เป็นที่ มีการบูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดในการเคลื่อนไหวและสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมโดยให้เด็กมีอิสระในการเลือกของเล่นที่ชอบในขั้นของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากนั้นใช้กระบวนการแนะแนวในขั้นการสะท้อนกลับการรับรู้ ขึ้นสรุปสาระสู่ชีวิตและขึ้นคิดและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เด็กออทิสติกมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเก็บของเล่นให้เป็นที่ รวมถึงได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมจากเพื่อน การใช้เทคนิคตัวแบบจากหนังสือนิทาน และได้รับแรงเสริมทางบวกหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแนะแนวแล้ว เด็กออทิสติกยังคงแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บของให้เป็นที่ จากการที่เด็กออทิสติกสามารถเก็บของเล่นได้เองทุกครั้งเมื่อหมดเวลาเล่นและเก็บได้ตรงตำแหน่งเดิมอีกด้วย

3. ด้านการรักษาเวลา จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในเรื่องของการรักษาเวลาสูงขึ้น สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เช่น สามารถทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดได้เร็วขึ้น เสร็จทันเวลาที่กำหนด รวมถึงการเล่นที่เมื่อหมดเวลาเล่นแล้ว เด็กสามารถยอมรับข้อกำหนด ขอมหยุดเล่น ไม่มีทำที่หงุดหงิด และสามารถควบคุมตนเองให้รักษาเวลาได้มากขึ้น ในบางครั้งอาจต้องอธิบายเหตุผลเพิ่มเติม หรือให้คำชมเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น นอกจากนี้ หลังการทดลอง เด็กสามารถรับประทานอาหารได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดมากขึ้น สามารถแต่งกายได้ด้วยตนเองเร็วขึ้น และ

สามารถแปร่งฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่ในบางรายอาจทำไม่ได้ทุกครั้ง ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการฝึกฝนต่อไป

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านการรักษาเวลา แสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดได้ดี ซึ่งเป็นการบูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดที่เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเห็นคุณค่าของกิจกรรม เมื่อเด็กเห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมแล้วเด็กจะยอมรับและทำตามเงื่อนไขของกิจกรรมได้ดีขึ้น ร่วมกับการใช้กิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้เด็กคิดและนำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองด้านการรักษาเวลายานำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง เด็กออทิสติกจึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดีขึ้น สามารถควบคุมตนเองให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ยอมรับข้อตกลงที่ทำร่วมกันในการทำกิจกรรมได้ดี ตัวอย่างกิจกรรมที่เห็นได้ชัด คือ กิจกรรมหนูน้อยแต่งตัวไม่มัวโอ๊ะโอ๊ะ เป็นกิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้เด็กออทิสติกสามารถแต่งกายด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด มีการบูรณาการกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัดในการเคลื่อนไหวและวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ดีขึ้นในขั้นของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากนั้นใช้กระบวนการแนะแนวในขั้นการสะท้อนกลับการรับรู้ ขึ้นสรุปสาระสู่ชีวิตและขึ้นคิดและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เด็กออทิสติกมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการแต่งกายให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด รวมถึงการที่เด็กออทิสติกได้เรียนรู้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม และเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับการได้รับแรงเสริมทางบวก ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมความมีวินัยด้านการรักษาเวลาที่ดีขึ้น หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแนะแนวแล้ว เด็กออทิสติกยังคงแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการแต่งกายด้วยตัวเองให้เสร็จตามเวลาได้ เช่น การแต่งกายชุดนักเรียน การแต่งกายชุดพละ การแต่งกายชุดนอน ได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ส่งผลดีต่อการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นข้อมูลหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการศึกษาภายในโรงเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางสังคมในเรื่องความมีวินัยในตนเองที่เหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหาได้

3.1.2 ครูและผู้ดูแลเด็กออทิสติกสามารถนำกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการกิจกรรมบำบัดไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยได้

3.1.3 ก่อนการนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาแผนของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการกิจกรรมบำบัดให้เข้าใจก่อนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวเด็ก

3.1.4 ผู้ที่นำกิจกรรมไปใช้ควรมีไหวพริบในการแก้ปัญหาและจัดการกับพฤติกรรมเฉพาะหน้าของเด็ก เนื่องจากเด็กออทิสติกอาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะร่วมกิจกรรมได้ จึงต้องมีการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลหลังการทดลองอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพและความคงทนของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติก

3.2.2 ควรมีการศึกษากิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยทั่วไป หรือกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กพิเศษประเภทอื่นๆ

3.2.3 ควรมีการศึกษากิจกรรมแนะแนวโดยใช้แนวทางอื่นๆ มาบูรณาการเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น มีเครื่องมือทางการแนะแนวในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2557). *เปลี่ยนออทิสติกจากภาวะเป็นพลัง*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2559 , จาก <http://www.forums.dmh.go.th/index.php?topic=137048.0>
- การต์ระพี เบญจมนิวัฒน์. (2558). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคของเคอร์ซีในการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- กิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก. (2558). *กิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก*. สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2558 , จาก <http://www.iqeqdekthai.com/know/learn/learn17-2.htm>
- กิ่งสร เกาะประเสริฐ. (2555). *ผู้เรียนลักษณะพิเศษ. ประมวลสาระชุดวิชา 22769 การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การใช้การเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 10-17.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 80 ง, 45-47.*
- โกศล มีคุณ. (2555). *การประเมินคุณภาพของเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. ประมวลชุดวิชา 25714 การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คลินิกกิจกรรมบำบัด. (2558). *ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์. คลินิกกิจกรรมบำบัด, คณะเทคนิคการแพทย์*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558 , จาก <http://www.ams.cmu.ac.th/amscsc/otclinic.html>

- จอมสุรางค์ โปธิสสัย. (2558). *กลุ่มโรคออทิสติก(Autistic spectrum disorder)* จิตเวชศาสตร์เด็ก และวัยรุ่น, โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2558, จาก <http://haamor.com/th/ออทิสติก/#article102>
- จรีลักษณ์ รัตนพันธ์. (2555). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษที่มีความบกพร่อง. *ประมวลชุดวิชา 22769 การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุวรรณ กำลั้งเหลือ. (2556). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการจัดการชั้นเรียน* ครอบคลุมโรงเรียนบ้านห้วยหมากแดง จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิตตินันท์ เฉชะคุปต์. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. เอกสารการสอนชุดวิชา 20303 จิตวิทยาและวิทยาการการเรียนรู้*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิตติรัตน์ พุกจินดา. (2545). *เรื่องธรรมชาติของเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชซิ่ง.
- ฉันทนา ศรีภักดี. (2555). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านของไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลา บ้วนหลี่. (2558). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2545). *Autism and Pervasive Developmental Disorders*. จิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บิยอนด์เอนเตอร์ไพรส์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). *จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารารัตน์ ทัพโต. (2554). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2549). *แนวทางการดูแลออทิสติกแบบบูรณาการ*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.happyhomeclinic.com/au22-autisticcare.htm>
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2556). *ความชุกของโรคออทิสติกในประชากรทั่วไป*. ศูนย์สารสนเทศ. กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.dmh.go.th/downloadportal/Morbidity/Autistic.pdf>
- ธนวุฒิ คำประเทือง. (2551). *ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทางกิจกรรมบำบัด ที่มีผลต่อสมรรถภาพการทำงานของมือในเด็กออทิสติก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธิดารัตน์ ธนะคำดี. (2552). *การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดิมา จักรเพชร. (2544). *ผลของชุดแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล เนียมหอม. (2557). *การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย*. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2558, จาก <http://www.nareumon.com/index>.
- นิธิพัฒน์ เมฆขจร และ วัลภา สบายยิ่ง. (2555). *จิตวิทยาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ, ประมวลสาระชุดวิชา 22769 การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประดิษฐ์ อุปรมย์. (2540). *มนุษย์กับการเรียนรู้*. เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา หน่วยที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 15), 117 - 155. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพิมพร สันวงศ์. (2551). *การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (ปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปรีชา วิหคโต. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม. ประมวลชุดวิชา 25711 แนวคิดทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. ศีษศาสตร.
- นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2546). *วิธีสอนเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก. (2538). *วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด: (พิมพ์ครั้งที่ 2)* กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระราชกฤษฎีกา. (2545). กำหนดให้สาขากิจกรรมบำบัดเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 (มาตรา 3) *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119, ตอนที่ 69 ก.*
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก: 1-19.*
- พิรยา มั่นเขตต์วิทย์. (2551). แบบจำลองกิจกรรมบำบัดสำหรับการบำบัดรักษาด้านการรับรู้และความรู้ความเข้าใจ. ใน: พิรยา มั่นเขตต์วิทย์, การบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัดสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของการรับรู้และความเข้าใจ: (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: คาราวรรณการพิมพ์.
- พุทธิตา. (2550). *บูรณาการเพื่อลูกออทิสติก*. แสบปี แฟมิลี่, แพลน ฟอร์ คิดส์ จำกัด. กรุงเทพฯ: พิณีการพิมพ์.
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. (2542). *คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ภาควิชากิจกรรมบำบัด. (2558). *บริการทางกิจกรรมบำบัด*. ภาควิชากิจกรรมบำบัด, คณะเทคนิคการแพทย์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.ot.ams.cmu.ac.th/>
- มณี ธิญญาพรพาณิชย์. (2542). *โรคที่มักให้การวินิจฉัยครั้งแรกในทารก เด็ก หรือวัยรุ่น=Disorders usually first diagnosed in infancy, childhood, or adolescence*. เชียงใหม่: โครงการตำราคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มยุรี เพชรอักษร, สร้อยสุดา วิทยากร, นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์, เมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, ศศิธร สังข์อู่ และไฉทยา ภิระบรรณ. (2557). แนวปฏิบัติทางคลินิกกิจกรรมบำบัดสำหรับบุคคล ออทิสติกสเปกตรัม = OCCUPATIONAL THERAPY CLINICAL PRACTICE GUIDELINE FOR INDIVIDUALS WITH AUTISTIC SPECTRUM DISORDER. (OT-CPG-ASD). สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ, กรมสนับสนุน บริการสุขภาพ. กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี: อาร์ต ควอลิไฟท์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). *แนวการศึกษาชุดวิชาการสัมมนาทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา: (พิมพ์ครั้งที่ 2) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เรจินา จันทรเพ็ญ. (2548). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน: มหาวิทยาลัยศิลปกร, นครปฐม.
- วรรณรา พงษ์สิน. (2550). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบึงคอง จังหวัดศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, การแนะแนว)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรรณวิสา พรรณจันทร์แม่น. (2555). *การพัฒนาวินัยในการแต่งกายด้วยตนเองของนักเรียนออทิสติกโดยใช้เรื่องราวทางสังคม (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2557). *การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ. ประมวลชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ชั้น 2*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วุฒิชัย ใจนะภา. (2556). *การฝึกทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกโดยใช้บัตรพลังร่วมกับสถานการณ์จำลอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*: มหาวิทยาลัยศิลปกร, นครปฐม.

- ศศธร บำรุง. (2553). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนกาญจนาภิเษกสมโภชฯจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศศิธร สังข์อู่. (2548). *ผลการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศีลดา แสงคำ. (2549). *คู่มือพัฒนาความมีวินัยของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณัฐ เดชจันทร์. (2554). *การพัฒนาความมีระเบียบวินัยของนักเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนเทศบาล 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมภพ เรืองตระกูล. (2542). *โรคออทิสซึม: (พิมพ์ครั้งที่ 6). ตำราจิตเวชศาสตร์*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว.
- สมร ทองดี และ ปราณิ งามสุด. (2555). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว, ประมวลสาระชุดวิชา 25714 การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาคมนักกิจกรรมบำบัด/อาชีพบำบัดแห่งประเทศไทย. (2558). *มารู้จักกิจกรรมบำบัดกันเถอะ*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.otat.org/index.php>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม: (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2558). *ความหมายของโรคออทิสซึม. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ: เล่มที่ 32, เรื่องที่ 9 โรคออทิสซึม*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2558, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=32&chap=9&page=t32-9-infodetail01.html>

- สรินยา ศรีเพชรราช. (2555). การบำบัดเพื่อการฟื้นฟูผู้เรียนลักษณะพิเศษ, *ประมวลสาระชุดวิชา 22769 การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สรินยา ศรีเพชรราช. (2558). *การทำกิจกรรมบำบัด Sensory integration*. ภาควิชากิจกรรมบำบัด, คณะเทคนิคการแพทย์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนทรี กระต่ายแก้ว. (2548). การศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยของเด็กออทิสติกโดยใช้ชุดภาพการสอน. *สารนิพนธ์ กศ.ม.*(การศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สืบศักดิ์ น้อยดัด. (2555). *การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา: (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรรัตน์ ไหมอ่อน. (2549). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- Brisbane, Holly E. (1994). *The Development Child: Understanding Children and Parenting*. (6th ed.). New York : Glencoe.
- Carey, C. Karen; & Rothstein, Audrey. (2004). *Autism A Comprehensive Occupational Therapy Approach*. (2nd ed.). USA: Aota.
- Danlap, Linda L. (2009). *An Introduction to Early Childhood Special Education*. Birth to Age Five. Pearson. Upper Saddle River, New Jersey: Columbus, Ohio.
- Gartrell, D. (1994). *A guidance approach to discipline*. New York: Delmar Publishers.
- Gootman, M. E. (2001). *The caring teacher' guide to discipline: Helping young students learn self-control, responsibility and respect*. California: Corwin Press.

- Gordon, A. M., and Browne, K W. (1995). *Beginnings & Beyond* (4th ed.). New York: Delmar Publishers.
- Gordon, A. M., and Browne, K W. (1996). *Guiding young children in a diverse society*. Maryland: Allyn & Bacon.
- Jean A. Ayres Ph.D., OTR. (2015). *Sensory Integration*. Retrieved from <http://spduniversity.org/jean-ayres-biography>
- Kindsvatter,R., Wilen, W., and Ishler, M. (1996). *Dynamics of effective teaching*. New York: Longman.
- Kottman, Terry, Ashby, Jefferey S. and DeGraff, Donald. (2001). *Adventures in Guidance How to Integrate Fun into Your Guidance Program*. Alexandria: Library of Congress Cataloging Publication.
- Leatzow Nancy, Neuhauser Carol, Wilms Liz. (2542). *การสร้างวินัยในชั้นปฐมวัย*. พลสุข กิจรัตน์ (แปล). กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ.
- Martin, Garry & Pear, Juser. (2009). *Behavior Modification What it is and how to do it*. Pearson International Edition. University of Manitoba.
- Mash, Eric J., & Wolfe, David A. (1999). *Abnormal Child Psychology*.
- Mercer, Cecil D. (1979). *Children and Adolescents with learning Disabilities*. Columbus: Charles E Merrill Publishing Co.
- Rowe, Shawn & Wartsch, James. (2004). In Usha Goswami (Edited). *Childhood Cognitive Development*. Pp. 538-584.
- Sensory Processing Disorder Foundation. (2015). *Sensory Processing Disorder*. Retrieved from <http://www.spdfoundation.net/about-sensory-processing-disorder/>
- Tomanik, S.S., Pearson, D.A., Loveland, K.A., Lane, D.M. & Shaw, B. (2007). Improving the reliability of autism diagnoses: Examining the utility of adaptive behavior. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. Pp.921 - 928.

- Volkmar, F.R., Pual, R., Klin, A., & Chohen, D. (2005). Handbook of Autism and Pervasive Developmental Disorder : Vol. : *Diagnosis, Development, Neurobiology and Behavior*. Volkmar, F.R.; et al., editor(s).(3rd Ed.). USA: John Wiley & Son.
- Wing, L. (2001). *The Autistic Spectrum : a Parent's Guide to Understanding and Helping Your child*. California: Berkeley.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ ผศ.ดร.นิรนาท แสนสา
 สถานที่ทำงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์ ข้าราชการครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
 พ.ศ. 2528-2553
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน
2. ชื่อ นางสาวประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลรุ่งเพชร จ.นนทบุรี พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 ประสบการณ์ในการทำงาน 13 ปี
3. ชื่อ นางสาวฐิตียา ว่างาวรรณ์
 สถานที่ทำงาน คลินิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์
 คณะเทคนิค การแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต และ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขากิจกรรมบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ประสบการณ์ ด้านการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๐๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินาถ แสนสา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวไพลิน นิลอาญา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็ก ออทิสติกระดับปฐมวัย ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๑๐๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวไพลิน นิลอาญา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็ก ออทิสติกระดับปฐมวัย ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๐๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวฐิติยา วังการรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวไพลิน นิลอาญา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็ก ออทิสติกระดับปฐมวัย ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมบำบัด ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๗๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุรเวชและผู้เกี่ยวข้อง
สิ่งที่แนบมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวไพลิน นิลอาญา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การใช้
ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับ
ปฐมวัยศึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากนักเรียนระดับปฐมวัยที่ได้รับการ
วินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นออทิสติก และเรียนร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนอนุบาลจตุรเวช

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๘๗๘ ๙๑๔๕

ภาคผนวก ค

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความตรงของแบบทดสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางแสดงค่าความสอดคล้องในการตรวจสอบความตรงของแบบสังเกตพฤติกรรม
ความมีวินัยของเด็กกอล์ฟระดับปฐมวัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	1.00
3	0	+1	+1	0.66
4	+1	+1	+1	1.00
5	+1	0	+1	0.66
6	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	0	0.66
10	+1	0	+1	0.66
11	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	1.00
16	0	+1	+1	0.66
17	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	1.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลปรากฏว่า ความสอดคล้อง
ของแบบสังเกตมีค่า $IOC \geq 0.5$ จำนวน 20 ข้อ และได้ทำการปรับแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำ
ของผู้ทรงคุณวุฒิ

การตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ตารางแสดงข้อมูลและค่าความสอดคล้องของแบบสังเกตจากผลการสังเกตของ

ผู้สังเกต 2 คน

ที่	คะแนนที่ตรงกัน	คะแนนที่ต่างกัน	ค่าสัมประสิทธิ์ความ สอดคล้อง
1	16	4	.80
2	18	2	.90
3	18	2	.90
4	13	7	.65
5	19	1	.95
6	18	2	.90
รวม	102	18	.85

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ที่ .85 แสดงว่าแบบสังเกตมีความเที่ยงสูง

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ชื่อ นามสกุล..... ชื่อเล่น.....

ชั้น อายุ วันที่ทำการประเมิน.....เวลา.....

ผู้ทำการประเมิน..... ตำแหน่ง.....

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

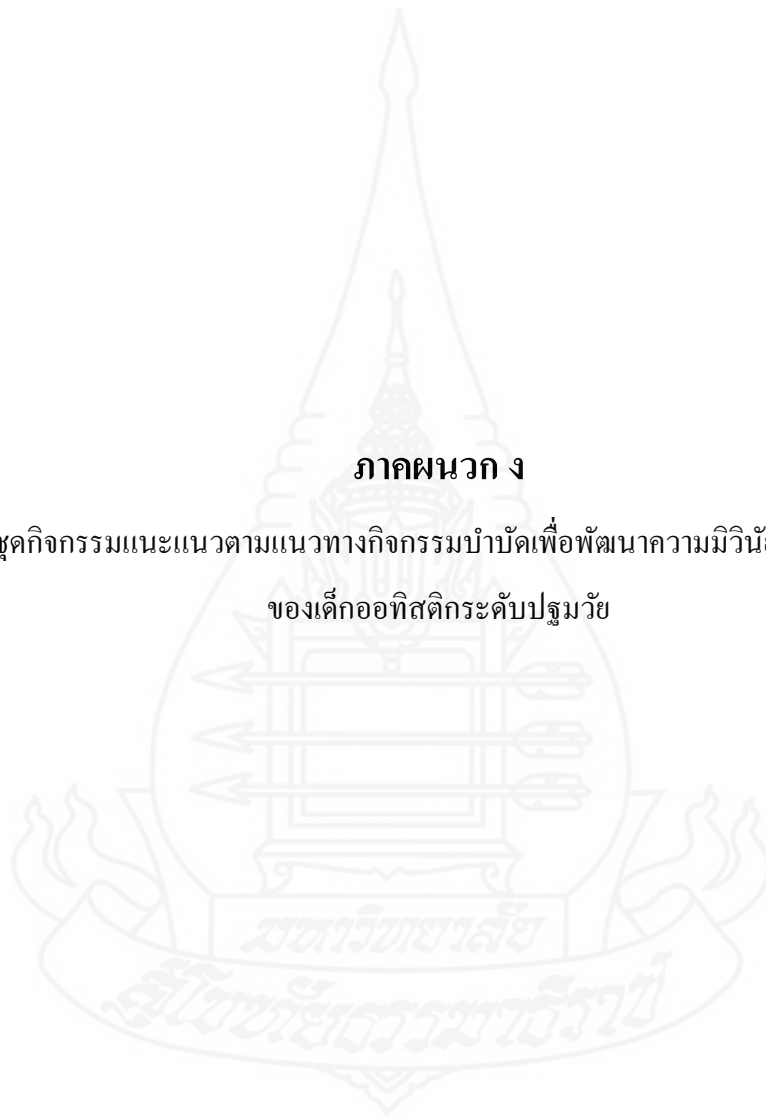
ข้อคำถาม	ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม		
	ทำไม่ได้ (ทำไม่ได้เลย)	ทำได้ ปานกลาง (ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง)	ทำได้ดี (ทำได้ทุกครั้ง)
ด้านที่ 1 การมีระเบียบแถว พฤติกรรมที่เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ มีความเข้าใจเรื่องลำดับก่อน-หลัง และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวได้ ได้แก่ การเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลัง การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเดินแถว			
1. เด็กสามารถขึ้นเข้าแถวโดยมีการเรียงลำดับการขึ้นก่อนและหลังได้อย่างถูกต้อง			
2. ขณะที่เข้าแถวเด็กไม่แซงเพื่อนที่มาก่อน			
3. เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ยืนอยู่ในแถวได้และไม่เดินออกจากแถวได้			
4. เด็กสามารถยืนอยู่ในแถวและเคารพธงชาติได้จนจบเพลง			
5. ขณะที่มีการเดินแถว เด็กสามารถเดินแถวอย่างเป็นระเบียบไม่เดินแตกแถว			
6. เด็กไม่ชวนเพื่อนเล่นหรือชวนเพื่อนคุย ในขณะที่มีเข้าแถวหรือกำลังเดินแถว			

ข้อคำถาม	ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม		
<p>ด้านที่ 2 การเก็บของให้เป็นที่ พฤติกรรมที่เด็กสามารถเก็บของให้เป็นตามที่กำหนด ได้แก่ การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของ การเก็บของเล่นหลังเล่นเสร็จ การวางรองเท้าหน้าห้องเรียน การเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นระเบียบ</p>	<p>ทำไม่ได้ (ทำไม่ได้เลย)</p>	<p>ทำได้ ปานกลาง (ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง)</p>	<p>ทำได้ดี (ทำได้ทุกครั้ง)</p>
7. เด็กสามารถจดจำและเดินไปที่ช่องเก็บของของตนเองได้ถูกต้อง			
8. เด็กสามารถเก็บของใช้ส่วนตัว เช่น เสื้อผ้า แปรงฟัน แก้วน้ำ ฯลฯ ไว้ในช่องเก็บของของตนเองได้อย่างถูกต้อง			
9. เด็กสามารถเก็บของเล่นให้เรียบร้อยได้ เช่น เรียงบล็อกไม้ให้เป็นระเบียบ ปิดฝากล่องของเล่น ฯลฯ ก่อนนำไปเก็บที่ชั้น			
10. เด็กสามารถเก็บของเล่น และวางของเล่นไว้ที่ชั้นเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือวางของเล่นที่ตำแหน่งเดิมได้ถูกต้อง			
11. เด็กสามารถวางรองเท้านักเรียนไว้หน้าห้องได้อย่างเป็นระเบียบ และไม่วางสลับข้างกัน			
12. เด็กสามารถวางรองเท้าไว้ที่สัญลักษณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้อง			
13. เด็กสามารถเก็บจานหลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้วไว้ในจุดที่เก็บจานได้ด้วยตัวเอง			
14. เด็กสามารถเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้หลังจากลุกออกจากที่นั่งแล้วอย่างเป็นระเบียบ			

ข้อคำถาม	ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม		
<p>ด้านที่ 3 การรักษาเวลา พฤติกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>ทำไม่ได้ (ทำไม่ได้เลย)</p>	<p>ทำได้ ปานกลาง (ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง)</p>	<p>ทำได้ดี (ทำได้ทุกครั้ง)</p>
15. เด็กสามารถทำแบบฝึกหัดได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
16. เด็กสามารถควบคุมตนเองให้เรียนได้ตามเวลาที่กำหนด			
17. เด็กสามารถเล่นได้ตามเวลาที่กำหนด โดยเมื่อหมดเวลาเล่นแล้ว สามารถหยุดเล่นและทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไปได้โดยไม่ต้องแฉง			
18. เด็กสามารถรับประทานอาหารได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
19. เด็กสามารถแต่งกายด้วยตนเองได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
20. เด็กสามารถแปรงฟันเองได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
คะแนนรวม			

ภาคผนวก ง

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

**การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความตรงของกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวทางกิจกรรมบำบัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ**

ตารางแสดงค่าความสอดคล้องในการตรวจสอบความตรงของกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาความมีวินัยของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	กิจกรรม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความสอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	หนูรู้จักวินัย	+1	+1	+1	1.00
2	เรียงแถวแนวเดียวกัน	+1	+1	+1	1.00
3	หนูน้อยเข้าแถวเก่ง	0	+1	+1	0.66
4	ยืนดีๆ ไม่หนีแถว	+1	+1	+1	1.00
5	หนูเดินดี	+1	0	+1	0.66
6	ของใช้ส่วนตัวอย่ามั่วให้คนอื่นเก็บ	+1	+1	+1	1.00
7	ของเล่นเดินได้	+1	+1	+1	1.00
8	รองเท้าหนูเรียงเป็นคู่สวยงาม	+1	+1	+1	1.00
9	กินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่	+1	+1	0	0.66
10	เก้าอี้พาเพลิน	+1	0	+1	0.66
11	น้องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา	+1	+1	+1	1.00
12	อาหารอร่อยไม่ปล่อยให้เซ็ง	+1	+1	+1	1.00
13	หนูน้อยแต่งตัวไม่มั่วโอ๊ะโอ๊ะ	+1	+1	+1	1.00
14	ฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ	+1	+1	+1	1.00
15	เด็กดีมีวินัย	+1	+1	+1	1.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลปรากฏว่า ความสอดคล้อง
ของกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดมีค่า $IOC \geq 0.5$ จำนวน 15 กิจกรรมและได้ทำ
การปรับแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางแสดงกำหนดการทำกิจกรรมและแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	กิจกรรม	สถานที่
1	1 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	หนูรู้จักวินัย	ห้องกิจกรรมบำบัด
2	2 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	เรียงแถวแนวเดียวกัน	ห้องกิจกรรมบำบัด
3	4 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	หนูน้อยเข้าแถวเก่ง	ห้องกิจกรรมบำบัด
4	5 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	ยืนดีๆ ไม่หนีแถว	ห้องกิจกรรมบำบัด และลานเข้าแถว
5	8 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	หนูเดินดี	ห้องกิจกรรมบำบัด และทางเดินใน โรงเรียน
6	9 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	ของใช้ส่วนตัวอย่ามั่วให้ คนอื่นเก็บ	ห้องเรียน
7	10 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	ของเล่นเดินได้	ห้องกิจกรรมบำบัด
8	11 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	รองเท้าหนูเรียงเป็นคู่ดู สวยงาม	ห้องเรียน
9	15 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	กินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ ถูกต้อง	ห้องเรียนและ ห้องอาหาร
10	16 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	เก้าอี้พาเพลิน	ห้องกิจกรรมบำบัด และห้องเรียน
11	17 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	นั่งหนูเรียนเล่นเป็น เวลา	ห้องกิจกรรมบำบัด
12	19 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	อาหารอร่อยไม่ปล่อยให้ เซ็ง	ห้องอาหาร
13	23 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	หนูน้อยแต่งตัวไม่มั่ว โอ๊ะโอ๊ะ	ห้องกิจกรรมบำบัด
14	24 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	ฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ	ห้องกิจกรรมบำบัด และห้องน้ำ
15	26 ก.พ. 59	12.00 – 13.00 น.	เด็กดีมีวินัย	ห้องกิจกรรมบำบัด

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม “หนูรู้จักวินัย”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อสร้างความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
2. เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองได้

สาระสำคัญ

วินัยในตนเองเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถปลูกฝังได้ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นช่วงวัยที่มีการเรียนรู้ได้มากที่สุด และจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมในอนาคตของเด็ก การเสริมสร้างวินัยในตนเองนี้เด็กทุกคนในสังคมควรได้รับการส่งเสริมทุกกลุ่มทั้งเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะเด็กออทิสติก ที่มีความบกพร่องในด้านวินัยในตนเองอยู่ด้วยแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ถ่ายทอดนำไปสู่การมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่ดีต่อไป เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากหนังสือนิทาน และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรง และใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ตามแนวทางกิจกรรมบำบัดโดยการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นโดยตรง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยแนะนำตัวให้เด็กได้รู้จัก จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุลของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม)
- 2) ให้เด็กสวมป้ายชื่อคล้องคอ เพื่อให้จดจำชื่อของตัวเองและชื่อของเพื่อนได้ดีขึ้น
- 3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายกิจกรรมของวันนี้ให้เด็กทราบ

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ใช้การบรรยายโดยบอกถึงความหมายของ ความมีวินัยในตนเอง โดยในที่นี้หมายถึง การมีวินัยในตนเอง 3 ด้าน ประกอบด้วย

การมีระเบียบแถว หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถเข้าแถวหรืออยู่ในระเบียบแถวได้ มีความเข้าใจเรื่องลำดับก่อน-หลัง และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวได้ คือ การเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลัง การเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเดินแถว

การเก็บของให้เป็นที่ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถเก็บของให้เป็นไปตามที่กำหนด คือ การเก็บของใช้ส่วนตัวในช่องเก็บของ การเก็บของเล่นหลังเล่นเสร็จ การวางรองเท้าหน้าห้องเรียน การเก็บจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ การเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นระเบียบ

การรักษาเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด คือ การทำแบบฝึกหัดเสร็จตามเวลาที่กำหนด การเรียนหรือเล่นตามเวลาที่กำหนด รับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่งกายด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด แปรงฟันด้วยตนเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด

โดยในการบรรยายจะใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย พร้อมกับยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในทั้ง 3 ด้าน ใช้แนวทางกิจกรรมบำบัดจากกรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ โดยการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นโดยตรง

2) กิจกรรมเล่านิทานเรื่อง “หนูรักโรงเรียน” ใช้นิทานเป็นตัวแบบเพื่อสื่อให้เด็กสามารถเข้าใจความมีวินัยในตนเองได้ง่ายขึ้น เรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสม ได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานไปพร้อมกัน

3) ชมสื่อการเรียนรู้เพลง “เด็กดีมีวินัย” ใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ มีการเคลื่อนไหวของภาพและมีเสียงเพลง ช่วยกระตุ้นความสนใจให้เด็กได้ดี

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

1. ผู้วิจัยพูดสรุปเนื้อหาของนิทานที่ได้ฟังอีกครั้งเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากนิทาน พร้อมทั้งกระตุ้นถามความรู้สึกของเด็กที่มีต่อนิทานเรื่อง “หนูรักโรงเรียน” ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้

2. ผู้วิจัยพุดสรุปเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้เพลง “เด็กดีมีวินัย” เพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสื่อวีดิโอพร้อมทั้งกระตุ้นถามความรู้สึกรักของเด็กที่มีวีดิโอ ให้การเสริมแรงเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยพุดสรุปเชื่อมโยงเนื้อหาของนิทานและวีดิโอที่ได้ดู เข้ากับความหมายของวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยในตนเอง เช่น ในนิทานเด็ก ๆ ทุกคนร่วมกันเข้าแถวเคารพธงชาติ โดยที่ไม่มีเด็กคนไหนเดินออกนอกแถว เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้การเข้าแถวดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เด็กๆทุกคนมีความสุข เมื่อปฏิบัติตามระเบียบการเข้าแถวได้ ย่อมเป็นที่รักของเพื่อนและครู เป็นต้น ชี้แนะให้เด็กเห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยนั้น ย่อมส่งผลดีทั้งต่อตัวเด็กและคนรอบข้าง

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยพุดกระตุ้นให้เด็กนึกถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน เชื่อมโยงกับพฤติกรรมของเด็กขณะที่อยู่โรงเรียน ยกตัวอย่างการเปรียบเทียบให้เด็กเห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่มีวินัยในตนเอง พร้อมกับให้เด็กตอบคำถามง่าย ๆ ในการเลือกแสดงพฤติกรรมตามตัวอย่าง เช่น ความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของให้เป็นที่เป็นที่ ผู้วิจัยสมมุติให้เด็กกำลังเล่นของเล่น เมื่อหมดเวลาแล้ว เด็กๆ จะเก็บของเล่นให้เข้าที่ หรือ เดินออกจากห้องไปโดยที่ไม่เก็บ ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นการปรบมือและคำชมเมื่อเด็กสามารถเลือกตอบได้ถูกต้อง หรือสามารถพุดแสดงความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติมได้

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. ป้ายชื่อสำหรับคล้องคอ
2. หนังสือนิทาน เรื่อง “หนูรักโรงเรียน” ผู้แต่ง โดย แม่हनอนแก้ว ภาพประกอบ โดย สาวตรี พรหมพิทักษ์กุล จัดจำหน่ายและเผยแพร่ โดย บริษัท วาดศิลป์ จำกัด

3. วิดีโอสื่อการเรียนรู้ เพลง เด็กดีมีวินัย โดยโครงการเด็กดีมีวินัย ขั้บร้อย
โดย นพ.ศุภณัฐ ศิริกุลชยานนท์ ตัดต่อ โดย วรพจน์ รัตนสัญญา ผู้ผลิตและแนวคิด โดย
รศ.พญ.ชุติมา ศิริกุลชยานนท์ เผยแพร่ทาง https://www.youtube.com/watch?v=jwZird2I_1k
การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม การแสดง
ความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม “เรียงแถวแนวเดียวกัน”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้การเข้าแถวให้เป็นระเบียบ
2. เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่ในระเบียบแถวขณะที่มีการทำกิจกรรมได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเข้าแถวให้เป็นระเบียบได้

สาระสำคัญ

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอย่างหนึ่งที่เด็กปฐมวัยสามารถทำได้ คือ การเข้าแถว ซึ่งเด็กในวัยนี้จะได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจากการทำกิจวัตรประจำวันที่โรงเรียน แต่ในเด็กนักเรียนออทิสติกที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเรื่องการเข้าแถว เนื่องจากเด็กยังขาดทักษะด้านสังคมและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งเป็นปัญหาที่พบในเด็กออทิสติก ขาดการควบคุมตนเอง และขาดการฝึกฝนอย่างถูกวิธี ทำให้เด็กกลุ่มนี้มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝนในด้านการเข้าแถว เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติในการเข้าแถวร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ ช่วยลดปัญหาที่เด็กออทิสติกอาจรบกวนการเข้าแถวได้อีกทางหนึ่ง

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบที่เป็นนิทาน การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงที่มีเงื่อนไข และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลำดับตามแนวทางกิจกรรมบำบัดโดยมีการบูรณาการของ 3 ระบบหลัก คือ กายสัมผัส การรับความรู้สึกจากกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อและระบบเวสติบูลาร์

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุล

ของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม) ควรมีการแนะนำตัวทุกครั้งที่ทำกิจกรรมเพื่อฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก กล้าที่จะพูดหน้ากลุ่ม ซึ่งจะส่งผลดีในการทำกิจกรรมขึ้นไป

2) ให้เด็กคล้องปายชื่อเพื่อให้อัดจำชื่อเพื่อนได้ง่ายขึ้น

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “เด็กดีต้องเข้าแถว” ให้เด็กๆ ฟัง โดยใช้น้ำเสียงหนักเบา เพื่อสร้างความน่าสนใจขณะเล่าและกระตุ้นให้เด็กมองจดจ่อมาที่ภาพในหนังสือ

2) จากนั้นฝึกให้เด็กยืนเข้าแถว โดยใช้เชือกเส้นเล็กๆ วางเป็นแนวเส้นตรงให้เด็กเหยียบบนเส้นเชือกให้ฝ่าเท้าได้สัมผัสกับเส้นเชือก ในทางกิจกรรมบำบัดนั้นเป็นการกระตุ้นระบบกายสัมผัส เพิ่มประสบการณ์ในการสัมผัสที่ฝ่าเท้า และการวางเส้นเชือกให้เป็นเส้นตรงนั้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ลักษณะของการเข้าแถว การจัดระเบียบของร่างกายตนเอง ยืนตรงเท้าชิดและเอามือแนบลำตัว กระตุ้นเล็กน้อยให้เด็กสังเกตเพื่อนที่ทำได้ดีเป็นแบบอย่าง

3) ให้ทำกิจกรรมปีนปายขึ้น – ลง สะพานลื่น ในทางกิจกรรมบำบัดเป็นการกระตุ้นระบบการรับรู้กล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ และระบบเวสติบูลาร์ จากนั้นให้เด็กหีบหมุดเสียบครั้งละ 1 หมุด ไป – กลับ คนละ 10 รอบ โดยกำหนดให้น้องเข้าแถวให้เป็นระเบียบโดยใช้เส้นเชือกจากกิจกรรมก่อนหน้ามาวางเพื่อให้เด็กได้เหยียบ จากนั้นให้ปีนปายขึ้น – ลง สะพานลื่น ทีละคน ให้ปีนปายตามแถว ตามลำดับ ไม่ให้แซงเพื่อน และไม่ดันเพื่อน ใช้การชี้แนะและกระตุ้นเตือนขณะทำกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง กำหนดให้มีการหีบหมุดเสียบเพื่อสร้างจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกิจกรรม

4) ให้สติ๊กเกอร์ดาวติดที่ปายชื่อเป็นรางวัลเมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้โดยอยู่ในแถวอย่างเป็นระเบียบและไม่แซงเพื่อน

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

1. ผู้วิจัยพูดสรุปเนื้อหาของนิทานที่ได้ฟังอีกครั้งเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากนิทาน พร้อมทั้งกระตุ้นถามความรู้สึกของเด็กที่มีต่อนิทานเรื่อง “เด็กดีต้องเข้าแถว” ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้

2. ผู้วิจัยกระตุ้นถามความรู้สึกของเด็กที่มีขณะเข้าแถวเหยียบเส้นเชือก ใช้คำถามปลายเปิดในช่วงแรกเพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาพูดเพื่ออธิบายความรู้สึก อาจให้ตัวเลือกในการตอบในกรณีที่เด็กตอบไม่ได้ เช่น รู้สึกสากที่เท้า/เจ็บเท้า หรือ รู้สึกจุกจี้ เป็นต้น ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้

3. ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมปีนป่ายขึ้น – ลง สะพานลื่น ใช้การสะท้อนกลับความรู้สึกเมื่อเด็กตอบได้ หรือให้เลือกตอบเช่น สนุกสนาน ตื่นเต้น อึดอัด เป็นต้น

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

1. ผู้วิจัยสรุปโดยการเชื่อมโยงเรื่องราวในนิทานเข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยด้านการมีระเบียบแถว ซึ่งให้เห็นผลดีของการเข้าแถวที่เป็นระเบียบ และผลเสียของการไม่เข้าแถว

2. ผู้วิจัยชี้引导孩子เห็นถึงการขึ้นเข้าแถวให้เป็นระเบียบและเป็นแนวเส้นตรง ใช้เส้นเชือกและการกระตุ้นการสัมผัสที่ฝ่าเท้า ให้เด็กได้เรียนรู้ตำแหน่งการขึ้น วิธีการเข้าแถวที่ต้องมีการขึ้นเรียงต่อจากเพื่อน และฝึกการควบคุมตัวเองให้เหยียบอยู่บนเส้นเชือก

3. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมปีนป่ายเข้า-ออกถ้ำใหญ่ ให้เด็กเข้าใจความสำคัญของการเข้าแถว ความเป็นระเบียบที่มี ทำให้กิจกรรมสำเร็จไปได้เรียบร้อย หากเด็กๆ ไม่เข้าแถวให้เป็นระเบียบ ต่างคนต่างปีนป่าย อาจก่อให้เกิดอันตรายขณะเล่นได้ และใช้การเคลื่อนไหวมาเป็นสื่อเพื่อตอบสนองต่อการต้องการการเคลื่อนไหวของเด็กและเพิ่มความสนุกสนานในการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

1. ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดโดยยกตัวอย่างกิจกรรมเข้าแถวที่เด็กได้ทำเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เช่น การเข้าแถวไปห้องน้ำ การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าแถวรับของว่าง เป็นต้น อธิบายถึงพฤติกรรมการเข้าแถวพร้อมยกตัวอย่างผลของพฤติกรรม เช่น การเข้าแถวรับของว่าง หากเด็กๆ เข้าแถวให้เป็นระเบียบอยู่ในแถวการรับของว่างก็จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เด็กๆ ได้ทานของว่างรวดเร็วขึ้น ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่หากเด็กไม่เข้าแถว แย่งกันรับของว่างก็อาจทำให้ของว่างหก เด็กก็จะไม่ได้ทานของว่าง ครูก็จะคุ้ยได้จากนั้นกระตุ้นให้เด็กตอบว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมแบบใดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองมากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่เด็กยังตอบได้ไม่ครอบคลุม

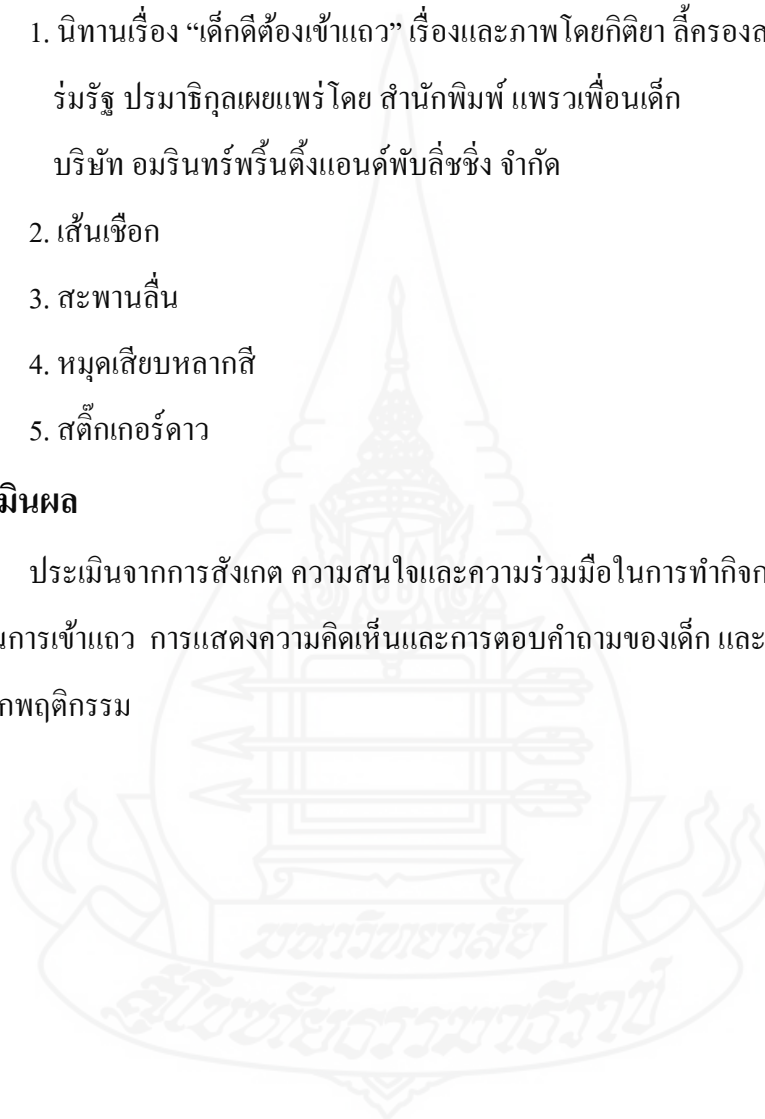
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงสติ๊กเกอร์ดาวที่ให้ว่าเป็นรางวัลให้สำหรับเด็กที่เข้าแถวได้ เด็กดีเท่านั้นถึงจะได้ดาว และหากเด็กทำพฤติกรรมเข้าแถวอีก ผู้วิจัยก็จะให้สติ๊กเกอร์อีก เป็นการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข สร้างแรงจูงใจในการเข้าแถว

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “เด็กดีต้องเข้าแถว” เรื่องและภาพโดยกิตติยา ลีครองสกุลและ
รัฐภูมิ ปรมาธิกุลเผยแพร่โดย สำนักพิมพ์ แพรวเพื่อนเด็ก
บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
2. เส้นเชือก
3. สะพานลื่น
4. หมุดเสียบหลากสี
5. สติ๊กเกอร์ดาว

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความเป็นระเบียบในการเข้าแถว การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม “หนูน้อยเข้าแถวเก่ง”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้การเข้าแถวโดยเรียงลำดับ ก่อน – หลัง
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการเข้าแถวที่ดีขึ้น
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเรียงแถว

ลำดับก่อน – หลัง ได้

สาระสำคัญ

ในการเข้าแถวเด็กต้องสามารถควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในระเบียบแถวได้ ในเด็กออทิสติกนั้นมีความยากลำบากในการควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้ ซึ่งอาจเกิดจากเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อยู่ไม่นิ่ง หันเหความสนใจง่าย และไม่มีสมาธิในการลำดับก่อน – หลัง จึงต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำๆ ใช้เทคนิคต่างๆ มาช่วยในการฝึกฝนให้เด็กสามารถควบคุมตนเองให้สามารถทำกิจกรรมได้ดีขึ้น รวมถึงควบคุมตนเองให้สามารถอยู่ในแถวและเรียงลำดับก่อนหลังได้อย่างถูกต้อง

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้การเคลื่อนไหวซึ่งเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก สอดแทรกทักษะทางสังคมในการเข้าแถว ใช้สื่อสัญลักษณ์ตัวเลขและตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่มให้เด็กเรียนรู้การลำดับก่อน-หลัง พร้อมกับการเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข ใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมกับการเคลื่อนไหวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุล

ของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม) ควรมีการแนะนำตัวทุกครั้งที่ทำกิจกรรมเพื่อฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก กล้าที่จะพูดหน้ากลุ่ม ซึ่งจะส่งผลดีในการทำกิจกรรมขึ้นไป

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อเพื่อให้อาจารย์ชื่อเพื่อนได้ง่ายขึ้น

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยให้เด็กทำกิจกรรมเดินบนคานทรงตัว ความสูงจากพื้น 8 นิ้ว กว้าง 4 นิ้ว คนละ 10 รอบ โดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการเดินให้เด็กดูก่อน ชี้แนะให้เด็กสังเกตท่าทาง การวางเท้าขณะเดิน การกางแขนเพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย จังหวะเบียดร่างกายและการมองจุดจ้องที่คานทรงตัวขณะเดิน

2) นำกระดาษที่เขียนตัวเลข 1 – 6 ไว้ติดที่ป้ายชื่อของเด็กเพื่อแสดงให้เห็นถึงลำดับก่อน – หลัง โดยให้เด็กที่อาสาแนะนำตัวก่อนในขั้นนำติดตัวเลขลำดับที่ 1 จนถึงลำดับที่ 6

3) ให้เด็กเข้าแถวโดยกำหนดให้เรียงลำดับตามตัวเลขที่ป้ายชื่อ

4) ให้เด็กเดินทรงตัวบนคานทรงตัวทีละคน ตามลำดับก่อนหลัง โดยเว้นระยะห่างประมาณ 1 เมตรต่อคน เพื่อไม่ให้เด็กชนกัน พร้อมกับกระตุ้นให้เด็กสังเกตลำดับขณะเดินทรงตัวให้การเสริมแรงทางบวกเมื่อเด็กสามารถเดินทรงตัวได้ดีกระตุ้นให้ทำกิจกรรมได้สำเร็จ และเตือนเล็กน้อยเพื่อให้เด็กควบคุมตัวเองขณะทำกิจกรรมได้ดีขึ้น ทำตามกิจกรรมทั้งหมด 10 รอบจนครบ

5) ให้สติ๊กเกอร์รูปหน้ายิ้มเป็นรางวัลเมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้โดยอยู่ในแถวและไม่แซงเพื่อน สามารถเรียงลำดับก่อน – หลัง ได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กบอกความรู้สึกของตนเองที่มีต่อกิจกรรม อาจใช้คำถามให้เด็กเลือกตอบ เช่น สนุกหรือไม่สนุก กลัวหรือไม่กลัว เป็นต้น เนื่องจากเด็กออทิสติกบางคนยังไม่สามารถอธิบายความรู้สึกของตนเองได้ชัดเจนมากนัก พร้อมทั้งพูดคุยถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะเดินทรงตัว เช่น เดินชนเพื่อนหรือไม่ เดินตกจากคานทรงตัวหรือไม่ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรมหนูน้อยเข้าแถวเก่งกับความมีวินัยในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน – หลัง ซึ่งให้เด็กเห็นถึงความสำคัญในการลำดับก่อน - หลังกับกิจกรรมที่ได้ทำไป พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความมีวินัยในการเข้าแถวลำดับก่อนหลัง คือ เด็กสามารถเข้าแถวตามลำดับตัวเลขได้ดี ไม่มีการแย่งลำดับ ไม่ชนเพื่อน จึงทำให้การทำกิจกรรมดำเนินไปได้ด้วยดี เกิดความสนุกสนาน แต่หากมีเด็กที่แย่งแถวขึ้นมาหรือเดินไม่ตามลำดับตัวเลข อาจทำให้ชนเพื่อน หรือตกจากคานทรงตัวและได้รับบาดเจ็บได้

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

1. ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กพูดถึงพฤติกรรมความมีวินัยในการเข้าแถวลำดับก่อน – หลัง ในขณะที่ทำกิจกรรม (ในกรณีที่เด็กสามารถพูดสื่อสารได้ดีในระดับหนึ่ง) และอาจยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน – หลัง ในชีวิตประจำวัน ที่โรงเรียน เช่น การเข้าแถวตามลำดับก่อน – หลัง เพื่อเข้าห้องน้ำ การเข้าแถวลำดับก่อน – หลังเพื่อส่งการบ้าน และการเข้าแถวลำดับก่อน – หลังในการทำกิจกรรมอื่นๆ เป็นต้น จากนั้นให้เด็กตอบว่าเป็นพฤติกรรมที่ยกตัวอย่างไปนั้นเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม หากเด็กตอบถูกให้การเสริมแรงทางบวกด้วยการปรบมือและคำชม

2. ผู้วิจัยกล่าวถึงสติ๊กเกอร์หน้ายิ้มที่ให้เป็นรางวัลให้สำหรับเด็กที่เข้าแถวตามลำดับได้ เด็กดี และหากเด็กทำพฤติกรรมเข้าแถวตามลำดับได้อีก ผู้วิจัยก็จะให้สติ๊กเกอร์อีก เป็นการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข สร้างแรงจูงใจในการเข้าแถวตามลำดับต่อไป

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. คานทรงตัว
2. สติ๊กเกอร์รูปหน้ายิ้ม

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความเป็นระเบียบในการเข้าแถวตามลำดับก่อน – หลัง การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม “ยินดี ๆ ไม่หนีแถว”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติดีขึ้น
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเข้าแถว

เคารพธงชาติได้

สาระสำคัญ

เด็กออทิสติกส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องการรอคอย เนื่องจากภาวะของความบกพร่องที่เกิดขึ้น ในเด็กออทิสติกบางคนอาจพบอาการอยู่ไม่นิ่ง เดินไปมา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้มีความยากลำบากในการยืนเข้าแถวเคารพธงชาติ หรือ ไม่สามารถยืนเคารพธงชาติได้จนจบเพลง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่เด็กออทิสติกจะต้องได้รับการฝึกฝนและส่งเสริมให้เด็กสามารถเข้าแถวเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ ที่โรงเรียนได้ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้คือการใช้กิจกรรมแนะแนวร่วมกับแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะเข้าแถวและให้เด็กสามารถเรียนรู้การเข้าแถวเคารพธงชาติที่ถูกต้องและง่ายมากขึ้น

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อสารการเรียนรู้ และสื่อเสียงเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ร่วมกับเทคนิคการให้การเสริมแรงทางบวกและทางลบ และใช้กรอบอ้างอิงพฤติกรรมนิยมซึ่งในทางกิจกรรมบำบัดจะจัดกิจกรรมตามสถานการณ์จริง อาศัยการกระตุ้นจากผู้บำบัดโดยตรง เน้นการฝึกในทักษะที่บกพร่อง ปรับแก้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์จริง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุลของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม) การแนะนำตัวก่อนทำกิจกรรมเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการพูดแสดงความคิดเห็นในขั้นกิจกรรมต่อไป

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อเพื่อให้จดจำชื่อเพื่อนได้ง่ายขึ้น

3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยเปิดวิดีโอสื่อการเรียนรู้ “การเข้าแถวเคารพธงชาติ”

2) หลังจากชมวิดีโอสื่อการสอนฝึกเสร็จแล้ว ให้เด็กฝึกยืนตรง โดยผู้วิจัยทำท่ายืนตรงให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง คือ ยืนตรง เท้าชิดกัน มือแนบลำตัว ศีรษะและลำตัวตรง จากนั้นให้เด็กยืนตรงหน้ากระจก (ใช้กระจกช่วยให้เด็กสามารถมองเห็นร่างกายตัวเองและปรับท่าทางการยืนให้ถูกต้อง) ผู้วิจัยช่วยชี้แนะการยืนและจัดทำท่างให้เหมาะสม กระตุ้นเล็กน้อยให้เด็กสังเกตเพื่อนและทำตามแบบเพื่อน ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กทำได้

3) เมื่อเด็กสามารถยืนตรงได้ถูกต้องแล้ว ต่อไปฝึกให้เด็กยืนตรงอยู่ในห่วงวงกลมสี ซึ่งเด็กสามารถเลือวงกลมสีที่ตนเองชอบ (ให้เด็กมีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม) โดยวงกลมนั้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร พอให้เด็กยืนในวงกลมได้ จัดวงกลมเรียงเป็นแถวเรียงหนึ่งเพื่อจำลองการเข้าแถวและวางเงื่อนไขไม่ให้เด็กออกนอกวงกลมภายในเวลา 2 นาที (ระยะเวลาใกล้เคียงกับการเคารพธงชาติจริงที่โรงเรียน) หากเด็กคนไหนทำไม่ได้ก็จะไม่ได้สติ๊กเกอร์หัวใจหลังจบกิจกรรม

4) เมื่อฝึกควบคุมตัวเองให้อยู่ในวงกลมได้แล้ว จากนั้นให้เด็ก 2 คน ทำหน้าที่เชิญธงชาติ เปิดเพลงชาติไทยให้เด็กฟังและฝึกให้ร้องตามในเด็กที่สามารถจดจำเพลงชาติไทยได้ และวางเงื่อนไขไม่ให้เด็กเดินออกนอกวงกลมเช่นเดิม เมื่อจบเพลงให้เปลี่ยนผู้เชิญธงชาติและทำ

กิจกรรมซ้ำจนกว่าเด็กทำหน้าที่เชิงชุมชนครบทุกคน เด็กที่สามารถทำตามเงื่อนไขได้ จะให้แรงเสริมทางบวกเป็นคำชมและได้สติ๊กเกอร์รูปหัวใจแปะที่ป้ายชื่อ

5) หลังทำกิจกรรมเสร็จให้เด็กระบายสีรูปภาพ เด็กเคารพธงชาติ โดยเลือกใช้สีเส้นตามจินตนาการ สร้างความผ่อนคลายหลังการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

1. ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กแสดงความรู้สึกที่มีต่อวิดีโอสื่อการเรียนรู้ “การเข้าแถวเคารพธงชาติ” ใช้คำถามนำ ร่วมกับการให้ตัวเลือกบ้างในเด็กที่ยังบอกความรู้สึกของตัวเองได้ไม่ด้นัก และให้เด็กตอบสิ่งที่ได้เห็นในวิดีโอแล้วรู้สึกอย่างไรตัวอย่าง เด็กที่สามารถตอบได้เด็กบอกว่า “เห็นเด็กยืนเข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติไทย ทุกคนเป็นเด็กดี หนูอยากเป็นเด็กดี”

2. ผู้วิจัยทบทวนกิจกรรม “ยืนดีๆ ไม่หนีแถว” ทีละขั้นตอนให้เด็กฟังอีกครั้ง จากนั้นให้เด็กแสดงความรู้สึกต่อกิจกรรม เช่น ชอบหรือไม่ชอบ ทำได้หรือไม่ได้ ขั้นตอนใดรู้สึกไม่ชอบทำหรือทำได้ยาก เป็นต้น

3. ให้เด็กดูภาพที่ตนเองระบายสี พร้อมกับให้เด็กแสดงความรู้สึกที่มีต่อภาพ อาจให้ตัวเลือกในการตอบ เช่น ชอบหรือไม่ชอบ สวยหรือไม่สวย ระบายสีเสร็จแล้วจิตใจหรือไม่จิตใจ ระบายสีเสร็จแล้วอยากเอาไปให้ใครดู (เด็กบางคนตอบว่าอยากให้พ่อแม่ หรือคนที่บ้านดู) เป็นต้น

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “ยืนดีๆ ไม่หนีแถว” กับพฤติกรรมความมีวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติ ซึ่งเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเข้าแถวเคารพธงชาติอย่างเป็นระเบียบ สวยงาม ทำให้กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติดำเนินไปได้ด้วยดีและการควบคุมตนเองให้ยืนเข้าแถวได้จนจบเพลงชาติไทย ไม่เดินออกนอกแถวได้นั้นทำให้เพื่อนๆ และครูเกิดความพอใจและให้คำชมแก่เด็ก เด็กเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดและนำพฤติกรรมความมีวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตจริง โดยการยกตัวอย่างพฤติกรรมการเข้าแถวที่โรงเรียนในตอนเช้า ให้เด็กแสดงความคิดเห็นว่าพฤติกรรมใดที่ไม่เหมาะสมและพฤติกรรมใดที่เหมาะสม แล้วเด็กจะเลือกปฏิบัติตัวแบบใด อาจใช้การยกตัวอย่างพฤติกรรมแล้วถามให้เด็กตอบว่าทำหรือไม่ทำ เช่น ในการเข้าแถว

เคารพธงชาติตอนเช้า เด็กๆจะเดินไปเดินมาหรือไม่ (เด็กสามารถตอบได้ว่า “ไม่ทำ”) และในการเข้าแถวเคารพธงชาติ เด็กๆ จะยืนอยู่ในแถวได้โดยไม่เดินออกนอกแถว (เด็กสามารถตอบได้ว่า “ทำ”) นอกจากนี้กระตุ้นให้เด็กสังเกตภาพพระบารมีที่เด็กได้ทำ ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมความมีวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติ ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นคงอยู่ได้ยาวนาน

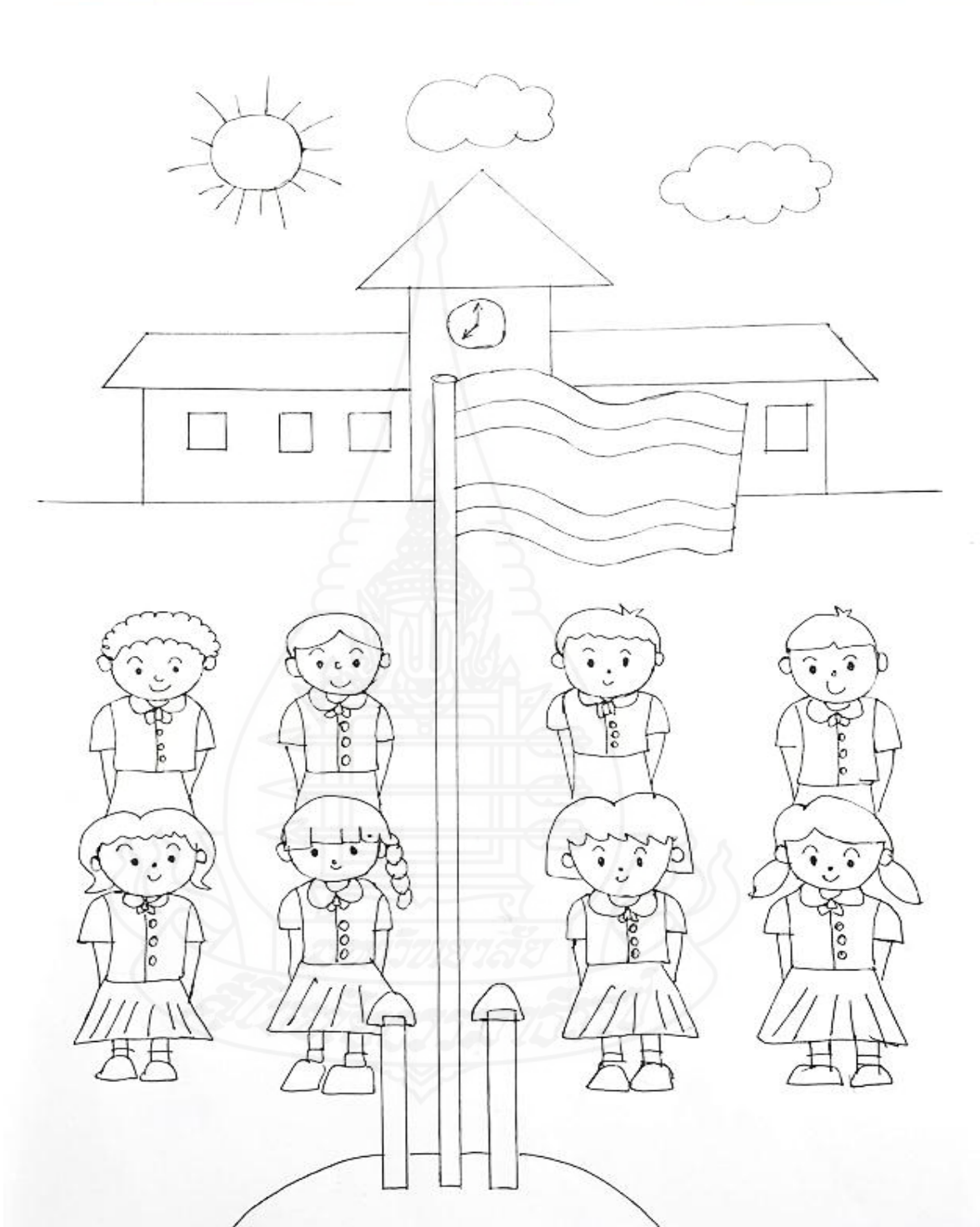
สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. วิดีโอสื่อการเรียนรู้เคารพธงชาติ เรื่อง การเข้าแถวเคารพธงชาติ
ผู้แต่ง นางสาวสุรัตนา ทิพนนท์ เผยแพร่โดย
<https://www.youtube.com/watch?v=hR11VbeWNig>
2. กระจกบานใหญ่ หรือห้องที่มีกระจกอยู่แล้ว
3. ห่วงวงกลม (อาจทำจากพลาสติก หรือกระดาษก็ได้)
4. เพลงชาติไทย
5. สติกเกอร์รูปหัวใจ
6. ภาพพระบารมีรูปเด็กเคารพธงชาติ

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การร่วมมือในการทำกิจกรรม ความเป็นระเบียบในการเข้าแถวเคารพธงชาติ การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก สติกเกอร์ที่ได้รับผลงานการระบายสีภาพและผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

ภาพระบายสีรูปเด็กเคารพธงชาติ

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม “หนูเดินดี”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้การเดินแถวอย่างเป็นระเบียบ
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการเดินแถวเป็นระเบียบ
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเดินแถว

ให้เป็นระเบียบได้

สาระสำคัญ

นอกจากความสามารถในการควบคุมตนเองให้อยู่ในแถวได้แล้วนั้น ระเบียบแถว ขณะที่มีการเดินแถวก็เป็นเรื่องจำเป็นที่เด็กออกทัศนคติควรได้รับการฝึกฝนเช่นกัน เนื่องจากกิจกรรมในโรงเรียนนอกจากการเข้าแถวเคารพธงชาติอยู่กับที่แล้ว ยังมีการเดินแถวเพื่อไปยังสถานที่ต่างๆ ดังนั้น จึงควรใช้กิจกรรมแนะแนวควบคู่กับการใช้แนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและส่งเสริมให้เด็กออกทัศนคติสามารถเดินแถวร่วมกับเพื่อนได้อย่างเป็นระเบียบและไม่มีพฤติกรรมรบกวนเพื่อนรอบข้างขณะเดินแถวอีกด้วย

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์จากวิดีโอสื่อการเรียนรู้ ร่วมกับใช้ตัวแบบที่เป็นตัวบุคคลอาศัยกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เด็กได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วมกับการเคลื่อนไหวตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้และใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเพื่อให้เด็กเกิดความสุขสานในการทำกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุลของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม)

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยเปิดวิดีโอสื่อการเรียนรู้เรื่อง “ลิตเติ้ล ท ทหาร ตอน ระเบียบวินัย คือหัวใจของเรา”

ผู้วิจัยพูดกระตุ้นให้เด็กสังเกตพฤติกรรมของตัวการ์ตูนขณะที่มีการเดินแถว

2) หลังจากดูสื่อวิดีโอเสร็จแล้ว ฝึกให้เด็กเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ โดยมีการเรียงลำดับก่อน – หลัง (ใครมาก่อนอยู่หน้าใครมาช้าอยู่หลัง)

3) จากนั้นให้เด็กเดินบนพื้นผิวสัมผัสที่หลากหลาย ได้แก่ บนพื้นผิวขอนไม้ซึ่งมีความขรุขระ เดินบนพื้นผิวของพรมซึ่งมีความอ่อนนุ่ม และเดินบนพื้นผิวกระเบื้องซึ่งมีความเรียบลื่น โดยที่ผิวสัมผัสทั้งหมดนี้จะถูกวางเรียงกันเป็นแนวเส้นตรงเพื่อจะจำลองการเดินแถว พื้นผิวสัมผัสที่หลากหลายนี้จะช่วยกระตุ้นระบบการรับสัมผัสที่ฝ่าเท้า เพิ่มประสบการณ์ในการรับสัมผัสแก่เด็ก

4) กำหนดให้เดินบนผิวสัมผัส ไป – กลับ 10 รอบ และกระตุ้นให้เด็กเดินอย่างเป็นระเบียบ ไม่แตกแถว ไม่แซงเพื่อน ไม่แก้งเพื่อน และไม่ชวนเพื่อนคุยขณะที่ทำกิจกรรม ให้การเสริมแรงทางบวกเป็น คำชมและสติ๊กเกอร์รูปตัวการ์ตูนสำหรับเด็กที่สามารถทำกิจกรรมได้ตามที่กำหนด

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

1. ผู้วิจัยสรุปเรื่องราวในวิดีโอสื่อการเรียนรู้เรื่อง “ลิตเติ้ล ท ทหาร ตอน ระเบียบวินัย คือหัวใจของเรา” จากนั้นให้เด็กพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อสื่อที่ได้ดู อาจเป็นการแสดงความรู้สึกต่อตัวละครก็ได้ อาจใช้การกระตุ้นถามนำ หรือให้เลือกตอบ

2. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมเดินบนพื้นผิวสัมผัสอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นกระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความรู้สึกที่มีขณะเดินบนผิวสัมผัสที่หลากหลาย

3. ผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมให้เด็กทราบถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยสังเกตได้ เช่น เด็กๆมีความตั้งใจ สายตามองจดจ่อที่ผิวสัมผัสขณะเดินแถว และมีการก้าวเดินอย่างระมัดระวัง ให้ความสนใจกับพื้นผิวสัมผัส ไปพร้อมกับการรักษาระยะห่างในการเดินกับเพื่อน เด็กบางคนสังเกตการณ์เดินของเพื่อนและเดินตามเพื่อนได้ดี ขณะทำกิจกรรมเด็กไม่คุยกัน และส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการเดินแถว เป็นต้น อาจมีเด็กบางคนที่ยังควบคุมตัวเองได้ไม่ดีนัก วอกแวก และพยายามจะเดินออกนอกแถว ผู้วิจัยใช้การชี้แนะและเตือน ซึ่งเด็กสามารถกลับเข้าสู่กิจกรรมตามเพื่อนได้เช่นเดิม และเด็กทุกคนสามารถทำกิจกรรมได้จนเสร็จสิ้นตามที่กำหนด

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรม “หนูเดินดี” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในขณะเดินแถว ซึ่งนำให้เด็กเห็นถึงข้อดีและผลที่ได้ของการเดินแถวอย่างเป็นระเบียบ เช่น แถวมีความเป็นระเบียบ มองดูสวยงาม มีความปลอดภัยขณะเดินไปในสถานที่ต่างๆ ครูสามารถดูแลเด็กได้ง่ายและทั่วถึง และซึ่งนำให้เด็กเห็นถึงข้อเสียและผลที่ได้ของการเดินแถวอย่างไม่เป็นระเบียบ คุยกันในแถว แชนเพื่อน หรือวิ่งออกนอกแถว เช่น ทำให้แถวไม่เป็นระเบียบ มองดูไม่สวยงาม หากเด็กคุยกันก็จะเกิดเสียงดัง รบกวนผู้อื่น หากแชนเพื่อนหรือวิ่งออกนอกแถวก็อาจทำให้ชนเพื่อนหรือสะดุดล้มได้

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

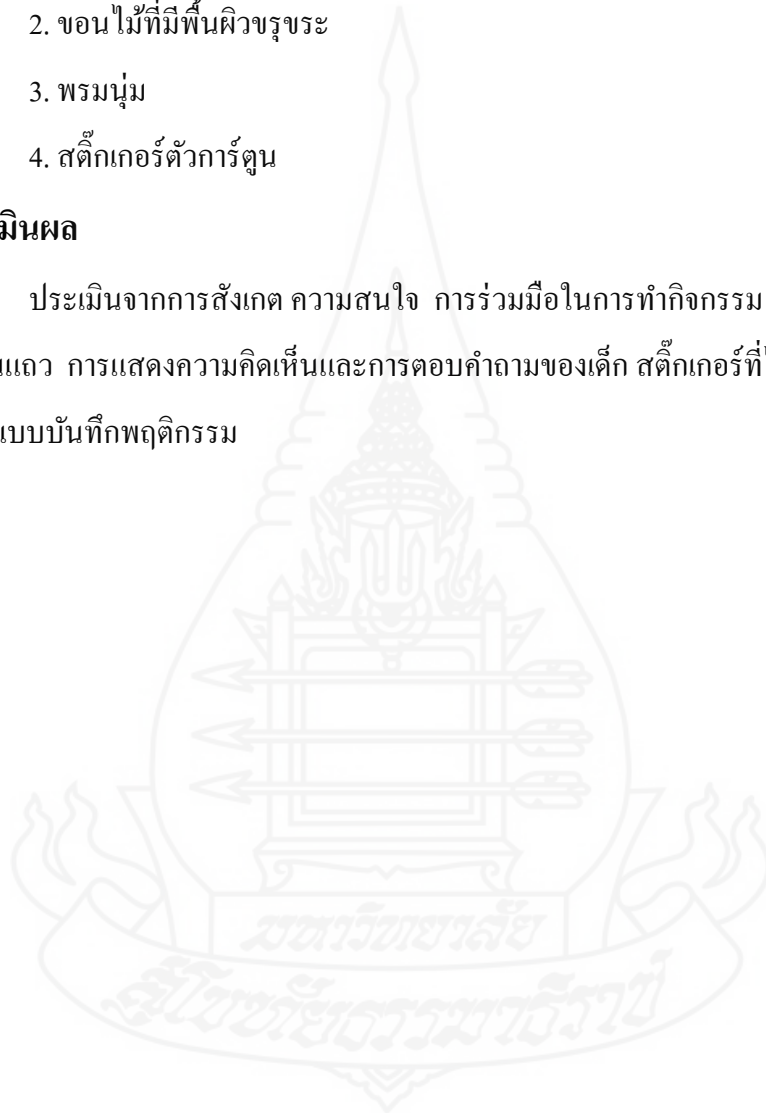
ผู้วิจัยให้เด็กแสดงความคิดเห็นในการเลือกแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความมีระเบียบวินัยในการเดินแถว ยกตัวอย่าง การเดินแถวในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินแถวไปเรียนยังห้องต่างๆ การเดินแถวไปเข้าห้องน้ำ การเดินแถวไปโรงอาหาร เป็นต้น หากเด็กตอบไม่ได้ อาจใช้การตั้งคำถามแล้วให้เลือกตอบ หากเด็กตอบได้ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมและสติ๊กเกอร์รูปการ์ตูน

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. วิดีโอสื่อการเรียนรู้เรื่อง “ลิตเติ้ล ท ทหาร ตอน ระเบียบวินัย คือหัวใจของเรา”
ผลิต โดย กองทัพบก เผยแพร่ทาง
<https://www.youtube.com/watch?v=zBt30g9ntHQ>
2. ขอนไม้ที่มีพื้นผิวขรุขระ
3. พรมนุ่ม
4. สติกเกอร์ตัวการ์ตูน

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การร่วมมือในการทำกิจกรรม ความเป็นระเบียบในการเดินแถว การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก สติกเกอร์ที่ได้รับ และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม “ของใช้ส่วนตัวอย่ามัวให้คนอื่นเก็บ”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการเก็บของใช้ส่วนตัวเป็นที่ได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองด้านการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ได้

สาระสำคัญ

ความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บของใช้เป็นที่นั้นเป็นทักษะหนึ่งที่เด็กออกทิสติกควรได้รับการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก และการเก็บของที่ง่ายที่สุดคือการเก็บของใช้ส่วนตัว เมื่อเด็กได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว เด็กออกทิสติกก็จะมีพฤติกรรมการเก็บของใช้ส่วนตัวดีขึ้น สามารถ รับผิดชอบต่อสิ่งของของตนเองได้ ช่วยเหลือตัวเองในการนำของใช้ส่วนตัวไปเก็บให้เข้าที่ที่ได้โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่น

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปภาพ ใช้เทคนิคตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ร่วมกับการให้การเสริมแรงทางบวก ใช้สิ่งของและสถานที่จริงในการทำกิจกรรม และใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมตามแนวทางกิจกรรมบำบัดเพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุลของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม)

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยให้เด็กได้เรียนรู้โดยใช้บัตรภาพเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยนำชุดภาพที่เกี่ยวข้องกับการเก็บของใช้ส่วนตัว ได้แก่ ชุดภาพเหตุการณ์เด็กเก็บเสื้อผ้าที่ตู้เก็บของ ชุดภาพเหตุการณ์เด็กถือกระติกน้ำไปเก็บที่โถ๊ะ และชุดภาพเหตุการณ์เด็กถือแก้วน้ำกับแปรงฟันไปเก็บที่ตะกร้า โดยในแต่ละเหตุการณ์นั้นจะประกอบไปด้วยภาพ 3 ภาพ ให้เด็กทุกคนได้สลับเปลี่ยนกันเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพด้วยตัวเอง จากนั้นผู้วิจัยทำการเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ถูกต้องอีกครั้งพร้อมทั้งอธิบายเหตุการณ์ในแต่ละภาพอย่างละเอียดเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ลำดับเหตุการณ์ในการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่

2) ผู้วิจัยให้เด็กได้รู้จักสิ่งของเป็นของใช้ส่วนตัวจริง ๆ ของตนเอง ได้แก่ เสื้อผ้า กระติกน้ำ แก้วน้ำและแปรงฟัน ใช้การชี้แนะให้เด็กสังเกตชื่อของตนเองที่ติดอยู่กับของใช้ต่างๆ (ใช้ชื่อเล่นหรือชื่อจริงก็ได้)

3) ให้เด็กฝึกเก็บของใช้ส่วนตัวในที่ต่างๆ โดยมีช่องสำหรับเก็บเสื้อผ้า มิโตะ สำหรับวางกระติกน้ำ และตะกร้าวางแก้วน้ำกับแปรงฟัน จากนั้นให้เด็กหยิบของใช้ส่วนตัวที่วางตรงหน้า ไปวางตามจุดต่างๆ ตามที่กำหนด โดยที่เสื้อผ้าเด็กต้องนำไปเก็บที่ช่องเก็บเสื้อผ้า กระติกน้ำนำไปวางเก็บไว้ที่โถ๊ะ และแก้วน้ำกับแปรงฟันนำไปวางเก็บไว้ในตะกร้า ผู้วิจัยให้คำชี้แนะเล็กน้อยเพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้ตามที่กำหนด

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

1. ผู้วิจัยนำบัตรภาพมาเรียงลำดับเหตุการณ์ในการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ทั้งหมด จากนั้นอธิบายเหตุการณ์ในภาพซ้ำอีกครั้ง แล้วจึงกระตุ้นถามความรู้สึกของเด็กที่มีในการทำกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ตอบว่าสนุกสนาน และมีบางคนที่ตอบว่าหนูทำได้

2. ผู้วิจัยให้เด็กแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเก็บของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ (เด็กส่วนใหญ่ยังตอบไม่ได้) จึงอาจให้ตัวเลือกในการตอบ เช่น กิจกรรมยากหรือง่าย สนุกหรือไม่สนุก ทำได้ดีหรือไม่ดี เป็นต้น

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “ของใช้ส่วนตัวไม่มัวให้คนอื่นเก็บ” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ ซึ่งแนะนำให้เด็กเห็นว่าการเก็บของใช้ให้เป็นที่นั้น เป็นพฤติกรรมที่ดี แสดงให้เห็นถึงความมีวินัยในตนเอง เมื่อเด็กเก็บของใช้ให้เป็นที่ได้ด้วยตัวเองก็จะทำให้ของใช้มีระเบียบ ไม่สูญหาย ค้นหาหยาบใช้ได้ง่าย ไม่เกะกะ และผลดีของการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่เด็กจะได้รับคำชมจากครูและการยอมรับจากเพื่อนและเป็นที่รักของทุกคน ไม่เป็นภาระให้คนอื่นมาเก็บให้ แต่หากเด็กไม่เก็บของใช้ส่วนตัวด้วยตัวเองแล้ว ก็อาจจะทำให้ของใช้หายหรือค้นหาไม่เจอเมื่อต้องการใช้ได้ ห้องเรียนก็ดูรก ไม่เป็นระเบียบ เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และให้การอธิบายเพิ่มเติมซึ่งให้เห็นว่าเมื่อเด็กๆ ได้ทำกิจกรรมโดยใช้ของใช้ส่วนตัวจริงๆ ในสถานที่จริงก็จะทำให้เด็กๆ สามารถทำได้ด้วยตัวเองถูกต้องในครั้งต่อไปโดยไม่ต้องมีใครบอก

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดและตอบพฤติกรรมที่แสดงให้ถึงความมีวินัยในตนเองในการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ที่เด็กสามารถทำได้ในชีวิตจริงในโรงเรียน และให้สติ๊กเกอร์หัวใจเมื่อเด็กสามารถแสดงความคิดเห็นออกมาได้ แต่หากเด็กไม่สามารถตอบได้เอง อาจให้การยกตัวอย่างพฤติกรรมแล้วให้เด็กตอบสั้นๆ หรือตอบว่าดีหรือไม่ดี จะทำตามหรือไม่ทำตาม เช่น เมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนแล้วเด็กจะเก็บเสื้อผ้า เก็บกระติกน้ำและเก็บแก้วน้ำกับแปรงฟันไว้ที่ใด หรือ เมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนแล้วเด็กจะเก็บเสื้อผ้าไว้ที่ช่องเก็บเสื้อผ้าหรือไม่ เป็นต้น

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. ของใช้ส่วนตัวของเด็ก ได้แก่ เสื้อผ้า, กระติกน้ำ, แก้วน้ำกับแปรงฟัน และชั้นเก็บเสื้อผ้า, โตะ, ตะกร้า ที่ใช้ในชีวิตจริงที่โรงเรียน
2. บัตรภาพเรียงลำดับเหตุการณ์เก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ 3 เหตุการณ์

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่ จำนวนสติ๊กเกอร์ที่ได้จากการตอบคำถามหรือการแสดงความคิดเห็น และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม “ของเล่นเดินได้”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่น
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการเก็บของเล่นให้เรียบร้อย
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่นให้เรียบร้อยหลังเล่นเสร็จได้

สาระสำคัญ

กิจกรรมการเล่นเป็นกิจกรรมหลักในช่วงวัยเด็ก สำหรับเด็กออทิสติกที่เริ่มเล่นของเล่น เป็นเมื่อเล่นเสร็จแล้ว เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเก็บของเล่นให้เข้าที่ และต้องเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย วางที่ตำแหน่งเดิมหรือเก็บไว้ที่สำหรับเก็บของเล่นโดยเฉพาะ ทำให้ของเล่นถูกจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบดูสวยงาม และนำมาเล่นได้สะดวกในครั้งต่อไป เมื่อเด็กได้รับการฝึกฝนให้เก็บของเล่นอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นนิสัยเกิดความมีวินัยในตนเองแล้ว ยังสามารถถ่ายทอดความสามารถนี้ไปสู่การเก็บสิ่งของอย่างอื่นได้อีกด้วย และยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กออทิสติกมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น ใกล้เคียงกับเด็กวัยเดียวกัน

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากหนังสือนิทาน และตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ใช้กระบวนการกลุ่มในการผลักดันให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ และใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด โดยให้เด็กเลือกกิจกรรมที่มีความหมายกับตนหรือกิจกรรมที่เด็กสนใจ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน (ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถจำชื่อจริง และนามสกุลของตนเองได้ ต้องช่วยชี้แนะเล็กน้อยและให้เด็กฝึกพูดตาม)

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยให้เด็กฟังนิทานเรื่อง “เก็บเองเก่งจัง” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเก็บของเล่น หลังจากเล่นเสร็จแล้วให้เป็นระเบียบได้ด้วยตัวเอง

2) หลังจากฟังนิทานจบ ผู้วิจัยให้เด็กเลือกของเล่นตามความสนใจของตนเองคนละ 1 อย่าง เช่น เกมเลียบหมุดสีให้ช่อง เกมหยอดเหรียญ เกมร้อยลูกปัดสีอนุกรม เกมสร้างสรรค์ต่าง ๆ โดยให้เด็กเดินไปที่ชั้นวางของเล่นแล้วหยิบของเล่นชิ้นที่ตนเลือกไว้ ชี้แนะให้เด็กจดจำตำแหน่งที่ของเล่นวางอยู่เดิม โดยใช้ป้ายชื่อของตนเองวางไว้ที่ตำแหน่งนั้น

3) นำของเล่นที่เลือกไว้มาเล่นอิสระ กำหนดเวลาให้เล่น 5 นาที

4) เมื่อครบเวลาที่กำหนด ให้เด็กเก็บของเล่นไว้ที่เดิม โดยดูตำแหน่งของป้ายชื่อที่วางไว้ นำของเล่นไปวางแล้วถือป้ายชื่อของตนเองกลับมาคล้องไว้ที่คอเหมือนเดิม

5) ให้ทำกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง โดยให้เด็กเลือกของเล่นชิ้นใหม่ที่ไม่ซ้ำกับครั้งแรก ให้เด็กเล่นตามเวลาที่กำหนด 5 นาที แล้วเก็บของเล่นไว้ที่เดิม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

1. ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาในนิทานเรื่อง “เก็บเองเก่งจัง” จากนั้นให้เด็กแสดงความรู้สึกที่มีต่อนิทาน กระตุ้นให้เด็กพยายามตอบออกมาเป็นคำพูดสั้นๆ และใช้การสะท้อนกลับความรู้สึกช่วยให้เด็กรับรู้ได้ดีขึ้น

2. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมเก็บของเล่นให้เข้าที่อีกครั้ง บอกถึงพฤติกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติซึ่งมีความคล้ายคลึงกับพฤติกรรมเก็บของเล่นให้เข้าที่ในนิทาน ซึ่งน่าจะช่วยให้เด็กรับรู้ถึงการเป็นเด็กดีมีวินัย สร้างความรู้สึกที่ดีต่อการเก็บของเล่นด้วยตัวเอง

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “ของเล่นเดินได้” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่นให้หลังจากเล่นเสร็จแล้ว ซึ่งให้เด็กเห็นว่าการเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จแล้วจะทำให้ของเล่นมีระเบียบ ของเล่นไม่วางเกะกะ ทำให้ไม่เหยียบของเล่น และสามารถหยิบของเล่นมาเล่นในครั้งต่อไปได้สะดวกขึ้น และกล่าวถึงผลของการที่ไม่เก็บของเล่นให้เด็กเห็นว่าเป็นผลเสีย เช่น ทำให้ห้องรก ไม่มีทางเดิน เด็กอาจเดินเหยียบของเล่นได้ ดังนั้นของเล่นจึงไม่สามารถเดินเองได้ แต่ของเล่นจะถูกเก็บให้เข้าที่ได้เกิดจากที่เด็กเก็บของเล่นแล้วเดินไปเก็บให้เข้าที่ได้นั่นเอง

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยให้เด็กทำแบบฝึกหัดหลังการทำกิจกรรม อธิบายภาพทีละภาพเพื่อให้เด็กเข้าใจพฤติกรรมในภาพให้มากขึ้นก่อนเลือกตอบ เพื่อทดสอบความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วว่าเด็กมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกตอบได้อย่างถูกต้อง

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “เก็บเองเก่งจัง” แต่งโดย สองขา ภาพประกอบโดย หัวหอก เผยแพร่โดย สำนักพิมพ์ พาส แอท คิดส์ บริษัท พาส เอ็ดดูเคชั่น จำกัด
2. ของเล่นต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องเรียน
3. แบบฝึกหัดทบทวนความรู้เรื่องการเก็บของเล่นให้เป็นที่

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกตความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการเก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เข้าที่ การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม ในแบบฝึกหัดและผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

แบบฝึกหัดทบทวนความรู้เรื่องการเก็บของเล่นให้เป็นที่

างวงกลมล้อมรอบภาพที่เก็บของเล่นให้เป็นที่ได้

①

②

③

กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม “รองเท้าหนูเรียงเป็นคู่สวยงาม”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้การมีวินัยในตนเองในการเก็บรองเท้า
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมในการเก็บรองเท้าให้เรียบร้อยได้ด้วยตัวเอง
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเก็บ

รองเท้าได้

สาระสำคัญ

การเก็บรองเท้าของตนเองให้เป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น เป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมที่เด็กออกิสติก ควรได้รับการส่งเสริม ซึ่งการเก็บรองเท้านั้นต้องฝึกให้เด็กสามารถเก็บรองเท้าของตนเองไว้ที่ตำแหน่งหรือสัญลักษณ์ของตนเองให้ได้ โดยในเด็กปฐมวัยครูจะใช้รูปภาพเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้เด็กจดจำตำแหน่งการวางรองเท้าของตนเองได้ เมื่อเด็กสามารถจำตำแหน่งที่วางรองเท้าของตนเองได้แล้ว ฝึกให้เด็กวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบสวยงาม

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อที่เป็นภาพสัญลักษณ์ เน้นการฝึกปฏิบัติจริง สถานที่จริง และใช้ตัวแบบจากผู้วิจัยและเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกับเทคนิคการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันได้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน
- 2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน
- 3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นตอนกิจกรรม

- 1) ผู้วิจัยเตรียมภาพระบายสีรูปสัตว์นานาชนิด ให้เด็กเลือกรูปสัตว์ที่ตนเองชอบมา 1 ภาพ จากนั้นระบายสีภาพให้สวยงาม
- 2) เมื่อระบายสีภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำภาพสัตว์นั้นๆ ไปติดที่พื้นใน ตำแหน่งการวางรองเท้าของเด็ก
- 3) ผู้วิจัยอธิบายสัญลักษณ์ภาพสัตว์กับตำแหน่งการวางรองเท้าให้เด็กฟัง จากนั้นทำเป็นตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเลือกรูปปลา ผู้วิจัยถอดรองเท้าของตนเองแล้วนำไปวางที่สัญลักษณ์รูปปลา แล้วจัดรองเท้าให้เป็นระเบียบโดยการวางรองเท้าทั้งสองข้างให้ชิดกัน จัดปลายรองเท้าชิดกับขอบกำแพงหน้าประตูห้อง
- 4) จากนั้นให้เด็กลองทำ โดยการถอดรองเท้าของตนเองแล้วนำไปวางที่สัญลักษณ์สัตว์ที่ตนเลือกไว้ แล้วจัดรองเท้าให้เป็นระเบียบ ซึ่งเด็กทุกคนสามารถวางรองเท้าไว้ในตำแหน่งสัญลักษณ์สัตว์ได้ถูกต้อง ผู้วิจัยให้คำชม ส่วนการจัดความเรียบร้อยของรองเท้านั้นส่วนใหญ่เด็กสามารถทำตามได้ดี อาจมีเด็กบางคนที่ยังจัดไม่เรียบร้อย ผู้วิจัยชี้แนะให้สังเกตรองเท้าและวางรองเท้าให้เหมือนกับของเพื่อนที่ทำได้เรียบร้อยก่อนแล้ว ซึ่งเด็กก็สามารถทำตามคำชี้แนะ และจัดรองเท้าให้เรียบร้อยได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

ผู้วิจัยพูดคุยทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำทุกขั้นตอนอีกครั้ง และกระตุ้นถามความเห็นของเด็กที่มีต่อกิจกรรม อาจใช้การถามคำถามแล้วให้เลือกตอบ เช่น กิจกรรมสนุกหรือไม่สนุก กิจกรรมนี้ทำได้ยากหรือไม่ยาก หรือ เด็กๆ ชอบกิจกรรมนี้หรือไม่ชอบ เป็นต้น อาจถามเหตุผลเพิ่มเติมในเด็กที่สามารถพูดสื่อสารได้ดี

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “รองเท้าหนูเรียงเป็นคู่สวยงาม” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บรองเท้าให้เรียบร้อย โดยกระตุ้นให้เด็กสังเกตรองเท้าของตนเองและของเพื่อนที่วางอยู่อย่างเป็นระเบียบ จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมโดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีในการเก็บรองเท้าให้เรียบร้อยเป็นระเบียบและวางอยู่ที่สัญลักษณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความสวยงามและเด็กไม่สลับรองเท้ากับเพื่อนอีกด้วย จากนั้นกระตุ้นให้เด็กแสดงความรู้สึกที่มีต่อการวางรองเท้าของ

ตนเอง ในเด็กที่สามารถตอบได้ เด็กตอบว่า “เรียบร้อย” หรือ “สวยงาม” นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของการวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบที่อาจทำให้รองเท้าเกะกะหน้าห้อง อาจทำให้สะดุดรองเท้าล้มได้ รวมถึงทำให้หน้าห้องเรียนดูไม่สวยงาม เมื่อต้องการใส่รองเท้าอาหารรองเท้าของตนเองไม่เจอ หรือใส่สลับกับของเพื่อน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บรองเท้าให้เป็นระเบียบ โดยเชื่อมโยงไปถึงการเก็บรองเท้าหน้าห้องของเด็กๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยให้เด็กเลือกตอบโดยการให้ตัวเลือก เช่น เมื่อถึงมาถึงห้องเรียนเด็ก ๆ จะถอดรองเท้าเก็บไว้ที่สัญลักษณ์ของตนเองหรือไม่ เด็ก ๆ จะจัดรองเท้าของตนเองโดยการวางทั้งสองข้างให้ชิดกันหรือไม่ เป็นต้น หากเด็กสามารถตอบได้ถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในตนเองแล้ว ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางบวกเป็นคำชมและเสียงปรบมือจากเพื่อนในกลุ่ม

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. ภาพระบายสีรูปสัตว์นานาชนิด
2. สีไม้

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการเก็บรองเท้าให้เป็นระเบียบและวางที่ตำแหน่งสัญลักษณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้อง การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของเด็ก และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม “กินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเอง ในการเก็บภาชนะหลังรับประทานอาหาร
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการเก็บภาชนะหลังจากที่รับประทานอาหารเสร็จ เด็กสามารถนำจาน ช้อนส้อม แก้วน้ำ ไปเก็บไว้ในถังแยกได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเก็บภาชนะหลังรับประทานอาหารเสร็จได้

สาระสำคัญ

เมื่อเด็กรับประทานอาหารกลางวันที่โรงเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว หน้าที่ย่างหนึ่งที่ต้องปฏิบัติคือการเก็บภาชนะต่างๆ ให้เรียบร้อย ซึ่งในเด็กออทิสติกนั้น ยังพบปัญหาไม่เก็บภาชนะของตนเอง หรือเก็บแต่ไม่ถูกที่ เป็นต้น เพื่อเป็นการฝึกฝนให้เด็กออทิสติกสามารถเก็บภาชนะต่างๆ ได้ด้วยตนเองและถูกที่ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนที่ถูกต้อง เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการรับรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติจริงในการใช้ชีวิตประจำวันได้

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบจากครูและเพื่อนในกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ในสถานที่จริง และฝึกปฏิบัติซ้ำๆ ใช้เทคนิคช่วยจำโดยการมีส่วนร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงความคิดความเข้าใจตามแนวทางกิจกรรมบำบัด ร่วมกับการใช้เทคนิควิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินชีวิต

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยให้เด็กเรียนรู้ภาษาขณะทั้งหมดที่ใช้ในการรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งที่โรงเรียนแห่งนี้ใช้จานสำหรับใส่ข้าว ถ้วยสำหรับใส่แกง ซ้อนส้อม และแก้วน้ำ

2) ให้เด็กเรียนรู้และสังเกตสิ่งที่ใช้สำหรับเก็บภาชนะต่างๆ โดยใช้ถังเก็บที่มีสีแตกต่างกันอย่างชัดเจนหรือใช้กระดาษสีติดที่ถังให้ชัดเจน เพื่อให้เด็กสังเกตและจดจำได้ง่ายขึ้น

3) ผู้วิจัยสาธิตวิธีการเก็บภาชนะต่างๆ ให้เด็กดู โดยเริ่มจากจานให้เก็บไว้ที่ถังสีแดง ถ้วยให้เก็บไว้ที่ถังสีเหลือง ซ้อนส้อมให้เก็บไว้ที่ถังสีเขียว และแก้วน้ำให้เก็บไว้ที่ถังสีฟ้า ทำซ้ำให้เด็กดูหลายครั้ง

4) จากนั้นจึงฝึกปฏิบัติโดยให้เด็กหยิบแยกภาชนะต่างๆ ตามที่กำหนดทีละคน ให้การเสริมแรงเป็นคำชมและเสียงปรบมือจากเพื่อนในกลุ่มเมื่อเด็กสามารถทำได้ ในเด็กบางคนที่ทำไม่ได้ให้เด็กฝึกสังเกตเพื่อนแล้วทำตาม

5) หลังจากเด็กสามารถเก็บภาชนะได้เองและสามารถแยกตามที่กำหนดได้แล้ว ให้เด็กรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันในสถานที่จริงและเมื่อรับประทานอาหารเสร็จให้เด็กฝึกเก็บภาชนะต่างๆ ด้วยตนเอง (ให้การชี้แนะเล็กน้อยเมื่อเด็กยังไม่มั่นใจหรือให้คำชมเมื่อเด็กสามารถทำได้ถูกต้อง)

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยพูดคุยสรุปถึงขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่ผ่านมาอีกครั้งเพื่อให้เด็กได้ทบทวนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม อาจใช้คำถามเพื่อให้เลือกตอบ เช่น กิจกรรมนี้ทำได้ยากหรือไม่ยาก สนุกหรือไม่สนุก จำถึงสีแต่ละสีว่าใส่ภาชนะอะไรบ้างได้หรือไม่ (หากเด็กตอบได้ให้เด็กตอบว่าถึงสีแต่ละสีใส่ภาชนะอะไรลงไปบ้าง)

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “กินเสร็จหนูช่วยเก็บให้ถูกที่” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บภาชนะให้เป็นทีหลังรับประทานอาหารเสร็จ ซึ่งให้เด็กเห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กได้ทำคือการเก็บจาน ถ้วย ซ้อนส้อมและแก้วน้ำใส่ในถังสีต่างๆ ได้ถูกต้อง ทำให้ภาชนะต่างๆ ถูกเก็บ

อย่างเป็นระเบียบ นำไปล้างทำความสะอาดได้ง่าย และเศษอาหารไม่หกเลอะเทอะ นอกจากนี้ยังได้รับคำชมจากครูและเพื่อนเมื่อเด็กสามารถทำได้อีกด้วย

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

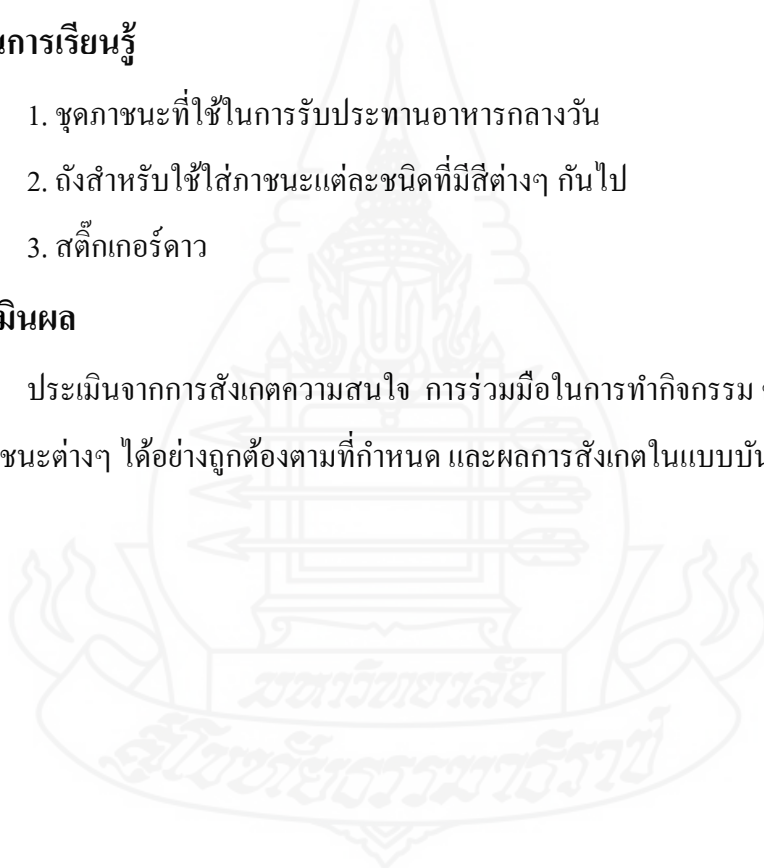
ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดถึงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บภาชนะให้เป็นที่ หลังรับประทานอาหารเสร็จ ให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กจะทำต่อไปในอนาคต หากเด็กตอบไม่ได้อาจใช้การถามแล้วให้เลือกตอบ เช่น เมื่อเด็กรับประทานอาหารเสร็จแล้วจะเก็บจานไว้ที่ถั่งสีแดงหรือไม่ เป็นต้น เมื่อเด็กสามารถตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้ ผู้วิจัยให้การเสริมแรงเป็นสติ๊กเกอร์รูปดาว

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. ชุดภาชนะที่ใช้ในการรับประทานอาหารกลางวัน
2. ถังสำหรับใส่ภาชนะแต่ละชนิดที่มีสีต่างๆ กันไป
3. สติ๊กเกอร์ดาว

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกตความสนใจ การร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการเก็บภาชนะต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามที่กำหนด และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 10

ชื่อกิจกรรม “เก้าอี้พาเพลิน”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเอง ในการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้เอง
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่หลังจากใช้เก้าอี้เสร็จแล้วได้

สาระสำคัญ

ความมีวินัยในตนเองอีกสิ่งหนึ่งที่เด็กสามารถทำได้คือ การเก็บเก้าอี้นักเรียนให้เข้าที่ ซึ่งเด็กทุกคนควรได้รับการฝึกฝนให้ทำงานเกิดเป็นนิสัย สำหรับเด็กออทิสติกยังมีปัญหาในการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่หลังใช้เสร็จแล้ว เด็กยังไม่สามารถเก็บเก้าอี้ได้ด้วยตัวเอง แล้วการฝึกฝนอาจต้องใช้เทคนิคที่มากกว่าเด็กปกติทั่วไป อาจใช้เกม หรือกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่างๆ เข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ทำให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น เมื่อเด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีก็จะสามารถถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติได้ด้วยตัวเอง

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบจากครูและเพื่อนในกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง สถานที่จริง และฝึกซ้ำๆ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกตามแนวทางกิจกรรมบำบัด และใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม และส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ให้มีมากขึ้น

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน
- 2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยจัดสถานที่โดยนำเก้าอี้ที่เด็กนั่งเป็นประจำมาจัดไว้โดยเก้าอี้จะถูกดึงออกจากโต๊ะเรียน จากนั้นผู้วิจัยสาธิตวิธีการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่เป็นตัวอย่างให้ดู โดยยกแล้วดันเก้าอี้เข้าที่ให้เรียบร้อย

2) ผู้วิจัยให้เด็กทำตาม โดยให้ยกแล้วดันเก้าอี้ให้เข้าที่ ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมเมื่อเด็กสามารถเก็บเก้าอี้ให้เป็นระเบียบได้

3) ให้เด็กทำการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ซ้ำ แต่เพิ่มเครื่องกีดขวางวางอยู่ตรงหน้า ให้เด็กได้ก้าวข้ามไป ก่อนที่จะไปดันเก้าอี้ให้เข้าที่เรียบร้อย เป็นการเพิ่มการเคลื่อนไหวให้มากขึ้น ให้การเสริมแรงโดยการชมและปรบมือเมื่อเด็กสามารถทำได้เรียบร้อย

4) เพิ่มความท้าทายและความสนุกสนานในการทำกิจกรรมโดยการให้เดินซิกแซกเดินก้าวข้ามสิ่งกีดขวาง แล้วจึงเข้าไปดันเก้าอี้ให้เรียบร้อย เด็กที่สามารถทำได้เสร็จเรียบร้อยจะได้สติ๊กเกอร์น้ำยิ้ม

5) ให้ทำกิจกรรมซ้ำจนกว่าเด็กจะสามารถดันเก้าอี้ให้เข้าที่เรียบร้อยได้ทุกครั้ง

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมขั้นตอนการทำกิจกรรมทั้งหมดอีกครั้ง พร้อมกับกล่าวถึงพฤติกรรมที่สังเกตได้ให้เด็กฟัง เด็กๆ สามารถเดินข้ามสิ่งกีดขวางและเดินซิกแซกได้ดี สามารถยกและดันเก้าอี้ให้เข้าที่เรียบร้อยได้ ขณะทำกิจกรรมเด็กๆ มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส หัวเราะเสียงดัง จากนั้นผู้วิจัยกระตุ้นถามถึงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ตอบว่าสนุก ในเด็กบางคนที่ยังพูดสื่อสารได้ไม่คล่องผู้วิจัยใช้การถามนำแล้วให้ตอบ

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “เก้าอี้พาเพลิน” กับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ ให้เด็กสังเกตดูเปรียบเทียบเก้าอี้ที่ยังวางเกะกะ กับเก้าอี้ที่ถูกเก็บเรียบร้อยแล้ว ซึ่งให้เห็นถึงข้อดี ได้แก่ เกิดความเป็นระเบียบสวยงาม เก้าอี้ถูกเก็บเรียบร้อย ไม่วางเกะกะ ทำให้เดินได้สะดวกขึ้น ส่วนข้อเสียหากเด็กไม่เก็บเก้าอี้ จะทำให้ห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ เก้าอี้วางเกะกะอาจทำให้เดินชนได้

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

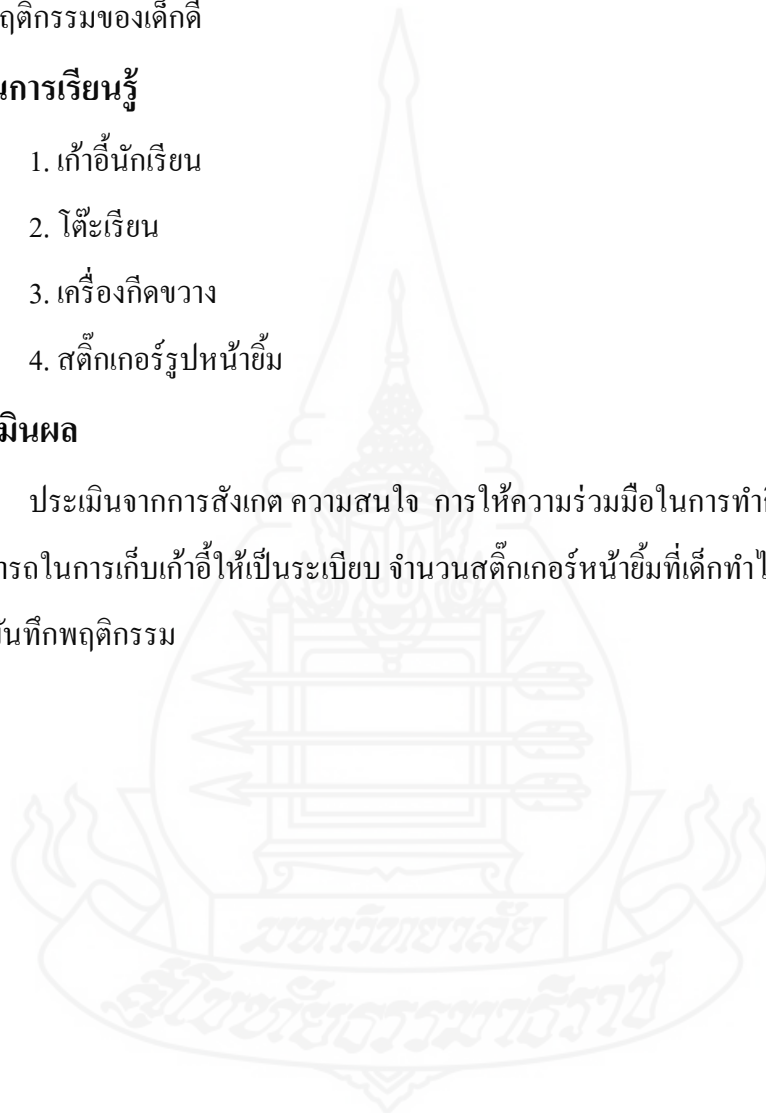
ผู้วิจัยชี้ให้เด็กคิดถึงพฤติกรรมที่เด็กสามารถทำได้คือ เด็กสามารถเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่ได้เองเรียบร้อย กระตุ้นถามในการนำไปปฏิบัติจริงที่ห้องเรียน เด็กสามารถตอบได้ว่า “ทำได้” พร้อมทั้งให้เด็กมีความเข้าใจว่าการเก็บเก้าอี้ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบนั้นแสดงถึงควมมีวินัยในตนเอง และเป็นพฤติกรรมของเด็กดี

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. เก้าอี้นักเรียน
2. โต๊ะเรียน
3. เครื่องกีดขวาง
4. สติกเกอร์รูปหน้ายิ้ม

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม พฤติกรรม ความสามารถในการเก็บเก้าอี้ให้เป็นระเบียบ จำนวนสติกเกอร์หน้ายิ้มที่เด็กทำได้ และผลการสังเกตจากแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 11

ชื่อกิจกรรม “น้องหนูเรียนเล่นเป็นเวลา”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเองในการเล่นตามเวลาที่กำหนด
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการเล่นตามเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลาเล่นแล้วเด็กสามารถหยุดเล่นได้โดยไม่ต้องงอแง
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเล่นตามเวลาที่กำหนดได้

สาระสำคัญ

การเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับวัยเด็ก แต่การเล่นนั้นต้องมีขอบเขต มีการกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน สำหรับเด็กออทิสติกนั้นยังมีปัญหาในการควบคุมตนเองให้หยุดเล่น มักมีพฤติกรรมงอแงหรือหงุดหงิดเมื่อถูกบอกให้หยุดเล่น ดังนั้นจึงต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองในการเล่นตามเวลาให้แก่เด็กออทิสติก การจัดกิจกรรมนั้นต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับเด็ก ฝึกให้เด็กสามารถยอมรับข้อตกลงเรื่องเวลาได้ โดยไม่มีพฤติกรรมต่อต้านหรืองอแง

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกรรมโดยใช้เทคนิคตัวแบบจากเพื่อน ให้กระบวนการกลุ่มประสบความสำเร็จ และการทำงานกิจกรรมซ้ำๆ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ควบคู่กับกรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิ์ ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน

2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 กิจกรรมย่อย โดยเริ่มจาก กิจกรรมแรกเป็น กิจกรรมโยกบอลกระตุ้นการทำงานของระบบเวสติบูลาร์ โดยมีการกำหนดเวลาการเล่นที่ 5 นาที เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดเป็นสัญญาณหมดเวลา เด็กทุกคนต้องเก็บลูกบอลให้เข้าที่แล้วกลับมานั่งประจำที่ของตนเองได้ ทำซ้ำ 3 ครั้ง เมื่อเด็กสามารถเล่นตามเวลาที่กำหนดได้จะได้รับสติ๊กเกอร์รูปหัวใจ 1 ดวง

2) กิจกรรมที่สองเป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวอิสระในอ่างบอลกระตุ้นการทำงานของระบบกายสัมผัส โดยกำหนดเวลาการเล่นที่ 5 นาที เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดสัญญาณหมดเวลา เด็กทุกคนต้องเก็บของเล่นแล้วกลับมานั่งที่เดิม ทำซ้ำ 3 รอบ เมื่อเด็กสามารถเล่นตามเวลาที่กำหนดได้จะได้รับสติ๊กเกอร์รูปหัวใจ 1 ดวง

3) ผู้วิจัยให้เด็กเลือกเล่นในสิ่งที่ตนสนใจ เป็นเวลา 5 นาที เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดสัญญาณหมดเวลา เด็กทุกคนต้องเก็บของเล่นแล้วกลับมานั่งที่เดิมได้ ทำซ้ำ 3 รอบ เมื่อเด็กสามารถเล่นตามเวลาที่กำหนดได้จะได้รับสติ๊กเกอร์รูปหัวใจ 1 ดวง

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยสรุปถึงกิจกรรมที่ได้ทำไปอีกครั้งให้เด็กฟัง และบอกถึงพฤติกรรมของเด็กๆ ที่สังเกตได้ คือ เด็กมีความสุขสนุกสนาน ยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อหมดเวลาเด็กๆ สามารถหยุดเล่นแล้วช่วยกันเก็บของเล่นให้เข้าที่ได้ แล้วกลับมานั่งที่ได้ตามที่กำหนด อาจมีเด็กบางคนที่ยังวอกแวกบ้างให้การชี้แนะสังเกตเพื่อน เด็กสามารถทำตามและกลับมานั่งที่ได้ จากนั้นกระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมที่ผ่านมาสั้นๆ ให้การเสริมแรงทางบวกเป็นคำชมและปรบมือเมื่อเด็กตอบได้

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “หนูน้อยเรียนเล่นเป็นเวลา” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการเล่นตามเวลาที่กำหนด ชี้แนะให้เห็นถึงพฤติกรรมการเล่นได้ตามเวลาที่กำหนด โดยที่เด็กไม่มีพฤติกรรมต่อต้าน หงุดหงิดหรืออแง นั้นแสดงถึงการที่เด็กสามารถยอมรับเงื่อนไข

ของเวลาที่ตั้งไว้ได้ เด็กมีความยืดหยุ่นในการทำกิจกรรมมากขึ้น ยอมรับกติกาของกลุ่มซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสู่กติกาทางสังคมอื่นๆ ที่กว้างขึ้น

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิด โดยตั้งคำถามที่เกี่ยวกับการเล่นในชีวิตประจำวัน เช่น การเล่นก่อนเข้าแถว เมื่อเด็กเล่นในตอนเช้าเมื่อได้ยินเสียงระฆังให้ไปเข้าแถว เด็กๆ จะหยุดเล่นแล้วไปเข้าแถวหรือเล่นต่อ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบได้ถูกต้อง คือ หยุดเล่นแล้วไปเข้าแถว เป็นต้น ในเด็กบางรายที่ตอบไม่ได้ ผู้วิจัยใช้การถามให้เลือกตอบสั้นๆ

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. บอลใหญ่
2. บอลขนาดเล็กที่อยู่ในอ่างบอล
3. นาฬิกาจับเวลา
4. นกหวีด

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการเล่นตามเวลาที่กำหนด จำนวนสติ๊กเกอร์ที่นักเรียนได้ และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 12

ชื่อกิจกรรม “อาหารอร่อยไม่ปล่อยให้แข็ง”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเองในการรับประทานอาหารเช้าตามเวลา
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง ในการรับประทานอาหารเช้าตามเวลา
3. เพื่อฝึกให้เด็กสามารถรับประทานอาหารเช้าได้หลากหลายมากขึ้น

สาระสำคัญ

สำหรับเด็กออทิสติกนั้นมักมีปัญหาเรื่องการรับประทานอาหารเช้าที่ไม่หลากหลาย เนื่องจากความบกพร่องในการรับสัมผัสภายในช่องปาก บางครั้งติดรสชาติของอาหาร ชอบรับประทานแต่อาหารซ้ำๆ หรืออาหารประเภทกรอบกรอบ ส่งผลกระทบต่อการรับประทานอาหารเช้าที่โรงเรียนซึ่งใช้เวลาในการรับประทานนาน ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด จึงมีความจำเป็นที่เด็กออทิสติกจะต้องได้รับการฝึกฝนเรื่องการรับประทานอาหารเช้าให้เสร็จตามที่กำหนด โดยใช้การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กด้วย

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้บัตรภาพเป็นสื่อการเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์จริง ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงการบูรณาการประสาทความรู้สึกลตามแนวทางกิจกรรมบำบัด เพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดี ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน
- 2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน
- 3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นตอนกิจกรรม

1) ผู้วิจัยให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์หมวดอาหารและผลไม้โดยนำบัตรภาพหมวดอาหารและหมวดผลไม้จำนวนหมวดละ 20 ภาพ ให้เด็กดู จากนั้นให้เด็กทายชื่อภาพอาหารและผลไม้ที่เห็น หากตอบไม่ได้ ให้ชี้แนะโดยอ่านออกเสียงให้ฟังแล้วให้เด็กออกเสียงตาม และกระตุ้นถามความเห็นของเด็กแต่ละคนชอบรับประทานอาหารชนิดใดบ้าง

2) ผู้วิจัยจัดอาหาร 3 ชนิด ได้แก่ ข้าวไข่เจียว (เป็นอาหารที่แห้งและหยาบ) สเปกเตตตีผัดซอสมะเขือเทศ (เป็นอาหารที่มีความเหนียวของซอสมะเขือเทศ) และแกงจืดหมูสับ (เป็นอาหารที่เหลวที่สุด) และจัดผลไม้ 3 ชนิด ได้แก่ แดงโม ส้ม และกล้วย ให้เด็กทุกคนได้ลองชิมอาหารและผลไม้ช่วยกระตุ้นการรับสัมผัสภายในช่องปากและการรับรสที่หลากหลาย จากนั้นให้เด็กตอบว่าชอบรับประทานอาหารและผลไม้ชนิดใด ให้เด็กได้เรียนรู้จากการทำจริง รวมถึงเป็นการฝึกรับประทานอาหารให้หลากหลาย

3) จากนั้นจัดอาหารให้เหมือนกับอาหารกลางวันของเด็กจะต้องรับประทานในวันนั้นพร้อมกับผลไม้อีก 1 อย่าง ให้เด็กรับประทานอาหาร โดยกำหนดเวลาในการรับประทานอาหารทั้งหมด 20 นาที เด็กที่สามารถรับประทานอาหารได้หมดและเสร็จตามเวลาที่กำหนดจะให้การเสริมแรงเป็นคำชม เสียงปรบมือ และสติ๊กเกอร์ดาว

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยทบทวนกิจกรรมอีกครั้ง ให้เด็กแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเช่น ชอบหรือไม่ ชอบ สนุกหรือไม่ สนุก ชอบอาหารหรือผลไม้ชนิดใดที่สุด เป็นต้น พร้อมให้คำชมเมื่อเด็กสามารถรับประทานอาหารได้หลากหลายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “อาหารอร่อยไม่ปล่อยให้แข็ง” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในการรับประทานอาหารเสร็จตามเวลาที่กำหนด ชี้แนะให้เด็กเห็นว่าเด็กสามารถทำได้ทั้งการรับประทานอาหารที่หลากหลาย และการรับประทานอาหารได้เสร็จตามที่กำหนด ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงข้อดีของการรับประทานอาหารได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด คือ ทำให้เกิดความเป็นระเบียบ สามารถร่วมกิจกรรมอื่นๆ ต่อไปได้ตามแบบเพื่อนและสุขภาพแข็งแรงเพราะได้รับประทานอาหารที่หลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย นอกจากนี้จากการสอบถามขณะที่ทำกิจกรรม

ยังพบว่าเด็กส่วนใหญ่ชอบรับประทานข้าวไข่เจียว ซึ่งเป็นอาหารที่แห้งและหยาบที่สุดในบรรดาอาหารตัวอย่างที่นำมาให้รับประทาน เนื่องจากเป็นอาหารที่เด็กคุ้นเคย รับประทานได้ง่าย และรสชาติอร่อย ส่วนผลไม้เด็กชอบรับประทานส้มเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นผลไม้ที่เด็กคุ้นเคย ผู้ปกครองให้รับประทานอยู่บ่อยครั้งและรสชาติอร่อย

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดและนำพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการรับประทาน อาหารให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันคือการรับประทานอาหารกลางวัน ที่โรงเรียน ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบได้ โดยผู้วิจัยใช้การถามคำถามสั้นๆ ให้เด็กตอบ

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. บัตรภาพหมวดอาหารและหมวดผลไม้อย่างละ 20 ภาพ
2. อาหารและผลไม้สำหรับให้เด็กได้ชิมรสชาติอาหารที่หลากหลาย
3. ชุดอาหารกลางวันของโรงเรียนตามจริงที่เด็กจะต้องรับประทานในวันนั้น

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการชิมอาหารที่หลากหลายและสามารถรับประทานอาหารตามเวลาที่กำหนด จำนวนสติ๊กเกอร์ที่ได้รับและผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 13

ชื่อกิจกรรม “หนูน้อยแต่งตัวไม่มัวโอ๊ะ”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเองในการแต่งกายด้วยตัวเองเสร็จตามเวลา
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการแต่งกายด้วยตัวเองเสร็จตามเวลา
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการแต่งกายด้วยตัวเองตามเวลาที่กำหนดได้

สาระสำคัญ

กิจวัตรประจำวันอย่างหนึ่งที่เด็กปฐมวัยต้องได้รับการฝึกฝนได้แก่ การแต่งกายด้วยตัวเอง เด็กจะได้รับการฝึกฝนตั้งแต่การถอดเสื้อ กางเกง รองเท้า ถุงเท้า รวมถึงการใส่ การสังเกตด้านหน้าหลังของเสื้อผ้า และในเด็กปฐมวัยที่โตขึ้น มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงขึ้นก็จะได้รับการฝึกให้ติดกระดุม รูดซิป ด้วยตัวเองเช่นกัน ในเด็กออทิสติกนั้นการแต่งตัวถือเป็นเรื่องสำคัญเช่นกันที่เด็กจะต้องได้รับการฝึกฝน ในบางครั้งเด็กมักวอกแวก ไม่จดจ่อกับกิจกรรมที่ทำ จึงทำให้แต่งตัวเสร็จช้าหรือแต่งตัวเองไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลืออยู่เสมอ ซึ่งอาจเป็นภาระแก่คนรอบข้างได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างวินัยในตนเองเรื่องการแต่งกายได้เองเสร็จตามเวลาที่กำหนดให้กับเด็กออทิสติก

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์วิดีโอสื่อการเรียนรู้และตัวแบบจากเพื่อนในกลุ่ม จัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์จริงร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงบูรณาการประสาทความรู้สึกละและเทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดี ทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน
- 2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน

3) แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ชั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยใช้สื่อวิดีโอเพลง “คนเก่งแต่งตัวได้เอง” ให้เด็กดูและเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง ร้องเพลงตาม และได้คุณภาพตัวการ์ตูนที่สื่อในเรื่องการแต่งกายของตัวเองทั้งหมด ได้แก่ การสวมใส่เสื้อ กางเกง โบว์ เสื้อกั๊ก ใส่ถุงเท้า รองเท้า ด้วยตัวเอง

2) ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเข้ามาเป็นสื่อโดยให้เด็กคลานลอดอุโมงค์ กระตุ้นระบบการสัมผัสบริเวณกล้ามเนื้อ เอ็น กระดูกและข้อต่อ จากนั้นหยิบเครื่องแต่งกายของตนเองทีละ 1 ชิ้น ได้แก่ เสื้อนักเรียน กางเกงนักเรียน ถุงเท้า และรองเท้าของตนเอง มาวางไว้ตามจุดที่กำหนด

3) ผู้วิจัยให้เด็กแต่งกายด้วยตัวเอง ฝึกสวมเสื้อ กางเกง โบว์ เสื้อกั๊ก ถุงเท้าและรองเท้า ให้เด็กได้สังเกตและเลียนแบบเพื่อนในกลุ่ม ใช้กระบวนการกลุ่มผลักดันให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ

4) ผู้วิจัยให้เด็กแต่งตัวอีกครั้ง โดยจับเวลาในการแต่งตัว 10 นาที ซึ่งเป็นเวลาจริงที่เด็กจะต้องแต่งตัวให้เสร็จเมื่ออยู่ในห้องเรียน ให้แรงเสริมทางบวกเป็นสติ๊กเกอร์ดาวเมื่อเด็กทำได้

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยพูดทบทวนกิจกรรมทั้งหมดอีกครั้ง ให้เด็กแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการดูวิดีโอสื่อการเรียนรู้ “คนเก่งแต่งตัวได้เอง” เด็กส่วนใหญ่ตอบว่าสนุก อยากดูอีก เป็นต้น จากนั้นให้แสดงความรู้สึกละเอียดที่มีต่อกิจกรรมเคลื่อนไหวกับการแต่งตัว เด็กส่วนใหญ่ตอบว่าสนุก ผู้วิจัยพูดถึงพฤติกรรมที่เด็กๆ สามารถทำได้ คือ การแต่งตัวด้วยตัวเอง แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่เด็กแต่ละคนมีอยู่และสามารถทำได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “หนูน้อยแต่งตัวไม่มัว ไอ้เอ๋” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการแต่งตัวให้เสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด ซึ่งให้เห็นถึงตัวละครที่อยู่ในสื่อวิดีโอที่สามารถแต่งตัวได้เอง เป็นพฤติกรรมที่เด็กสมควรทำ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้อื่น จากนั้นชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่คุณสมบัติที่เด็กสามารถทำได้นั้นคือ การแต่งตัวด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งเด็กๆ สามารถทำได้เอง โดยที่ไม่ต้องให้ผู้อื่นช่วย และเมื่อเด็กสามารถแต่งตัวได้เสร็จตามเวลาแล้ว เด็กๆ ก็จะมีเวลาสำหรับทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไปอีกด้วย

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

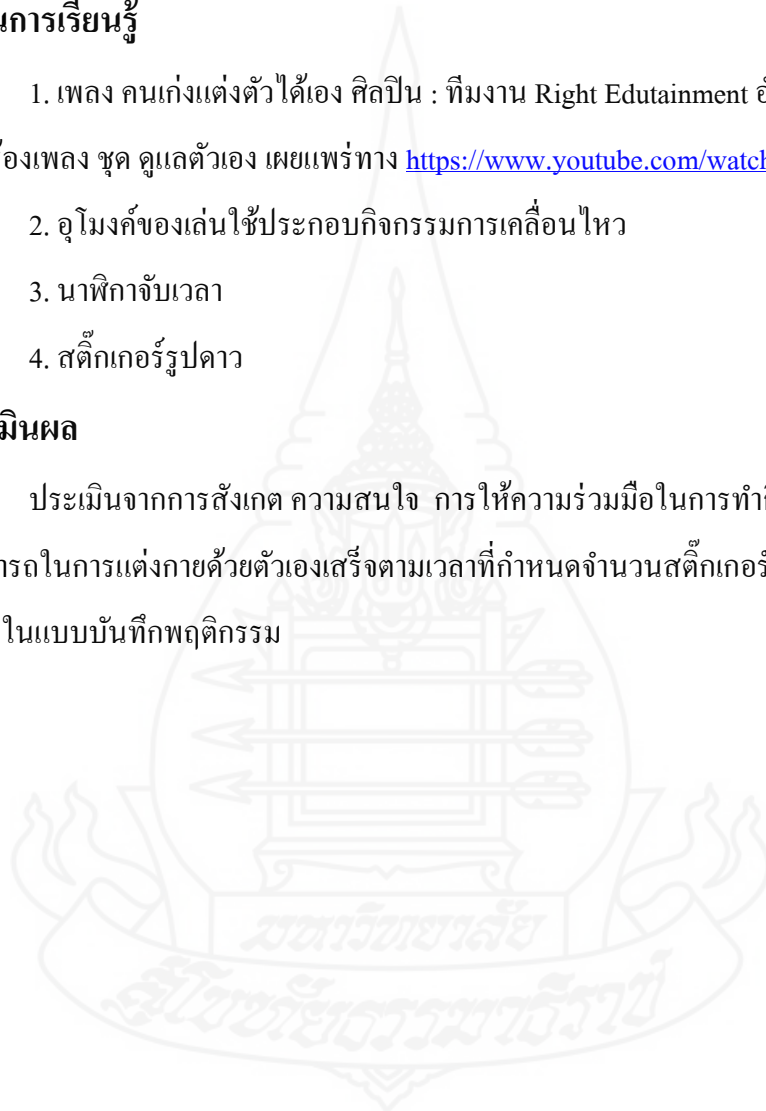
ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดและนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงขณะที่อยู่โรงเรียน โดยผู้วิจัยกระตุ้นถามนำว่าเด็กสามารถแต่งตัวเองให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดได้หรือไม่ เด็กส่วนใหญ่ตอบว่าทำได้

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. เพลง คนเก่งแต่งตัวได้เอง ศิลปิน : ทีมงาน Right Edutainment อัลบั้ม : ก๊วนสัตว์น้อยชวนร้องเพลง ชูด ดูแลตัวเอง เผยแพร่ทาง <https://www.youtube.com/watch?v=7BeRa7s6quI>
2. อุโมงค์ของเล่นใช้ประกอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว
3. นาฬิกาจับเวลา
4. สติกเกอร์รูปดาว

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการแต่งกายด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนดจำนวนสติกเกอร์ที่เด็กได้รับ และผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 14

ชื่อกิจกรรม “ฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความมีวินัยในตนเอง ในการแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนด
2. เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ในการแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนด
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนดได้

สาระสำคัญ

ในการแปรงฟันด้วยตัวเองนั้นถือว่าเป็นกิจวัตรประจำวันอย่างหนึ่ง que เด็กต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองให้ได้มากที่สุด การแปรงฟันนั้นมีหลายขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ทำให้เด็กออกทิสติกบางคนไม่สามารถแปรงฟันด้วยตัวเองได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด บางคนเล่นไม่สนใจกิจกรรมที่กำลังทำอยู่ ขาดวินัยในตนเองในเรื่องการรักษาเวลา และอาจเกิดจากความบกพร่องด้านการประมวลผลการรับความรู้สึกภายในช่องปากจึงทำให้เด็กออกทิสติกไม่ชอบการแปรงฟัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องฝึกให้เด็กออกทิสติกมีวินัยในตนเองเรื่องการแปรงฟันเสร็จตามเวลาที่กำหนดโดยคำนึงถึงข้อจำกัดและความสามารถที่มีอยู่ เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนด้วย

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรม โดยใช้ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์วีดิโอสื่อการเรียนรู้และตัวแบบจากผู้วิจัยเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และใช้กรอบอ้างอิงบูรณาการประสาทความรู้สึกเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และใช้กรอบอ้างอิงเสริมสร้างกระบวนการสอนแลการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้วิจัยกล่าวสวัสดิทักทายเด็ก ๆ จากนั้นให้เด็กแนะนำตัวทีละคน โดยให้เด็กพูดแนะนำชื่อจริง นามสกุล และชื่อเล่นของตน
- 2) ให้เด็กคล้องป้ายชื่อของตน
- 3) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายลำดับของกิจกรรมที่จะทำในวันนี้

1.2 ขั้นกิจกรรม

- 1) ผู้วิจัยให้เด็กชมวีดิโอคุณเพลง “ฟ.พิน สวยจัง” พร้อมกับกระตุ้นให้เด็กร้องเพลงตามและทำท่าทางเคลื่อนไหวประกอบเพลง
- 2) ผู้วิจัยนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการแปร่งฟันมาให้เด็กได้เรียนรู้ ได้แก่ แปร่งฟัน ยาสีฟัน และแก้วนํ้า
- 3) สาธิตวิธีการแปร่งฟันให้เด็กดูทีละขั้นตอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติให้เด็กดู จากนั้นแจกอุปกรณ์การแปร่งฟัน ซึ่งเป็นของเด็กเองให้ลองทำตาม ในกรณีที่เด็กมีท่าทีปฏิเสธการแปร่งฟัน ผู้วิจัยใช้แปร่งสำหรับกระตุ้นการรับสัมผัสมาแปร่งบริเวณแขนก่อน เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการสัมผัส ลดท่าทีปฏิเสธการแปร่งฟันของเด็ก จากนั้นจึงลองใช้แปร่งฟันแปร่งบริเวณปากของเด็กก่อนแล้วจึงลองให้แปร่งภายในช่องปากอีกครั้ง
- 4) ให้เด็กแปร่งฟันด้วยตัวเองซ้ำอีกครั้งพร้อมทั้งจับเวลา โดยมีเวลาให้ 5 นาทีในการแปร่งฟัน ซึ่งเป็นเวลาจริงที่เด็กจะต้องปฏิบัติเมื่อแปร่งฟันที่โรงเรียน หากเด็กคนใดสามารถแปร่งฟันได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดจะได้รับคำชมและสติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวง

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้

ผู้วิจัยพูดคุยทบทวนกิจกรรมทั้งหมดอีกครั้ง ให้เด็กแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการดูวีดิโอสื่อการเรียนรู้ “ฟ.พิน สวยจัง” อาจใช้การกระตุ้นถามแล้วให้เด็กตอบคำถามสั้นๆ จากนั้นให้แสดงความรู้สึกที่มีต่อการแปร่งฟัน พร้อมกับผู้วิจัยกล่าวถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม คือ เด็กสามารถแปร่งฟันได้เองตามเวลาที่กำหนด ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการเข้าใจและทำขั้นตอนการแปร่งฟันได้และยอมรับเงื่อนไขในการกำหนดเวลา เป็นพฤติกรรมที่ดี ที่แสดงถึงความมีวินัยใน

ตนเอง ในเด็กที่ยังมีปัญหาเรื่องการรับสัมผัสบริเวณช่องปาก เด็กสามารถแปรงฟันได้มากขึ้นแต่ยังต้องอยู่ในการควบคุมของผู้วิจัยอยู่

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยเชื่อมโยงกิจกรรม “ฟันสวยด้วยแปรงวิเศษ” เข้ากับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในการแปรงฟันได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เมื่อเด็กๆ สามารถแปรงฟันได้ด้วยตนเองและเสร็จตามเวลาที่กำหนดแล้ว ก็จะทำให้เด็กๆ มีเวลาในการทำกิจกรรมอื่นมากขึ้น ไม่เป็นภาระของผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและครู

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กคิดและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่โรงเรียน คือ ในช่วงกลางวันหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว เด็กสามารถแปรงฟันร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียนได้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถทำได้ดีขึ้น แต่ในเด็กบางรายยังต้องคอยกระตุ้นชี้แนะอยู่เสมอเพื่อให้สามารถควบคุมตัวเองให้ทำกิจกรรมได้ต่อเนื่องมากขึ้น

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

1. เพลง ฟ.ฟัน สวยจัง ศิลปิน Doctor Kidz เผยแพร่ทาง <https://www.youtube.com/watch?v=mefwmyhrt30>
2. อุปกรณ์ในการแปรงฟันของเด็ก ได้แก่ แปรงฟัน ยาสีฟัน และแก้วน้ำ
3. นาฬิกาจับเวลา

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการแปรงฟันด้วยตัวเองเสร็จตามเวลาที่กำหนด จำนวนสติ๊กเกอร์ที่เด็กได้ แลผลการสังเกตในแบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ 15 ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม “เด็กดีมีวินัย”

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำมาตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 จนถึงกิจกรรมที่ 14
2. เพื่อให้เด็กสามารถมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองได้อย่างต่อเนื่อง นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองได้

สาระสำคัญ

ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กออกทิสติกนั้น จำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และต้องใช้เทคนิคต่างๆ มากกว่าเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ การสร้างแรงจูงใจซึ่งนำให้เด็กทำตามแบบอย่างของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้น ลดภาระที่จะเกิดขึ้นกับคนรอบข้าง ส่งผลให้เด็กออกทิสติกเห็นคุณค่าในตนเองและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขมากขึ้น

แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

จัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ คงไว้ซึ่งพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้วยการใช้การเสริมแรงที่มีเงื่อนไข และใช้กรอบอ้างอิงกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางกิจกรรมบำบัด

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทาย จากนั้นให้เด็กแนะนำชื่อของตนเอง และคล้องป้ายชื่อ

1.2 ขั้นกิจกรรม

1) ผู้วิจัยกล่าวถึงกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันมาทั้งหมด ตั้งแต่กิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้าย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อกิจกรรมแต่ละ

ครั้ง กระตุ้นให้เด็กเลือกกิจกรรมที่ตนเองชอบและความประทับใจที่มีต่อกิจกรรมนั้น ในเด็กที่ยังพูดสื่อสารได้ไม่คล่องนัก ผู้วิจัยให้เด็กตอบเพียงสั้นๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ

2) ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กพูดถึงกิจกรรมที่ตนเองสามารถทำได้เอง หรือมีการนำไปปฏิบัติด้วยตัวเองต่อที่โรงเรียน ที่บ้านหรือในที่ต่างๆ หลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมไปแล้ว

3) ให้เด็กถอดป้ายชื่อออกแล้วนับจำนวนสติ๊กเกอร์ที่ตนเองได้มาทั้งหมด ให้คำชมและรางวัลเป็นของเล่นและขนมสำหรับเด็กทุกคนที่สะสมสติ๊กเกอร์ได้

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้

ผู้วิจัยพูดคุยสรุปความรู้สึกรู้สึกของเด็กให้ฟังอีกครั้ง ซึ่งเด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำกิจกรรม รู้สึกสนุกสนานและอยากทำกิจกรรมอีก ผู้วิจัยสะท้อนกลับความรู้สึกรู้สึกที่เด็กมีเมื่อเด็กได้รับคำชมจากการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเรื่องต่างๆ

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต

ผู้วิจัยพูดคุยสรุปให้เด็กเห็นถึงคุณค่าของความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีระเบียบแถว ด้านการเก็บของให้เป็นที่ และด้านการรักษาเวลา ซึ่งเนะผลดีที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเองและกับคนรอบข้างเมื่อเด็กสามารถปฏิบัติได้ เด็กได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ลดภาระในการดูแลจากผู้อื่น และใช้ชีวิตในสังคมได้ปกติสุขมากขึ้น

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยกระตุ้นให้เด็กนำพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นพฤติกรรมที่เด็กดีพึงมี เป็นพฤติกรรมที่ทุกคนให้การยอมรับ ส่งผลดีต่อตัวเด็กโดยตรง และคงไว้ซึ่งพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้วยการให้การเสริมแรงที่มีเงื่อนไข ได้แก่ การสะสมสติ๊กเกอร์รางวัล ซึ่งในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงการเสริมแรงตามความเหมาะสมต่อไป

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้

ของรางวัลที่จะมอบให้เด็กที่สามารถสะสมสติ๊กเกอร์ได้

การประเมินผล

ประเมินจากการสังเกต ความสนใจ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ความสามารถในการพูดตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น จำนวนสติ๊กเกอร์ที่เด็กได้รับทั้งหมดของ การทำกิจกรรมและผลการสังเกตจากแบบบันทึกพฤติกรรม

ภาคผนวก จ

แบบบันทึกพฤติกรรม

แบบบันทึกพฤติกรรม

กิจกรรมที่ ชื่อกิจกรรม.....

ชื่อเด็ก.....ชื่อเล่น.....

วันที่.....เวลา.....ผู้บันทึก.....

<p>ก่อนการทำกิจกรรม</p>
<p>ขณะทำกิจกรรม</p>
<p>หลังจากทำกิจกรรม</p>
<p>ข้อเสนอแนะ</p>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวไพลิน นิลอาญา
วัน เดือน ปีเกิด	31 กรกฎาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (กิจกรรมบำบัด) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สถานที่ทำงาน	เจเค ศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาการเด็ก โรงเรียนอนุบาลจากรูเวช เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักกิจกรรมบำบัด

